

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din
Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

SLOVENE

Cek. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inserate: Sarajevo št. 7563, Zagreb št. 39.011, Praga-Dunaj 24.797
Uprava: Kopitarjeva ulica št. 6.

Telefoni uredništva in uprave: 40-01, 40-02, 40-03, 40-04, 40-05 — Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku

Človek in njegova usoda v današnjem času

Kar danes doživlja in mora trpeti človeštvo, bi mogli z eno besedo označiti kot izdajstvo nad človekom. Poglejmo samo nekaj posebno vidnih značilnosti:

Predvsem ni nikogar več med nami, ki bi mogel mirnega srca reči, da je njegov obstanek zavarovan. Čut negotovosti se je vseh polastil in noben stan, noben poklic in nobena družabna plast ni popolnoma mirna ob vprašanju, kaj utegne jutri priti. Včasih je bila negotova usoda le politikov, morda še gospodarskih ljudi, trgovcev, bankirjev in po drugi strani proletariata, ki živi iz rok v usta. — Toda danes so si prav tako malo gotovi svoje varne in preskrbljene bodočnosti uradniki, kmetje, obrtniki ali kapitalisti. Veakdo čuti, da nas je razvoj pripeljal v položaj, ki je podoben tankemu ledu, ki se vsak čas lahko pod nogami udere. Čudno je le, da se je v takih razmerah boj za obstanek še bolj poostрил in da se vsakdo poskuša navezati na kar moč veliko vrvi v varljivem upanju, češ ena bo že držala. Toda ta liberalna, prav res liberalna — čeprav jako naravna miselnost nima več pravega temelja: Kajti vsakdo, ki globlje gleda razmere, mora čutiti, da slehernega poedince v svetu tirajo razmere bolj in bolj v naročje neodgovornih kolektivov, ki neizprosno zahtevajo popolno podreditve in prilike celotne osebnosti, ali pa pohodijo človeka in ga stro kakor mravljo. Človek kot oseba je temu toku predan in izdan skoraj brez osebne brambe.

Kot naravna, tudi že vsem vidna posledica tega stanja je splošno naziranje, da človek ni več prva in poglavitna vrednota v svetu. Kakšen škandal in pohujšanje za vsa stoletja, ker je bilo v davnem erenjem veku morda nekaj sto ljudi po nespameti in trdoti tiste dobe sežganih na grmadi! A danes? Skoraj v nevarnosti ete, da boste osramočeni in da se vam bodo prezirljivo nasmihali, če napeljete pogovor na tisoče in milijone človeških žrtev, ki so padle zaradi svojega prepričanja v Rusiji, v Mehiki, v Španiji in po vseh delih sveta! Kdo se še razburja nad tem, če tu in tani eden nenadno izgine ali tudi če jih več izgine, ki so bili komu, ki je močnejši, na poti? Kdo si še dela težke misli zaradi načina, kako se enega in drugega na hladno postavi ali moralno ubije, če kakemu trenutnemu parvenutu ali brezobzirnemu stremuhu ni po volji — pa čeprav je mnogo let pošteno in zvesto opravljal svojo službo! Vse to so danes malenkosti, zaradi katerih nihče niti z rameni ne skomigne. Toda vse te male in velike malenkosti z vsjo zgovornostjo dokazujejo, da človek in njegova vrednost in čast ni več v družbi spoštovana. Človek ni več prva vrednota, temveč je le še sredstvo za dosego drugih vrednot, ki jih človeški kolektiv višje ceni kakor človeško blaginjo. Zanesla je to podivjanost v ljudsko mišljenje že svetovna vojna, ki je prvič zgrabila človeštvo kot en sam neznanjski kolektiv in mu dopovedovala, čemu je prav za prav na svetu. Potem je šlo dalje v boljševizem in v drugih totalitarnostih, ki drže človeka v stalni mobiliziranosti in neprestani mrzlici in napetosti za neke ideale, ki ga v resnici ponižujejo v osebnem dostojanstvu, ga vrednotijo kot mrtvo številko in blago. Pri tem je človek otopel v svojih navedah, zaveda se, da je zapreden v mrežo silno izpopolnjenih tehničnih organizacij, katerim ne more več uiti. Njegovo osebnostno življenje zamira. Namesto »Hoj« za Kristusom« postaja »hoja za strojem« njegove delež, kajti stroj, tehnika je bog in najvišji ideal našega časa.

Chesterton v enim svojih duhovitih spisov pripoveduje, da človeštvo ne grozi največja nevarnost zaradi njegovih zablod, ampak ker so njegove kreposti — ponorele. One kreposti in nagnjenja v človeku, ki jih ima od Stvarnika, da bi z njimi Njega častil in slavil in da bi ustvarjal blaginjo na zemlji, ta nagnjenja si iščejo drugih, manj vrednih objektov kakor je Bog. Namesto vere v živega, osebnega in večnega Boga je dobil nadomestek v verovanju v neke mythose, v raso, v državo, v kolektiv, v družabni razred, v nacijo... kar ga seveda v globini duše ne more zadovoljiti. Modern človek je izgubil orientacijo in kakor je sam izgubil vrednost in dostojanstvo, tako tudi ne pozna reda, po katerem naj bi vrednotil stvari okrog sebe. To, kar je v njem najboljše in kar naj bi podaril Bogu, daje stvarjem. Zato je njih oblast nad človekom vedno hujša, oblast materije nad njim, ki je odločen, da gošpoduje nad stvarstvom.

Mislimo, da je najgloblji vzrok temu stanju treba iskati pri človeku samem, ki ne zna več odgovoriti na prvo vprašanje katekizma. Prvo vprašanje katekizma, ki je odločilno vprašanje za vsakega človeka, se glasi: Čemu sem na svetu? Za to vprašanje ima sodobni svet prav tako malo razumevanja, kakor za znano Kristusovo vprašanje, kaj pomaga človeku, če ves svet pridobi, na svojo dušo pa škodo trpi. Temu vprašanju postavljaja danes svet nasproti popolnoma drugo vprašanje: Kaj koristi človeku, če svojo dušo pridobi, trpi pa škodo na svojem imetju in na položaju, ki ei ga je s tolikim trudom, pošteno ali nepošteno pridobil?

Tu je jedro problema, ki tare sodobni svet. Kakor ga rešuje posameznik ali kakor ga rešujejo narodi in države, takšna je njih usoda. Drin

Zdravice v Londonu

Angleški kralj Jurij VI. in predsednik francoske republike poveljučujeta trdno povezanost Anglije in Francije v borbi za svobodo in mir

London, 22. marca. AA. Reuter: Snoči se je vršila velika slavnostna večerja v Beli in Zlati dvorani buckinghamskega dvorca na čast predsednika francoske republike Lebruna in njegove gospe. Večerji so prisostvovali: angleški kralj in kraljica, predsednik Lebrun z gospo, ter 195 najuglednejših osebnosti, med njimi kraljica Mary z vsemi člani kraljevskega doma. Večerji so prisostvovali med drugim predsednik vlade z ministri, veliko število poslanikov ter canterburyški nadškof. Pri večerji so se posluževali znamenitih zlatih krožnikov in drugih posod iz bogate državne zbirke. Angleški kralj je nosil modro admiralsko uniformo.

Pri večerji je angleški kralj imel napitnico, v kateri je med drugim dejal:

Pozdrav Jurija VI.

»Za svobodo in pravico, ki ju oba naroda enako ljubita...«

Naš narod pozdravlja v vaši osebi, gospod predsednik, upoštevanega šefa velikega naroda, s katerim nas veže prijateljstvo. Francosko-angleški odnosi so mnogokrat predmet proslave z izbranimi in svečanimi besedami, toda nikoli niso imeli tako velikega pomena kakor danes. Naša dva naroda lahko vržeta pogled na niz stoletij zgodovine, ki niso izpolnjena samo z junaštvom, temveč tudi velikimi uspehi na znanstvenem in umetniškem polju. Demokratske vlade so omogočile našima narodom ustanove, ki najbolj zgovorno izražajo svobodo in pravico, ki ju naša dva naroda enako ljubita. Naša dva naroda se zavedata tudi skupnosti interesov, ki ju vežejo. Naši državniki so zaradi tega lahko v ozračju popolnega medsebojnega zupanja mogli delovati ter sem prepričani, da se bo to sodelovanje naših dveh vlad nadaljevalo, da bi se tako napravila največja usluga glede miru. Naši dve vladi sta odločeni v tem, da napravita vse, kar je v njihni moči, da bi se številna resna vprašanja in problemi, na katere naletimo danes na svetu, rešili na prijateljski način. Naši dve vladi ne bosta sodelovali pri nobeni ureditvi s kršitvijo onih načel, ki morajo vladati v odnosih med poedinimi državami. Mi popolnoma uvidevamo težave, ki nam ležijo na poti, toda isto tako je v nas prepričanje, da lahko gledamo v bodočnost z zaupanjem, zavedajoč se svoje sile, svojih intelektualnih kreposti in drugih vrlin, s katerimi se odlikujeta oba naša naroda, posebno v trenutkih nevarnosti.

Lebrunov odgovor

»Medsebojno razumevanje postaja vedno bolj globoko...«

Predsednik francoske republike Lebrun je odgovoril na kraljevo zdravico s sledečimi besedami:

Prijateljstvo naših dveh držav je zakoreninjeno v moralni zavesti ter se danes pojavlja kot naraven in nujen pogoj njihovega obstoja. Medsebojno razumevanje postaja vedno bolj globoko, ter se jača na vseh poljih, tako da vidimo, da sta se oba naša naroda izjavila za skupna načela, ki dajeta tako življenju poedince kakor za celotnih narodov najvišjo vrednoto, vredno da zanj žive. Kajti svojo načelnost in svojo moč črpamo prav iz tega ideala, kar nam daje vedno več hrabrosti, da se ga tudi v naprej držimo. Naš občutek časti, pravice človeškega dostojanstva, spoštovanja sporazuma in dane besede, naša udanost svobodni govora in mišljenja ter tiska, nemešavanja v notranje zadeve drugih držav, ljubezni do miru, to vse so naša načela, ki se jih držimo. Vedno, kadar so naša načela nekeje na svetu doživela neuspeh, se je naše javno mnenje dvignilo ter zahtevalo od vlade, da pojača oborožitev, da bi se okrepila varnost države ter s tem podprlo splošni mir. Na ta način se potrjuje naša želja, da delamo za obnovitev mednarodnega zaupanja, ker sicer za noben narod ne bi obstojal niti mir niti pravo blagostanje. Prepričan sem, da delajo francoski in angleški državniki za ves svet, ako podpirajo ta načela ter se trudijo, da bi svet prišel iz današnjih motnih dni.

Pri županu Londona

»Naše vezi niso bile nikdar tako trdne ko danes...«

London, 22. marca. AA. Havas: Predsednik francoske republike Lebrun in njegova soproga sta s spremstvom odšla z buckinghamskega dvorca in se odpeljala v Guildhall, kjer se bosta udeležila banketa, ki ga jima na čast prireja londonski župan Pred buckinghamskim dvorcem se je zbralo okoli 10.000 ljudi, prav toliko pa jih je bilo na Trafalgarskem skveru. Na vseh javnih poslopih vise francoske in angleške zastave, prav tako pa tudi na številnih zasebnih hišah. Ob vsej poti je ogromna množica ljudstva navdušeno vzklikala visokim francoskim gostom.

Litva je Memel izročila Nemčiji

Nemčija je s tem pridobila 150.000 prebivalcev Ta najnovejša pridobitev brez odmeva po Evropi

Memel, 22. marca. TG. Memelski guverner Galius je snoči častnikarjem izjavil, da je litvanska vlada od nemške vlade sprejela ultimativno zahtevo (kar pa Nemčija odločno zanika), da se mora memelsko ozemlje nemudoma izročiti Nemčiji, ker tako zahteva načelo o samoodlobi narodov. Vlada se je nato sestala k seji ter je vse vprašanje v prisotnosti zunanjega ministra Urbisisa, ki se je pravkar vrnil iz Berlina, proučila. Zunanji minister je točno obrazložil stališče nemške vlade. Litvanska vlada se je nato odločila, da nemške zahteve brezpogojno sprejme. Tozadnevni sklep je bil sporočen v Berlin. O poteku seje pa je bilo izdano naslednje uradno poročilo:

Po svoji vrnitvi v Kovno dne 21. marca t. m. je minister za zunanje zadeve Urbis obvestil ministrski svet, ki je zasedal od 14 do 19 ure, o uspehih svojih pogajanj z nemškim ministrom za zunanje zadeve v. Ribbentropom. Na osnovi tega poročila so uvideli, da je nemški minister za zunanje zadeve v imenu nemške vlade poslal litvanski vladi predlog, da se memelsko ozemlje vrne Nemčiji, ter dodal, da to edino primerna rešitev, da bi prišlo do pomiritve. Dalje je v. Ribbentrop dodal, da se bo Nemčija v primeru, ako se memelsko ozemlje vrne na osnovi mirnega sporazuma, v največji meri ozirala na gospodarske interese Litve v memelski luk. Nemški minister za zunanje zadeve je naglasil posebno to, da taka rešitev ustreza jasno izraženi želji nemškega prebivalstva Memela. Prav tako bo taka rešitev koristna za obe državi. Razpoloženje v memelski pokrajini je takšno, da je ureditev tega vprašanja na osnovi, kakor jo predlaga Nemčija, nujno potrebna, da bi se preprečili spori. Potem, ko je litvanski minister za zunanje zadeve Urbis končal svoje poročilo, je ministrski svet dolgo razpravljal o položaju, ki je na ta način nastal.

Ministrski svet je z ozirom na stališče Nemčije dal svoj priatek, da se memelska pokrajina vrne Nemčiji. Vlada je o tem takoj obvestila parlament.

Pariz, 22. marca. AA. Na banketu je londonski župan pozdravil predsednika francoske republike s temile besedami: Gospod predsednik! Nenavadno nas veseli, ko vemo, da obstoji med vašo veliko državo in med vašo medsebojno razumevanje in da obstoje prijateljske vezi, ki niso bile nikdar tako trdne, kot danes. Mi želimo od vsega srca, da obe naši državi, tako čvrsto povezani nadaljujeta s svojimi dosedanjimi napori za ohranitev miru.

Na pozdravni govor londonskega župana je predsednik francoske republike odgovoril: V tem zgodovinskem hramu ustvarjajoče energije Angležev, predstavljaja moj obisk po nepozabnem obisku, ki sta ga preteklo leto naredili v Parizu Njihovi Veličanstvi kralj Jurij in kraljica Elizabeta, nov dokaz prijateljstva, ki spaja dve državi in ki ga ni mogoče z ničemer pretrgati.

Posebna litvanska delegacija odpotuje še danes v Berlin, da začne z Nemčijo pogajanja o vseh vprašanjih, ki so s tem v zvezi.

Berlin, 12. marca. AA. DNB. Z obveščene strani izjavljajo, da vesti, ki krožijo v inozemstvu, da je Nemčija poslala Litvanski ultimati, ne odgovarjajo resnici.

Kaj je memelsko ozemlje

Memel (po litvansko Klaipėda) je stara litvanska zemlja, koder so se pa v teku zgodovine naselili nemški trgovci. Leži na istoku reke Njemen v Baltično morje, na meji med Litvo in nemško Vzhodno Prusijo. Na mirovni konferenci v Parizu l. 1919 je bilo pristanišče z ozkim pasom kot samoupravno ozemlje dodeljeno litvanski državi, da je imela svoj izhod na morje. L. 1924 je bilo memelsko ozemlje postavljeno pod oblast litvanske države in je samoupravni značaj skoraj popolnoma izplahnil. Pristaniško mesto Memel s zaledjem meri skupaj 2.848 kvadr. km. in prebiva na njem okroglo 150.000 prebivalcev. V mestu samem je okrog 70.000 prebivalcev, ostali so v zaledju ob reki Njemen in ob morskimi obali. Po prebivalstvu je Nemec okroglo 100.000, ostali 50.000 pa so Litvanci. (Memelsko ozemlje je tako veliko ko naš kranjski, škofjeloški, radovljiški in kamniški okraj, to je za Gorenjska, ali na Štajerskem: prevaljski, slovenjgraški, oba mariborska in ljutomerski okraj.)

Hitler pojde v Memel

Berlin, 22. marca. AA. DNB: Izvedeli smo, da je Führer danes odpotoval v Memel. V Swinemündu se bo vkrcal na križarko »Deutschland« in se z njo odpeljal v Memel.

Berlin, 22. marca. AA. Reuter. Zadnje vesti iz Klaipėde so izzvale veliko iznenadenje v vsej Nemčiji, ki ni bila nanje pripravljena. Ljudstvo je takoj začelo ponovno razobešati zastave, ki so jih bili že odstranili po večerajšnji proslavi priključitve Češke in Moravske k Nemčiji. Nemški uradni krogi ne pričakujejo nobenih protestov glede klajpedskega vprašanja, ker je bila Klaipėda vrnjena Nemčiji s svobodnim pristankom litvanske vlade. Po prejšnjem običaju bo državni kancelar Hitler spremljal nemške čete v klajpedsko pokrajino.

V Litvi obsedno stanje

Kovno, 22. marca. AA. DNB. Opoldne je bilo v Litvi proglašeno obsedno stanje. Vlada je objavila proglas, s katerim poziva prebivalstvo, naj bo mirno. Ministrski svet se je sestal na sejo ob devetih. Opoldne seja še ni bila končana.

Nemške čete bodo zvečer po proglasitvi priključitve Memela vkorakale v ozemlje.

Klaipėda, 22. marca. AA. DNB. Izročitev vseh poslov v uradih, ki so bili do zdaj pod litvansko upravo, je bila izvedena brez vsakega incidenta. Te urade je prevzela klajpedska policija. Vse potrebno je bilo izvedeno že opoldne.

V Londonu — roke v zrak

London, 22. marca. AA. DNB. Londonski listi komentirajo najnovejšo dogodka v zvezi z nemško zahtevo, naj se ji vrne memelska pokrajina. Z ozirom na to, da litvanska vlada sama smatra vrnitev Memela Nemčiji kot »najugodnejšo rešitev«, pišejo listi, da je vsak odpor drugih držav nemogoč.

Tudi švico skrbi

Bern, 22. marca. AA. Havas: Narodni svet je razpravljal danes dopoldne o načrtu za organizacijo vojske. Pri razpravi je šef vojaškega oddelka Minger poudaril, da so izvršene že vse priprave za vojaško mobilizacijo računajoč pri tem na nenadni napad. Odredbe o zaščiti meja bodo stopile avtomatsko v veljavo. Minger je zatem nastopil proti temu, da bi bil v mirni dobi kdo imenovan za generala. Po tej intervenciji je svet zavrnil predlog o imenovanju enega samega vrhovnega poveljnika. Le en glas je bil podan za ta predlog.

Na proslavi Kola srbskih sester: Kneginja Olga (v slovenski narodni noši) pleše kolo. Deeno od nje je vojni minister general Nedić.

Dunajska vremenska napoved: Znatno povečanje oblačnosti. Delno padavine. Temperatura po narasla. Zagrebška vremenska napoved: Oblačno z zmernim severnim vetrom, hladno po vsej državi. Pretežno oblačno na vzhodu, jasneje na zahodu. Sneg na skrajnem vzhodu in jugu. Na Primorju bo veter popustil.

Politični zapiski

Dr. Maček izjavlja, da bi stopil v vlado

Dr. Maček je 21. marca sprejel dopisnika ameriške agencije »Associated Press« iz Beograda, kateremu je razložil svoje naziranje o pretehtih političnih vprašanjih v Jugoslaviji. Dr. Maček je razložil vzroke nezadovoljnosti ter je med drugim tole izjavil:

»Zahteve Hrvatov so sprejemljive ne le za Srbe in za državo Jugoslavijo, temveč tudi za zahodne demokracije. Hrvati so pripravljeni iskreno sprejeti skupne meje in srbsko dinastijo, zahtevajo pa v teh mejah in pod to dinastijo brezpogojno svojo svobodo. To vprašanje se mora naglo rešiti.

Jaz bi bil pripravljen poslati svoje predstavnike v tako vlado, ki bi obsegala vse politične sile države, torej v koncentracijsko vlado, nikakor pa ne v kako vlado, ki bi imela nalogo dosedanje stanje nadaljevati v brezkončnost, pač pa v vlado, ki bi ukrenila najvažnejše ukrepe, ki vodijo h končni rešitvi hrvatskega vprašanja. Po mojem mnenju je v sedanjem mednarodnem položaju odbila začnja ura, da se uresniči sporazum med Srbi in Hrvati, tem bolj, ker danes niti en važen politični činitelj v Srbiji ni zoper rešitev tega vprašanja. Zanj je vsa srbska opozicija, celo bivši najodločnejši nasprotniki zadovoljive hrvatskih zahtev, nosilci svoječasnega režima kralja Aleksandra, ki so se pri zadnjih volitvah dali kandidirati na mojih listah. Čeprav niso z menoj sklenili nikakega političnega dogovora, vendar iz razgovorov z njimi vem, da so sedaj celo oni prepričani, da je rešitev hrvatskega vprašanja velika potreba. Zaradi tega ne morem uvideti, kdo naj bi imel interes, da bi se to vprašanje razvleklo v brezkončnost.«

Dr. Mačkova izjava ni točna

Zagreb, 22. marca. b. Jutranji »Hrvatski dnevnik« objavlja sledeče beležke zaradi poročil, ki so izšle včeraj v »Jutarnjem listu«:

»Današnji Jutarnji list« poroča, da je včeraj dopoldne dr. Maček sprejel v Beogradu dopisnika »Associated Press«, ki mu je pri tej priliki obrazložil svoje poglede do aktualnih političnih vprašanj. Ta razgovor je bil nevezan, izjave predsednika dr. Mačka pa so bile namenjen ameriškomu tisku. Predno pa so ameriški listi prinesli ta razgovor, je izšlo o njem poročilo v »Jutarnjem listu« v obliki izjave, in to tako, kakor da bi bil predsednik dr. Maček izjavil vse ono, kar piše »Jutarnji list«.

Ta izjava je nepopolna in netočna in predno je bila tiskana, ni bila poslana na pogled dr. Mačku. V izjavi ni onega, kar je najglavnejše in kar je bilo izhodišče predsednikovih razlaganj. Kdor pozna stil dr. Mačka, ta na prvi pogled vidi, da gre za svobodno reprodukcijo razgovora, ne pa za izjavo, ki bi jo dr. Maček diktiral. Hrvatski časopisi vendar ne bi smeli prinesiti tako okrnjene in netočne izjave hrvatskega voditelja, posebno o tako važnih vprašanjih in v tako važnih časih.

Tako je glasilo dr. Mačka demantiralo gornjo izjavo.

Odgovor na pisanje zunanje tiska

Zadnje čase so razni zunanji listi prinesli o hrvatskem vprašanju več poročil, o katerih sedaj piše zagrebški »Obzorje«. V zvezi s tem pravi ta list med drugim tudi tole: »Da se mimo in celo zoper legitimne zastopnike hrvatskega naroda ne more pričeti reševanje hrvatskega vprašanja, je predvčerajšnjim priznal tudi »Slovenec«, ki je izjavil, da je hrvatski narod dal legitimacijo dr. Mačku, da ga zastopa pri pogajanjih.« — K tej »Obzorjevi« opazki moramo dodati, da tako »Slovenec« ves čas piše, »Obzorje« končuje svoj članek z besedami: »Sicer pa bo položaj v pogledu reševanja hrvatskega vprašanja kmalu jasen. Dotlej pa je treba z največjo previdnostjo sprejemati nepotrjene glasove o stališču dr. Mačka in o ponudbah, ki mu prihajajo. Hrvatsko vprašanje ni taktika, marveč je življenje hrvatskega naroda v vseh njegovih panogah.«

Tolažljivo znamenje

»Jugoslovanski Lloyd« piše med drugim: »Z ozirom na novi položaj, ki je nastal v državi, odkar je prišla vlada g. Cvetkovića, in z ozirom na razpoloženje, ki se vsak dan bolj jasno kaže, ki pa nastaja iz splošne uvidenosti, naj bi se notranje razmere čim prej uredile ter s tem omogočilo urejeno skupno življenje in skupni državi, je tolažljivo, ker se v tem smislu oglašajo vedno resnejši glasovi, ki v narodne vrste prinašajo jasnost in psihološko pripravljenost, ki je tako potreben pogoj dobremu sporazumu. Te glasove redno prinaša tudi »Hrvatski Dnevnik«, ki s tem kaže, da tudi on iskreno želi ustvariti ozačje sloge v teh težavnih časih.

»Jugoslovanski Lloyd« o žalolgru češkega naroda

V svoji številki od 21. marca »Jugoslovanski Lloyd« piše o tragediji češkega naroda, ko je bila češka država zbrisana z zemljevida ter nato pravi: »Vsa svetovna javnost še vedno stoji vsa pretresena pred dejstvom, da se je to brisanje izvršilo ob neznameniti pasivnosti vseh tistih odgovornih čimlecev na Češkem, ki so po položaju in prisegi bili v neodoljivi dolžnosti, da branijo — najsi bo tudi z največjimi žrtvami — neodvisnost svoje zemlje. To je v zgodovini vsega človeštva edini in edinstveni slučaj, da predstavniki naroda, vojske in državne oblasti svojevoljno iščejo varstva velike sile, in sicer prav tiste, pred katero bi bili logično mogli iskati varstva kjer koli na drugi strani. Postavljen ni bil nasproti niti najmanjši odpor, marveč je brez enega samega strela in brez krvavega ugovora bila izvršena kapitulacija, ki ji ni primera v svetovni zgodovini. Najtežje pa je to, da se je in tako kapitulacija zgodila v klasični deželi sokolstva. To je dogodek, ki se bodo brez dvoma nad njim zgražali vsi prihodnji rodovi bodisi na Češkem, bodisi zunaj nje. Obenem pa je to dogodek, ki se zaradi svoje nezasišane značilnosti prav gotovo nikjer več ne bo ponovil. Junaški ukrajinski Sičevci, ki so se vendar borili, so edina svetla točka v tej žalolgrci.« — Omenjamo, da je »Jugoslovanski Lloyd«, ki tako piše, usmerjen v duhu jugoslovanskega nacionalizma. Njegov urednik je g. Ivan Malinar, ki je bil vedno ugleden član Narodne odbrane ter je Sokol.

Hrvatski klub v Beogradu

Te dni je v Beogradu imel svoj letni občni zbor Hrvatski klub, kjer so bila podana poročila o delovanju v lanskem letu, nakar so bili odposlani brzojavni pozdravi kralju Petru II. in knezu namestniku Pavlu. Soglasno je bil za predsednika izvoljen dosedanjí predsednik g. Peter Blaškovič.

Predsednik senata dr. Korošec pričenja sejo

Senat obravnava preračun

Kako govorijo jnsarski senatorji o Slovencih

Beograd, 22. marca. b. V senatu se je danes nadaljevala načelna preračunska razprava, v kateri so govorili v glavnem člani senatorskega kluba JNS. Na dopoldanski seji je govoril senator dr. Stevič, za njim pa senator JNS dr. Kramer, dalje Zivanovič in dr. Andjelinovič. Seja se je pričela ob pol 10. Navzočni so bili vsi člani vlade s predsednikom Cvetkovičem na čelu. Po prečitanih zapisniku včerajšnje seje je predsednik senata dr. Korošec takoj sporočil program ter podal za nadaljevanje načelne preračunske razprave kot prvemu govorniku besedo bivšemu demokratu, senatorju dr. Steviču.

Naslednji govornik Jeronim Zivanovič je svoj govor posvetil rešitvi uradniškega vprašanja.

Dr. Kramer — jugoslovanski nacionalist slovenskega imena

Za njim je govoril senator dr. A. Kramer (JNS). Uvodoma je poudarjal potrebo čimprej rešitve vseh notranjepolitičnih problemov. Med drugim se je nekoliko pritožil zaradi poraza, ki ga je doživel v Ljubljani pri decembrskih volitvah. Obširno je govoril o posameznih določbah v finančnem zakonu. Med drugim je omenjal določbo o prenosu verskega fonda na katoliško Cerkv. Dr. Kramer je proti sodelovanju narodnega predstavnika pri izdelavi političnih zakonov. Na

daljša izvajanja je posvetil določbi v finančnem zakonu, ki govori o podpori Zvezi fantovskih odsekov, ter o določbi, s katero se Fantovski odseki poleg Sokola in Jadranske straže uvajajo na srednjo šolo kot dovoljena mladinska organizacija. Za Fantovske odseke pravi senator dr. Kramer, da so čisto gotovo organizacija za telesno vzgojo, da pa so čisto slovenska organizacija in nesporno tudi verska organizacija, v kateri ni prostora za nekatolike.

Gradbeni minister dr. Krek mu vpade v besedo: »To ni točno«, nakar dr. Kramer nadaljuje: »Jaz sem za plemenito tekmovanje med Sokolom in drugimi organizacijami na polju telesne in narodne vzgoje in nočem kritizirati in se tudi ne razburjam zaradi take odredbe. Kako so fantovski odseki dobili dovoljenje, da lahko tako delajo?« Poročevalec finančnega odbora, senator Smodej: »Enkrat se zahteva enakost. Namesto komunistične akcije se uvaja nacionalna.« Dr. Kramer nadaljuje: »Dobro, nimam nič proti temu ter govorim iz načelnih razlogov.« Senator Smodej: »Čemu se potem razburjate?« V nadaljnjih izjavah je dr. Kramer govoril o hrvatskem vprašanju ter o volilnem sporazumu med JNS in dr. Mačkom. Omenjal je tudi dr. Bičaničovo knjigo o zapostavljanju Hrvatov v državi ter pravi, da bi nanjo morala vlada odgovoriti. Prometni minister vpade v besedo: »In vi z nami!« Dr. Kramer je dejal tudi, da misel narodnega

Zvezda, ki je zašla... K državnozborskim volitvam v Belgiji

Bruselj, marca 1939.

V Belgiji bodo 2. aprila državne volitve. Pri teh volitvah padejo važne odločitve. Odločilo se bo tudi usoda reksizma. Vse tako kaže, da bo po teh volitvah končnoveljavno izginil iz belgijskega političnega življenja.

Osnovna misel reksizma gotovo ni bila slaba. Hotel je državno preosnovati, gospodarsko obnoviti, socialno pravičnost, verski mir, edinstvo naroda — vse samo stvari, ki jih vsak idealni človek želi in je za nje pripravljen tudi kaj žrtvovati.

Vsi, kateri so mislili, da je strankarsko življenje in torej demokracija nevarnost in nesreča za deželo in vsi, kateri so zrlji v avtoritarni državni obliki ono silo, katera gradi novo družabno življenje, vsi ti so se priključili k reksizmu. V nekaj mesecih so nad vso Belgijo plapolali rdeči prapori z modro reksistično krono.

Duša vsega pa je bil mladi šef Valonec Leo Degrelle, ki je znal z očarujočimi govornimi darom navdušiti desetstisoče. Brezobzirno je razkrinkaval nekatere finančne politične škandale, v katere so bili zapleteni vodilni politični možje in finančniki. Čudovito je znal vse očitke proti obstoječim političnim in gospodarskim razmeram izriniti v volivno propagandistične namene. Žel je nezasišane uspehe. Kljub visoki vstopnini se je številno obiskovalcev reksističnih shodov bolj in bolj dvigalo in šlo v stotisoče. Degrelle je bil prepričan, da ima za seboj množice in v tem prepričanju je stavil vse na eno karto.

Izzval je katoliškega ministrskega predsednika van Zeelanda in se postavil proti njemu kot edini protikandidat — ter bil strahovito poražen. V zadnjem trenutku je gotovo bilo odločilno pismo kardinala nadškofa in vsega belgijskega episkopata, ki je posvaril katoličane pred reksizmom. Degrelle je zelo nemodro sam izzval svojo obsojdo, ko je nekaj dni pred volitvami na nekem shodu izjavil: »Kardinal ne govori proti nam, torej je kardinal za nas.« Nato pa je episkopat spregovoril in Degrelle je bil poražen.

Belgijskim škofom so celo od katoliške strani zamerili njihov korak proti Degrellu, češ, da se vtičajo v politiko, da so proti delavstvu in da drže z visoko finančno proti papeškim okrožnicam itd. Toda zakaj so škofje imeli prav? Kje je zmeta reksizma? Kje so sploh vzroki, da je moglo reksistično gibanje tako hitro splahneti? Predvsem so bojne metode reksizma bile skrajno nemoralne. Tudi za politično življenje velja osma zapoved o laži, o natočevanju, o obrekoivanju. Degrelle je bil zaradi svojega govorenja na shodih dvakrat tožen in obsojen na sedem tednov zapor.

Reksizem je zgrajen na zmotnem nauku o absolutni državi in o popolni ločitvi vere in politike. Degrelle je v svojem listu »Pays réel« branil nauk o absolutni diktaturi poedina kot normalni obliki vladavine. Zagovarjal je čisto diktaturo brez parlamenta in senata. Reksizmu je manjkala osnovna doktrina, ki bi dajala pokretu neko etično vrednost in mu narekovala smer. Ako smo zgoraj rekli, da je Degrelle zagovarjal nauk o najbolj brezobzirni diktaturi, je treba razumeti to tako, da se ta miselnost vleče skozi vse letnike

edinstva, ki je ustvarila to državo, ostane osnovna ideja našega skupnega življenja in da ne bo nikdar izgubil te vere. Pravi, da se ta misel danes lahko potisne v ozadje, toda gotovo bo spet enkrat z vso silo vstala, in to čistejša in krepostnejša kakor doslej. Dr. Kramer se je izdal v govoru za velikega demokrata ter izjavljati, da bo ostalo nesporno dejstvo, da je duša naše nacije nemajmno »slobodarska«, ter je demokracija edina trajna osnova našega političnega razvoja. Hrvatsko vprašanje se brez Slovencev ne more reševati. Pri tem dr. Kramer zagovarja potrebo, da je treba temeljito revidirati odnose naših pokrajin nasproti centralni upravi v smislu daljnosežne samouprave v vseh panogah državnega življenja, posebno še na finančnem polju. S tem je dr. Kramer sprejel vse, kar je stalno zahtevala večina slovenskega ljudstva, organiziranega v bivši SLS in zdaj v JRZ, ki je bilo stalno od dr. Kramerjevega tabora napadano kot separatistično.

Pri tem dr. Kramer še dobesedno izjavlja: »Mi jugoslovanski nacionalisti slovenskega imena, v imenu katerega govorim, bomo vedno podpirali vse narode, da povezanost med posameznimi deli naroda in države postane čim večja.« Nazadnje se dr. Kramer zavzema za znosno življenje in razmerje med političnimi strankami v Sloveniji ter omenja enoten nastop slovenske akademske mladine na ljubljanski univerzi. Skupno z zakonom o volitvah narodnih poslancev bi bilo treba po mnenju dr. Kramerja spremiti tudi volilni zakon za kmečke in mestne občine, ker normalizacija našega političnega življenja zahteva tudi normalizacijo razmer v naših samoupravnih enotah. Senator Dragovič vpade: »Pa to je vaša zakon! Na ta medklie odgovarja senator JNS dr. Nemec: »Naš zakon se je preživel in ga je treba spremiti.« Dragovič je znova zaklical: »Tudi vi ste se preživel!«

Za dr. Kramerjem je govoril senator dr. Grga Andjelinovič. V svojem govoru je obravnaval večinoma notranjepolitična vprašanja. Med drugim je dejal, da sta v vrstah jugoslovanskih nacionalistov od prvega začetka bili dve stališči glede hrvatskega vprašanja in njegove rešitve. Eni so zanikali njegov obstoj ter smatrali, da se vsi naši notranjepolitični problemi lahko rešijo s politiko močne roke. Drugi pa so idejo jugoslovanskega amatrall kot idejo zedinjevanja Srbov, Hrvatov in Slovencev. Pozdravlja deklaracijo kr. vlade, ki stavlja rešitev hrvatskega vprašanja na dnevni red, ter poudarja, da je treba pri tem odstraniti vse ovire.

Po govoru dr. Andjelinoviča je bila dopoldanska seja zaključena ter se je nadaljevala popoldne ob petih.

Beograd, 22. marca. m. Popoldanska seja se je pričela ob 5. Zaradi obsebnega pojava je govoril senator Glušac. Za njim je dobil besedo senator Pucelj, ki je govoril v stilu svojih znanih govorov. Primerjal je razne ljudi s konji ter govoril o slovenskih »valih« med volitvami in še o drugih rečeh. Govoril je eplah tako, kakor ima navado g. Pucelj govoriti. Nekateri senatorji so ga prekinjali. Tako mu je senator Joksimović zaklical: »Lepa razprava!« Prometni minister dr. Spaho je dostavil: »In v takih resnih časih!«

Za Puceljem je govoril senator dr. Nemec, nato pa senator Dunjič, vsi člani kluba JNS, nakar je bila seja zaključena. Prihodnja seja bo jutri ob 9, na kateri bo govoril zadnji govornik Dragoelav Djordjevič, nakar bo glasovanje. Po izglasovanem preračunu v načelu bo senat takoj prešel na razpravo v podrobnostih.

ukinjal, danes je ustanavljal strokovne organizacije in pomoče blaginje, jutri jih je razpuščal. Bil je brez enotne linije, brez stalnosti, brez trdnega načrta.

Končno je bil reksizem sam kriv strastnega strankarskega življenja, ker je katoliško enotnost, ki je edina za belgijske katoličane rešilna, trgjal in jo nepeptano smešil. In če so socialisti tu pa tam se tudi borili proti Degrellu, so tajno imeli nad njim veliko veselje. Njih nerazpoloženje zaradi razpada reksizma ni majhno. Socialistični borec Buset je te dni zapisal v socialističnem dnevniku »Peuple«. »Reksistične demisije nam nudijo priliko, da se nekoliko ponorčujemo iz »debelega Leonca«, vendar pa kažejo, da je za katoličane nastopila možnost, da bodo posrkali reksiste. Ako pa se ti zopet vrnejo v katoliški strankarski krog, je pričakovati močnega sunka na desno?« Da ta sunek ni že preje prišel, je politični greh reksizma. Reksizem je hotel najprvo vse razbiti, ne da bi vedel, kaj naj postavi potem na prejšnje mesto. Držal se je reka: »Ščasoma bo že prišla kaka dobra misel.«

Belgija in belgijski episkopat je zmaj odsekal glavo, ko je bil še čas, kajti Belgija ni bila zrela za fašistične pustolovščine. D. L.

En milijon mož nad Madrid Napovedi v italijanskem tisku o bližnji ofenzivi Franca

Rim, 22. marca. Tukajšnji politični krogi opozarjajo, da se sprito mednarodnega položaja, po dogodkih v Srednji Evropi označenega, ne sme

pozabiti Španija, kjer stojimo pred Francovo ofenzivo na Madrid in Valencijo, ker bo ta ofenziva imela odločilen vpliv na evropski politični sistem.

Amnestija

Beograd, 22. marca. m. V imenu Nj. Vel. kralja Petra II., po milosti božji in volji naroda kralj Jugoslavije, so kraljevi namestniki na predlog predsednika vlade in notranjega ministra na podlagi čl. 30 sklenili in odločajo:

Čl. 1. Da podeli splošno amnestijo za vsa kazenska dejanja (prestopke), zagrešene do vstetelega 5. februarja t. l., za katerih preiskavo in sodbo so pristojna oblastva splošne uprave, ne glede na to, ali se je stopopek že začel ali še teče, ali je sodba postala pravomočna ali ne. Denarne globe, v kolikor so že izterjane, se ne bodo vrnilo.

Čl. 2. O vseh spornih vprašanjih, nastalih na podlagi tega ukaza, bo razsodil notranji minister.

Predsednik ministrskega sveta in notranji minister naj izvrši ta ukaz.

Pavle, I. r.

Radenko Stanković, I. r.

Ivo Perović, I. r.

Zmaga generala Franca na madridski fronti

bo imela, kakor v Rimu zelo podčrtujejo, velik vpliv za razčiščenje sedanjega mednarodnega položaja.

Sueški prekop dobi tekmeča

Kairo, 22. marca. b. Končali so pogajanja za zgraditev novega kanala, ki bi vezal Sredozemsko morje s Rdečim morjem. Ta novi kanal se bi pričel v nekem palestinskem mestu in bi vodil do Akabe na Rdečem morju. Ustanovljena je delniška družba s kapitalom 65 milijonov funtov za gradnjo tega kanala, ki bi bil lahko že končan v petih letih. Angleška vlada si je pridržala pravico, da sme odkupiti večino delnic te družbe.

Kakšna bo slovaška samostojnost

Tuka in Durčanski v Berlinu, kjer bo padla odločitev

Bratislava, 22. marca. TG. Oblika odnošajev slovaške države do Nemčije, ki je, kakor znano, prevzela zaščito nad Slovaško, še ni znana. Pred nekaj dnevi, ko se je nahajala nemški kancler na Dunaju na svojem povratku iz Prage,

sta bila predsednik slovaške vlade dr. Tiso in zunanji minister Durčanski poklicana na Dunaj, kjer pa nista bila sprejeta od Hitlerja, ampak sta bila pripuščena samo k Ribbentropu, ki jima je predložil osnutek pravilnika za zaščito nad slovaško državo. Slovaškima državnika je bilo nasvetovano, naj ta osnutek sprejmeta in naj ga sama v imenu Slovaške predložita nemški vladi. Slovaška državnik sta se več ur razgovarjala, toda končno sta se odločila, da se vrnejo nazaj v Bratislavo na posvet z ostalimi člani vlade. Takoj po povratku je bila sklicana tajna seja vlade, ki je zelo dolgo trajala in na kateri so verjetno proučevali načrt o samostojnosti slovaške države v okviru nemške zaščite.

Po vladni seji se je razneslo po Bratislavi, da sta se odpravila na pot v Berlin podpredsednik vlade prof. Tuka in zunanji minister Durčanski, da tamkaj nadaljujeta razgovore. Zelo verjetno je, da sta nemški predlog osvojila in da ga bosta sedaj kot izvirajočega od slovaške vlade predložila Nemčiji, ki ga bo sprejela. Nato bo zaščitni pravilnik objavljen in se bo slovaška država temu primerno notranje in zunanje uredila.

Hlinkina garda je zaprla v Bratislavi bivšega ministra Teplanskega, ki je bil po ostavki vlade imenovan za ministrskega predsednika. Teplanski je bil višji častnik v Hlinkovi gardi.

Bratislava, 22. marca. AA. Stefani. Novi slovaški denar se bo imenoval »Orel«. Imel bo isto vrednost kakor nemška marka na Češkem in Moravskem. Sedanji denar na Slovaškem bodo žigosali, nato ga bodo pa zamenjali za »Orel«. Podloga novega slovaškega denarja ne bo zlato, temveč bo imel isto kritje kakor Nemčija.

Manistra prof. Tuka in Durčanski sta v Berlinu že celih 24 ur in doslej še nista bila sprejeta od kompetentnih nemških državnikov, temveč se razgovarjata s podrejenimi činitelji nemške vlade.

V Pragi

Praga, 22. marca. AA. Stefani. Dr. Hacha je poslal predsedniku vlade Beranu pismo, v katerem ga obvešča o razpustu skupščine in senata. Letočasno je Hacha povabil na sejo okoli 100 čeških politikov, s katerimi se bo pogajal o ustanovitvi nove koncentracijske stranke.

Skrivnost 11 letal ...

London, 22. marca. »Daily Ekspres« odkriva tajnostni prihod 11 aeroplanov, ki so en dan pred nemško zasedbo prileteli v London iz Prage. V aeroplanu sta bila dva inženirja Skodovih tovarn v Plznu, ki sta prinesla s seboj risbo novega tipa strojnice, ki sta ga ona iznašla.

1000 letal pobegnilo

London, 22. marca b. »Daily Ekspres« je dobil obvestilo od svojega sodruinika iz Srednje Evrope, da je nad 1000 češkoslovaških pilotov odklonilo izročitev letal Nemčiji. Večina teh pilotov je z letali pobegnila v sovjetsko Rusijo, na Poljsko in v Romunijo.

Kaj je dobila Nemčija s Češko, Moravsko in Slovaško

»Frankfurter Zeitung« z dne 21. marca objavlja zelo poučen članek o naravnih bogastvih Češke in Moravske, ki sta prišli pod Nemčijo v obliki protektorata, ter Slovaške, nad katero je Nemčija tudi prevzela zaščitne pravice. Iz članka ponatiskujemo najbolj važne podatke.

Češka in Moravska

Češka in moravska dežela, ki se sedaj imenujeta »protektorat« in sta popolnoma priključeni Nemčiji, merita 49.360 km². Prebivalcev štejeta 6.773.000, med njimi 234.000 Nemcev. Na en kvadratni kilometer pride 137 prebivalcev (v Nemčiji samo 135). Prestolnica Praga šteje sko-

raj en milijon prebivalcev, Brno jih ima 275.000, Moravska Ostrava 140.000, Plzen 120.000.

Češka dežela sama meri 32.441 km² in ima 4.770.000 prebivalcev. Je torej še enkrat tako velika kakor Moravska. Po veroizpovedi so katoličani v veliki večini. Po poklelih je na Češkem 38% prebivalstva zaposlenega v industriji, 27% v poljedelstvu, na Moravskem pa 38% v industriji in 30% v poljedelstvu. Razmerje je torej podobno razmerju v stari Nemčiji.

Češka in Moravska, kjer ležijo najbolj rodovitna žitna polja na obeh bregovih Labe in na desnem bregu Morave, sta vsako leto pridelali 3.380.000 ton raznih vrst žita. Visok in gospodarsko pomemben je pridelek hmelja. Goveje živine je na Češkem in Moravskem skupno 4.300.000 (od tega 1.200.000 krav), svinj nad dva milijona, koz nad en milijon, ovac en milijon.

Gozdov je na Češkem in Moravskem 4 milij. 800.000 ha, od katerih so tri četrtine smrečnati gozdovi.

Industrija se je na Češkem in Moravskem naselila okrog naravnih bogastev. Železarska industrija na primer se je razvila okrog pre-

mogovnih in železnih rudnikov pri Kladnem, Be-rounki in Plznu. Isto velja za Moravsko, kjer so premogovniki v tješinskem okraju omogočili veliko železarsko industrijo v Moravski Ostravi. Živežna industrija pa se je razvila okrog velikih naselij in v posebno rodovitnih pokrajinah (okolica Prage, Olomuea, Plzna), kjer je cvetela posebno industrija piva in sladkorne pese. Predilna industrija v Brnu, Ihlavi in Nachodu se oslanja na zgodovinska izročila. Modernega izvora je čevljar- ska industrija, ki jo je v Zlinu ustanovil Bata.

Češka in Moravska sta bogati na naravnih zakladih. Tako so na Češkem pridelali 2 milijona 300.000 ton črnega premoga, 745.000 železne rude, 109.000 ton svinčene rude, 43.000 ton manganske rude, 520.000 ton koalina za porcelansko industrijo, na Moravskem pa celo 5.300.000 ton črnega premoga, 380.000 ton rujavega premoga, 1.340.000 kubičnih metrov zemeljskih plinov. Železarska industrija je na Češkem in Moravskem proizvajala letno 1.150.000 ton surovega železa.

Slovaška

Slovaška država, ki pod zaščito Nemčije in bo njena ustava, ki bo določila obseg odvisnosti od Nemčije, te dni objavljena, obsega 38.456 km² površine, kjer prebiva 2.580.000 ljudi, od katerih jih je 150.000 Nemcev. Po veroizpovedi so 72% katoliške vere.

V gospodarskem oziru je slovaško

ozemlje, ki bo odslej na razpolago Nemčiji, po- glavitno poljedelskega in gozdarstvenega značaja. Več kot polovica prebivalstva — 57% — se peča z delom na polju in po gozdovih. Slovaški goz- dovi, po načrtih, ki so bili še od praške vlade izdelani leta 1936, z lahkoto, ne da bi trpeli kakšne škode, dajo vsako leto 460.000 kubičnih metrov lesa. Lesna industrija je potemtakem do- bro razvita. Zage, ogljarstvo, tovarne za celulozo, tovarne za papir dajejo značaj tej industriji. Zita pridelajo na Slovaškem 1.200.000 ton. Goveje ži- vine so leta 1938 na Slovaškem našli skoraj en milijon, od tega 400.000 krav. Svinj je v vsej državi bilo 529.000 glav.

Naravna bogastva so izredno drago- cena. Toda vse slovaško podzemlje še ni znano- stveno in načrtno preiskano. Na Handlovi, kjer so bogati železni in premogovni rudniki, se je razvila precejšnja rudarska in topilniška indu- strija. Rujavega premoga zmore Slovaška vsako leto 730.000 ton, železne rude 770.000 ton, man- ganske rude 63.000 ton, svinčene rude 60.000 ton, zlate rude 40.000 ton, antimonске rude 5000 ton. Tudi petrolej izvira na Slovaškem in ga pri- dobivajo letno 13.000 ton, zemeljskih plinov pa 118.000 kubičnih metrov.

Slovaška je zelo bogata na raznih mine- ralnih vodah, okrog katerih so se razvila svetovno znana zdravilišča.

Praske med Romuni in Madžari

Bukarešta, 22. marca. b. V diplomat- skih krogih romunske prestolice se širijo poročila, da je že prišlo do manjših vo- jaških spopadov med romunskimi in mad- žarskimi četami na meji Transilvanije. Ponoven vpoklic nekaterih letnikov pod orožje spravljajo v zvezi z omenjenimi po- ročili, čeprav uradno trdijo, da so bili re- zervisti vpoklicani le za izenačenje vojne sile in zaradi sličnih ukrepov v sosednih državah.

Budimpešta, 22. marca. t. Madžarska vlada odločno zanika vest Reuterja, češ da je mad- žarsko prebivalstvo v romunskih mestih Marmarossiget, Arad in Temesvar manifestiralo za to, da bi se ti kraji zedinili z Madžarsko. Madžarsko uradno sporočilo pravi, da se te vesti od gotove strani nalašč izmišljene, da bi se zastrupili ko- rektni odnošaji, ki vladajo med Romunijo in Madžarsko v delikatnem trenutku mednarodnega položaja.

Izjava Turčije

Carigrad, 22. marca b. Zaradi raznih poročil o nekih novih obveznostih Turčije do Romunije izjavljajo turški merodajni krogi na željo Anglije, da je Turčija vezana do Romunije samo z bal- kanskim faktom in da ni prevzela prav nobenih novih obveznosti.

Predlog Sovjetske Rusije:

Konferenca šestih držav v Bukarešti

Izredno oster odpor Italije

London, 22. marca. TG. Na merodajnih me- stih potrjujejo vest, da je sovjetski veleposlanik Majski predložil angleški vladi, naj v zvezi z zadnjimi dogodki v Srednji Evropi skliče konfe- rencu deveterih držav, in sicer: Anglije, Francije, sovjetske Rusije, Romunije, Poljske, Turčije, Grčije, Bolgarije in Jugoslavije. Namen te konfe- rencne naj bi bil, da sklenejo trdno medsebojno zvezo, da bodo druga drugo podpirale, ako bi bila ena izmed njih ogrožena od totalitarnih držav (Nemčija in Italija). Angleška vlada je sovjetske- mu poslaniku odgovorila, da sovjetski zamisel ni nenaklonjena in da bi bilo najbolj pametno, če bi se konferenca zbrala v Bukarešti.

V političnih krogih pa se je takoj ta vest v toliko popravila, da bi Bolgarija, Grčija in Jugoslavija na konferenco ne bile povabljene, marveč da bi se zbrale samo ostale šestere države na tej kon- ferenci.

V dopoldanskih urah je prišlo iz Varšave ob- vestilo, da se Poljska takšne konference za- radi znanih načel svoje zunanje politike in zaradi svojega posebnega zemljepisnega položaja ne bi mogla udeležiti.

V večernih urah so razglasili, da sovjetski predlog ne gre tako daleč, da bi ustvaril vojaško zvezo med zgornj navedenimi šestimi državami, marveč, da gre le za skupno izjavo v smislu skup- nega odpora proti napadalcu.

Bolgarija kliče rezerviste

Sofija, 22. marca. b. Prvič po svetovni vojni je Bolgarija pozvala za tri tedne pod zastavo go- tove kategorije rezervnih častnikov, zlasti mlajših letnikov. Uradni krogi trdijo, da gre za to, da se mlajši častniki seznajajo z novimi taktičnimi pro- blemi, da pa ti dogodki in vpoklici nimajo prav nobene zveze s sedanjim mednarodnim položajem.

Gafencu obišče Turčijo

Carigrad, 22. marca. AA. DNB: »Džunhuriyet« ob- javlja danes jutraj telefonski razgovor, ki ga je imel romunski zunanji minister Gafencu z ravnateljem lista, narodnim poslancem Junusem Nadiem. Gafencu je po- novno zanikal vesti, da bi bila Nemčija poslala kak ultimatum Romuniji. Pripomnil je, da je v zvezi s to vestjo bil romunski poslanik v Londonu poklican v Bukarešto, da poda poročilo. Glede sedanjega polo- žaja je Gafencu izjavil, da ni treba biti vznemirjen, pač pa da je treba ohraniti mirno kri. Na koncu je še pripomnil, da bo v prvi polovici meseca maja obiskal Turčijo.

Pogajanja z Nemčijo prekinjena

Bukarešta, 22. marca. AA. Trgovinska pogajanja med Romunijo in Nemčijo so bila začasno prekinjena ter odpotuje šef nemške delegacije Wohltat danes ali jutri v Berlin po nova navodila.

Nadalje se je izvedelo, da namerava sovjetska Rusija svoje sodelovanje v Evropi obljubiti samo pod pogojem, ako se angleška in francoska ob- veznost raztegneta tudi na Daljni vzhod in na druga življenjska območja sovjetske države.

O kakšnem poskusu, da se Anglija zveže s sovjetsko Rusijo, sedaj še ne more biti govora.

V Rimu prerokujejo hud pritisk na Balkan z dveh strani

Rim, 22. marca. Italijanska diplomacija sodi o namerah Velike Britanije, da bo v najkrajšem času izšla nekaka angleško-francosko-sovjetska proklamacija, ki bo obsodila politiko Nemčije in Italije, naslikala nemško nevarnost v Evropi in pozvala Poljsko, Belgijo, Romunijo, Jugoslavijo, Grčijo, Bolgarijo in Turčijo, da se pridružijo za- padnim veleilam z namenom odpora proti nem- škemu razmahu.

Mnenje italijanske diplomacije je, da se Polj- ska, kakor tudi Romunija in oostale jugovzhodne države protivijo ideji političnega sodelovanja z ruskimi Sovjeti in da je Anglija o tem že ob- veščena, zato je bolj verjetno, da bo Anglija za- čela v dogovoru z Ameriko gospodarski boj proti Nemčiji, ki ogroža ogromne gospodarske koristi Velike Britanije na Balkanu. Obenem bosta An- glija in Francija pritirali do viška svojo bojno pripravljenost, da zastrašita Nemčijo.

Balkanske države — tako sodijo v Rimu — bodo te in prihodnje dni morale vzdržati hud pri- tisk z dveh strani: iz Londona na eni in iz Ber- lina in Rima na drugi strani.

Sklep Italije

»Fronta proti totalitarnim državam ne prinaša miru, ampak vojno ...«

Rim, 22. marca. AA. Stefani: Snodi se je pod predsedništvom Mussolinija sestel veliki fašistični svet. Pred začetkom seje je Mussolini pre- čital resolucijo o hvalečnosti velikega fašistič- nega sveta napadalnim oddelkom in njihovim žrtvam v teku 20 let delovanja fašistične stranke. V resoluciji se pozdravljajo fašistični tovariši, ki se bodo udeležili velikega zborovanja v Rimu, da ponovno pred vsem svetom potrdijo fašistično na- čelo, ki se glasi: »Verovati, pokorovati se in bo- riti se.« Mussolini je nato govoril o dogodkih minulih dni ter podrobno poročal o mednarodnem političnem položaju. Po razpravi je veliki fašistični svet sprejel sledečo resolucijo:

Veliki fašistični svet izjavlja spričo ne- varnega ustvarjanja skupne fronte demo- kracij in boljševizma, naperjene proti av- toritativnim državam, da ta fronta ne pri- naša miru, temveč vojno, da je ono, kar se je dogodilo v Srednji Evropi, imelo svoj

prvi povod v versajski pogodbi in da po- trjuje udanost politiki osi Rim — Berlin.

Casopisje razlaga resolucijo, sprejeto na seji velikega fašističnega sveta ter pravi, da te izjave pojasnjujejo pred svetovnim javnim mnenjem in zgodovino tri glavne točke:

1. da nevarnost ustanovitve enotne fronte de- mokratičnih držav, skupno z boljševizmom proti totalitarnim državam pomeni, da demokratske države pripravljajo vojno;

2. da so sedanji dogodki neizbežna posledica vseh napak, ki jih vsebuje versajska mirovna po- godba in da so odveč vsake trditve od strani de- mokratičnih držav, ki v 20 letih niso storile ni- česar, da bi te napake popravile;

3. da Italija ponovno potrjuje na jasen način svojo popolno privrženost politiki osi z Berlinom. Ni možno nobeno dvomje glede pomena te po- novne potrditve privrženosti k politiki osi. Ona priča na eni strani, da obstoji absolutna volja zoperstaviti se boljševizmu, ker bi vsaka zveza med demokratskimi državami in boljševizmom pomenila zmago komunizma, na drugi strani pa ta politika skuša postaviti močan branik, ki bi se zoperstavil vsakemu poizkusu vojne.

Šepajoči katoliki

Glasilo narodnosocialističnih bojovnih od- delkov »Das schwarze Korps« se je nedavno kruto norčevalo iz tako zvanih šepajočih ka- toličanov. Prav je imelo. Sodobni pogani ho- čejo biti pogani do cela. Boga ne priznavajo in iz tega izvajajo vse posledice. Zato tudi ne priznavajo deset božjih zapovedi in pravijo, da je vse dobro in prav, kar služi njihovim name- nom. Oni imajo lastne zakone, ki so si jih sami dali. Ni jim mar greh, da le služi njihovemu nazoru in pojmovanju javnega življenja.

Šepajoči katoličani pa, kakor jim pravijo v Nemčiji, Boga izpovedujejo z ustmi, pa z obiskovanjem svete daritve ter močje tudi z izpolnjevanjem drugih cerkvenih zapovedi, ga pa s svojimi deli tajijo. Zgledov za to je na pretek.

V osrednjem glasilu marjanskih kongrega- cij v Rimu beremo o materi, ki ni imela nič proti temu, da je njena hčerka sprejela mesto, ki bi ga nikakor ne smela sprejeti zaradi ne- posredne nevarnosti za svojo poštenost. »Tam zaslužijo veliko denarja« — tako se je izgo- varjala. Dala pa je brati sveto mašo z name- nom, da bi Bog njenega otroka obvaroval vsega hudega. Šepajoč katolicizem — vzklila list — ki doprinaša dar Luciferju in obenem prosi Boga, da bi preprečil naravne posledice takega ravnanja.

Šepajoči katoličani so tudi tisti, ki imajo doma v svoji spalni sobi vedno pred očmi raz- pelo, na katerem je božji Sin umrl, da bi se ljudje med seboj ljubili in odpuščali ter si med seboj pomagali — sami pa ne pozabijo nobene krivice, ampak jo še sami drugim prizadevajo, ne da bi jim vest kaj očitala, ter niti ne misli- jo na to, da bi sami voljno prenašali svoj križ ter se za druge žrtvovali z dobrimi deli in pra- vičnim ravnanjem.

In kaj naj rečemo o tistih katoličanih, ki so pobožni in verni v družini ali pa v božjem hramu ter tam, kjer jih svet ne vidi, dočim se v javnosti klanjajo brezbožnim naukom in sili ter poizkušajo vse močje kompromise z na- sprotniki evangelija v zatajevanju krščanstva, z dvomnim obnašanjem ali celo z odkritim izdajstvom. Potem pa močje skušajo zaradi tega potolažiti Boga in svojo vest s kakšnimi pobožnimi vzdihli in molitvami ali s čem drugim ...

Ali delajo novi pogani tudi tako? Ne — oni se ne klanjajo krščanstvu, ki so ga zavrgli, ampak ga dosledno pobijajo in z njim ne skle- pajo nobenih kompromisov ter se tudi katoli- čanom osebno ne dobrikajo. Pač pa imajo go- tovo tiho spoštovanje do doslednih katoliča- nov, ki ostanejo Kristusu zvesti tudi v najhu- šem preganjanju ter ne pustijo svojega krščan- stva izpačiti z lažnimi kompromisi ne v bese- dah ne v dejanjih. Šepajoči katoliki so pa tisti, ki jim veljajo besede skrivnega razodetja: »Poznam tvoja dela, da nisi ne mrzel ne go- rak. O da bi bil mrzel ali gorak! Tako pa, ker si mlačen in ne gorak ne mrzel, te hočem pljuniti iz svojih ust.« Bog, ki sovraži polovi- čarstvo, se poslužuje celih poganov, da uniči šepajoči katolicizem. V tem je globoki smisel sedanjega dogajanja na svetu v boju med vero in nevero.

Zunanji minister grof Ciano na aradnem obisku pri papežu Piju XII.

Največčastnejši vefilm vseh časov!!
Grandiozna epopeja krščanstva o življenju, trpljenju
in smrti **Zveličarja**

Kino Sloga tel. 27-30 Predstave danes ob
16., 19. in 21. uri!

Kralj kraljev

Film, ki si ga mora ogledati vsak kulturni človek!

Nad 40.000 sodelujočih! Najdražji in naj-
monumentalniji film vseh časov! — Največje delo
režiserja **Cecil B. de Milleja**. — Pri izdelavi tega
filma je sodelovala newyorška filharmonija!
Nabavite vstopnice v predprodaji!

Plenarna seja zbornice TOI

Ljubljana, 22. marca.

Danes dopoldne je bila prva plenarna seja Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v letošnjem letu. Sejo je vodil zbornični predsednik g. Ivan Jelačin in se je udeležilo seje veliko število zborničnih svetnikov. Prisostvoval pa je tudi v imenu banske uprave načelnik g. dr. Fran Ratej.

Predsedstvena naznanila

Na seji so bila podana najprej predsedstvena naznanila. Iz teh je posneti, da je ban dr. Natlačen odobril preračun zbornice za 1939, nato tudi izpremembe zborničnega taksnega pristojbenika.

Naš gospodarski položaj

Iz obsežnega poslovnega poročila posnemamo, da je pričakovati po vključitvi Češko-slovaške v nemški gospodarski sistem znatnih izprememb in posledic tudi pri nas. Slovenija je bila gospodarsko vedno vezana z velikimi vezmi na češko gospodarstvo. Pred vojno je bila gospodarska barba Čehov in Slovencev vzajemna. Pretežen del industrijske iniciative je prišel tudi se po vojni iz Češko-slovaške. V naši zunanji trgovini je imela Češka veliko vlogo, pa tudi v tujem prometu nam je dajala posebno v Slovenijo znaten dotok tujcev; na polju narodnogospodarskega obrambnega dela so bili Čehi naš vzor.

Uredba o hranilnicah

Uredba o občinah hranilnicah, ki je bila lani izdana, pomeni za naše razmere znatne ovire v bodočem delu teh zavodov. Ti zavodi so bili izredne važnosti za naše gospodarstvo ter so bili tudi dober kreditni vir za vse naše gospodarstvo. Hranilnice se imajo zdaj v letu dni prilagoditi zakonitim predpisom, vendar pa je potrebno, da se zakoniti predpisi v marsičem revidirajo, ker bo drugače obtožba in delo občinah hranilnic izredno težavno. Tako je pomisliti, da znašajo rezerve hranilnic samo 38,3 milij. din in bi po uredbi mogle sprejeti samo 383 milij. din, danes pa jih imajo dejansko 958,6 milij. din.

Tudi uredba o invalidih je prinesla gospodarstvu nove težave. Invalidski sklad po novi uredbi pomeni novo obremenitev gospodarstva in daje uredbo brez ozira na predpise obrtnega zakona zaščitenim osebam predprave, katerih obseg in učinkovitost se ne dajo oceniti v naprej.

Naš devizni položaj

Iz številk o naši zunanji trgovini se vidi, da je enostranska odvisnost od gospodarske in finančne politike klirinskih držav zelo nevarna stvar. Primamljiv referencialni sistem držav s prohibitivno zaščito domače kmetijske proizvodnje je pritegnil naše skoraj ves izvoz naših važnih proizvodov, a tem povzročil dvig cen v tuzemstvu (cene so prešle svetovno pariteto) in nam je tako onemogočen vsak izvoz v države s svobodnim deviznim prometom. Ako želimo, da se naš izvoz v devizne države zopet razmahne, je predvsem potrebno, da ministristvo financ odstopi od svoje zahteve po odkupu deviz po nižjem tečaju. Naša na kapitalu rečna država je postala zahvaljujoč klirngom upnik inozemstva v blagovnem prometu. Naprava klirng nas sili k nakupom v državah, ki niso konkurenčne in kjer nam samo blago ne konvenira. Uvozna kontrola je bila ponovno prav znatno razširjena, tako da smo vedno bolj prisiljeni kupovati v klirinskih državah. Nemožnost nabave surovin iz prekoceanskih držav predstavlja resno nevarnost za velik del naše industrije.

V notranji trgovini je sicer promet narastel za okoli 10%, povečale pa so se javne dajatve, oziroma se bodo še povečale. V naši industriji pa so se pojavile številne težkoče. Dobili smo nadalje lani železniško zvezo St. Janž-Savinca, na progi Zidani most-Zagreb pa so izvršena znatna dela za drugi tir. Mnogo se je zbornica trudila za izboljšanje poštne, brzojavne in telefonske razmere. Zlasti se je zavzemala za povečanje radija za telefonske loko-razgovore na deželi od sedanjih 6 na 15 km. V teku so predpriprave za zgradbo telefonske zveze Ljubljana-Kranj. Povišati je tudi treba število osebja.

Davčne dajatve

Povečanje drž. preračuna bi imelo za posledico uvedbe pavšalne dajatve, ki se bo plačevala od globalnega znoška vseh neposrednih drž. davščin. Višina te pavšalne dajatve se giblje med 15 do 35%. Učinek nove davščne se ceni letno na 450 milij. din, od katerih bo 150 milij. din porabljenih za kritje obrestovanja in doplačila 4 milijardnega notranjega posojila. Povišuje se nadalje železniške tarife, kar bo posebno prizadelo konkurenčno sposobnost slovenske industrije.

V trgovinskem registru se je število novih vpisov zmanjšalo, povečala pa število izbrisov od 1937 na 1938. Število poravnjav se je lani zmanjšalo od 55 na 41, konkurzov pa od 44 na 24.

Slovenija je lani plačala na direktnih državnih davkih 315,4 milij. din (1937 305,0 milij. din). Od tega je bilo plačane davka na poslovni promet 132,5 (127,9) milij. din, uslužbenškega davka 48,1 (45,1) in ostalih neposrednih davkov 138,5 (133,3) milij. din. Pri slednjih davkih so se davčni zaostanki povišali od 42,0 na 47,0 milij. din.

Tudi predpis socialnih dajatve se je lani znatno zvišal. Predpisani prispevki pri UOZD so lani znašali 99,86 milij. zaostanki na koncu leta pa 26,4 milij. din ali 26,42% predpisa. Pri bolniški blagajni Trg. boln. in podp. društva je znašal ves predpis prispevkov 9,9 milij. din.

Delo zborničnega urada

Med trgovskimi zadevami je omeniti uredbo o zapiranju in odpiranju trgovinskih in obrtnih obratovnic, po kateri se je delovni čas zmanjšal za 1 uro. Banska uprava bo kmalu izdelala načrt popolnoma nove uredbe. Narodna banka je znižala skonto za odkup klirinskih nakaznic za male žage in izvoznike od 2 na 1%. Zbornica je predložila svoje mnenje glede načrta uredbe o prodaji zaščitnih sredstev proti strupenim plinom. Nadalje je predlagala, da naj se založnikom iz-

Zbornično predsedstvo je nakazalo tudi nekaterim uradnikom višje druginje doklade. Za porabo zborničnega sveta za regulacijske svrhe bo Zbornica zahtevala odškodnino od mestne občine. Zbornično predsedstvo je imenovalo razne gg. v zastope kot n. pr. v posvetovalni odbor za organiziranje in pospeševanje avtobusnega prometa, reklamacijski odbor za pridobitno v Novem mestu, za častne sodnike na področju apelacijskega sodišča v Ljubljani, prisednike za obrtno sodišče v Ljubljani, za ravnateljstvo in nadzorstvo Osr. urada za zavarovanje delavcev v Zagrebu.

Namesto umrlega zborničnega svetnika g. Vežirja Geze je bil poklican v Zbornico njegov namestnik g. Ludvik Vukan iz Dolnje Lendave.

virnih domačih del ali prevodov dovoli iskati naročila tudi pri zasebnikih. Dala je izjavo glede uredbe o ureditvi prostorov na živinskih sejnih. Posebno se je zanimala za boj proti krošnjarstvu in izvedla nešteto akcij. Banska uprava kakor tudi poveljstvo orožništva so izdali tozadevne okrožnice, da se naj izvaja najstrožja kontrola nad krošnjarji. Statistika izkazuje, da je v naši banovini 169 dovoljen za krošnjarstvo z manu-fakturo, 400 pa z drugim blagom. Število krošnjarjev se je od decembra 1937 do februarja 1939 znižalo za 175. V teh številkah pa niso všteti krošnjarji iz drugih banovin. Zbornica proučuje načrt zakona o hmelju. Tudi se je zbornica zavzemala za strožjo kontrolo nad tujimi trgovskimi potniki.

Glede uredbe o klasifikaciji gostinskih obratov in maksimiranju cen smatra zbornica, da so prestrogi pogoji za klasifikacijo. Tudi se je zbornica zavzemala za sanacijo hotelirstva. Cene v hotelih in gostilnah naj se maksimirajo v isti višini kot lani. Banska uprava je na pobudo zbornice izdala stroga navodila, da je strogo pre-

sojati krajevno potrebo ne samo po ustanovitvi bifejev, ampak tudi ostalih gostinskih obratov. Vso pozornost zahteva banska uprava pri ureditvi prostorov za gostinske obrate, da bodo lepo in okusno urejeni in v vsakem oziru ustrezali predpisom stavnega zakona. Za pospeševanje tujkega prometa je povišana postavka v banovinskem preračunu na 920.000 din.

Računski zaključek za 1938

Iz poročila predsednika g. Ivana Jelačina o zbornični financih v preteklem letu posnemamo, da so znašali dohodki 2.801.108 din, izdatki pa 2.771.442 din, tako da je znašal presežek 29.665 dinarjev. Izvajanje preračuna je bilo zelo oteženo v drugi polovici leta. Donos doklade je zaostal za preračunom, pač pa so zato dale več kot je bilo preračunano takse. Po odsekih so znašali izdatki (v oklepajih preračunske vsote): industrijski 180.998 (190.000), trgovski 290.971 (292.000), obrtni 580.141 (480.174) in gostinski 115.000 (115.000) din. Zbornično čisto premoženje se je povečalo za 47.165 na 2.717.743 din. Nato je podal še poročilo o posameznih skladih, od katerih je največji obratni Zavoda za pospeševanje obrti. Nato je prečital g. Zdravec v imenu nadzorstva poročilo o reviziji poslovanja zbornice, katerega je našel v redu in predlagal razrešnico. Edino pri Zavodu za pospeševanje obrti je ugotovil, da so bile nekatere preračunske postavke zaradi izrednih potreb prekoračene.

Predsednik obrtnega odseka g. Ivan Ogrin je pojasnil, da je prišlo do povečanja izdatkov zaradi potreb za berlinsko obrtno razstavo, za kar pa je preskrbel lani tudi znatno podporo iz Belgrada, ki je znašala 65.000 din. Po kratki debati o izdatkih Zavoda za pospeševanje obrti je zbornični plenum soglasno sprejel računski zaključek zbornice in vseh skladov ter Zavoda za pospeševanje obrti za 1938.

Avtonomija obrtnega odseka

Nato je bila sprejeta izprememba v zborničnem pristojbeniku, po katerem se računava za dajanje naslovov 25 par, za zbornične člane pa po 20 par za vsak naslov.

Samostojni predlogi

Sledili so številni predlogi zborničnih članov, med katerimi omenjamo naslednje:

G. Rojnik Ivan opozarja na težavne razmere v poštne, brzojavne in telefonskem prometu ter se zavzema za čimprejše popravilo nedostatkov.

G. Pinter Ferdo opozarja, da so z uveljavljanjem uredbe o narodnem sanitetskem skladu nastala za gospodarstvo nova bremena. Zlasti bo občutna doklada na neposredne davke, ker ni nikjer nobenega določila, da se s tem ukinejo dosežane zdravstvene določila. Zato je potrebno, da se ugotovi, da bodo dosežane zdravstvene določila odpravljene zaradi uvedbe novih določil.

G. Mejcen Ciril opozarja, da določa novi narodni sanitetski sklad tudi nove obremenitve za gostinske obrate z uvedbo taksa na bivanje tujcev v hotelih. Pri tem opozarja na preobremenjenost hotelov z davčnimi in na potrebe sanacije hotelirstva. Zato predlaga, naj se tozadevne določbe o narodnem sanitetskem skladu revidirajo, ker je že itak uredba o pospeševanju turizma predvidevala takšne take.

G. Senčar Milko smatra, da je davčna obremenitev že sedaj visoka in da se naj izvedba izvajanja določil o obratnem skladu odloži. Skliče naj se konferenca zbornice, ki naj se zlasti zavzame za izpremembe skale doklade, ki naj bo degresivna.

G. Pinter Ferdo opozarja na slabo stanje ceste Maribor-Slovenska Bistrica-Celje ter apelira na Zbornico, naj se zavzame za takojšnji začetek del na tej cesti. — Ker je na mariborskih poštah premalo osebja, naj se število osebja poveča, da bo lahko zmagovalo velik promet. Končno se zavzema za ustanovitev podružnice Poštnih hranilnic v Mariboru. Na področju bivše mariborske oblasti je sedaj že nad 2000 čekovnih računov z velikim prometom, ki bi se bolj povečal v korist podružnice Poštnih hranilnic.

G. Ambrožič govori o glasovih, da se bo Bata z obrati preselil k nam iz Češkega. Opozarja že sedaj na to. Nadalje govori o zvezi z ukinitvijo banovinske trošarine na čevlje in povišanjem skupnega davka na poslovni promet, da je obremenitev za naše čevljarje narasla že na 11,2%, kar je pretežko breme.

G. Albin Smurkolj smatra, da je sedanj način prevažanja žita, koroze in mleviskih izdelkov z nakaznicami (uputnicami) škodljiv in da je treba preskrbo siromašnega prebivalstva s temi predmeti postaviti na solidnejšo podlago. Po njegovem mnenju je najboljša, če se tarifa za prevoz živil v pasivne kraje sploh stalno in splošno pocieni, sistem nakaznic naj se končno likvidira. V pasivnih krajih naj se izvajajo javna dela. Pošiljanje brezplačne hrane v pasivne kraje naj se omeji samo na primer elementarnih nezdov in končno naj se trgovanje z žitom in mleviskimi proizvodi v bodoče prepusti samo legalni trgovini.

G. Josip Cukala je obširno govoril o predlogu novega zakona o hmelju, ki odpravlja zasebno iniciativu v trgovini in uvaja zopet nove dajatve za nov sklad, 1% od vrednosti prodanega hmelja. Osnutek je v današnji obliki nesprejemljiv in smatra, da bi bilo potrebno izvajanje zakona odgoditi in zaslizati za mnenje predvsem ljubljansko in novosadsko zbornico, ki imata včlanjeno vso trgovino z hmeljem. Tozadevno naj se tudi čimprej skliče konferenca obeh zbornic, da sestavi primerne predloge pred uveljavljanjem novega zakonskega osnutka. Novi hmeljski zakon naj odreja samo provenienco in možnost omejitve nasadov.

G. Izliš Franc se zavzema za to, da bi dobili učenci obrtnih nadaljevalnih šol na koncu vsakega leta četrtinsko vožnjo, da bi lahko potovali

malo po državi in tako praktično izpopolnili svoj pouk v šoli.

Ko je bil dnevni red izčrpan je bila ob tretji na eno popoldne seja zaključena.

Kreditni zavod za trg. in industrijo

V terek, dne 21. t. m. je bil občni zbor delničarjev Kreditnega zavoda za trgovino in industrijo v Ljubljani, ki je odobril računski zaključek zavoda za lanske leto, o katerem smo že poročali.

Občnemu zboru je bilo na razpolago s prenosom 2,8 (2,9) milij. din in znaša dividenda, kakor že od leta 1933 dalje, zopet 10%. Z letošnjo dotacijo so dosegli skladi zavoda že 20,4 milij. din, k temu je priložili še sklad za pokritje dvomljivih terjatev v znesku 2,36 milij. din. Glavnica znaša 12,5 milij. din, tako da lastna sredstva zavoda presegajo 35,23 milij. din.

V upravni svet zavoda je bil izvoljen g. Josip Bahovec, v nadzorstvo pa g. inž. Jože Sodja.

Tolmačenje uredbe o zaščiti denarnih zavodov in njih upnikov. Minister trgovine in industrije je izdal naslednje tolmačenje odst. 1 čl. 19 uredbe o zaščiti denarnih zavodov in njih upnikov: Znižanje obrestne mere, odrednje denarnim zavodom v odlokih o odobritvi odloga plačil se nanaša izključno na stare hranilne vloge in vloge v tek. računih, ne pa tudi na ostala posojila zavoda.

Konkurz je uveden o imovini reg. tvrdke Klementić Berta & Co., Moiko, moda in konfekcija v Ljubljani, Selenburgova 6; prvi zbor upnikov 7. aprila, terjatve je prijaviti do 22. aprila, ugotovitveni narok 28. aprila.

Borze

Dne 22. marca 1939

Denar

Angleški funt 238 oz. 258

Nemški čeki 13,80

V zasebnem kliringu je ostal angleški funt neizpremenjen na 236,10—239,90.

Tudi nemški čeki so ostali neizpremenjeni na 13,70—13,90. — Nadalje so beležili v Zagrebu za konec marca 13,80 denar, za sredo aprila pa 13,85 denar.

Grški boni so beležili v Zagrebu 30,65—31,35, v Belgradu 31,50 blago.

Devizni promet je znašal v Zagrebu 3.092.636 dinarjev, v Belgradu 5.275.000 din. V efektilih je bilo v Belgradu prometa 2.012.000 din.

Ljubljana — Tečajni primom.

Amsterdam 100 h. gold.	2341,00—2379,00
Berlin 100 mark	1773,62—1791,38
Bruselj 100 belg.	742,25—754,25
Curih 100 frankov.	995,00—1005,00
London 1 funt	208,70—209,90
Newyork 100 dolarjev	4395,50—4455,50
Pariz 100 frankov	116,60—118,90
Trst 100 lir	232,45—235,55

Curih. Belgrad 10, Pariz 11.7775, London 20,83, Newyork 444,875, Bruselj 74,885, Milan 23,40, Amsterdam 236, Berlin 178, Stockholm 107,25, Oslo 104,65, Kopenhagen 93, Varšava 540, Varšava 83,50, Budimpešta 87,25, Atene 390, Carigrad 360, Bukarešta 337, Helsingfors 9,185, Buenos-Aires 102,875.

Vrednostni papirji

Vojna škoda:

v Ljubljani 465—467

v Zagrebu 460—464

v Belgradu 467—468

Ljubljana. Drž. papirji: 7% investicijsko posojilo 99,75—100,75, agrarji 60—62, vojna škoda promptna 465—467, begl. obveznice 90—91, dalmatinski agrarji 89,75—90,25, 8% Bler. pos. 98,25—101,25, 7% Bler. pos. 92—94, 7% pos. Drž. hipotekarne banke 99,75—100,75, 7% stab. pos. 98—99. — Delnice: Nar. banka 7,550—7,600, Trboveljska 185—195.

Zagreb. Drž. papirji: 7% investicijsko posojilo 100,50 denar, agrarji 63 blago, vojna škoda promptna 460—464 (463, 460), beglške obveznice 89,75—90 (90,50), dalm. agrarji 88,50—89,50 (88,50), 4% ev. agrarji 62,50 denar, 8% Blerovo posojilo 98 blago, 7% Blerovo posojilo 91—91,50 (93, 91,50), 7% posojila Drž. hip. banke 99 denar. — Delnice: Nar. banka 7,650—7,750 (7,700), Priv. agr. banka 228 denar, Trboveljska 185—200, Gutmann 35 denar, Osi. eladk. tov. 85 den., Jad. plova 350 denar.

Belgrad. Drž. papirji: vojna škoda pr. 467—468 (467,75, 465,50), beglške obveznice 89,75—90,25 (89,75, 89,50), dalm. agrarji 89,50—90,25 (90, 89,25), 4% ev. agrarji 62 denar, 8% Blerovo posojilo 98,75—99,75 (98,50), 7% Blerovo posojilo 91,75—92,25 (91,50). — Delnice: Narodna banka (7,500).

Žitni trg

Novi Sad. Vse neizpremenjeno. Tendence neizpremenjena. Promet srednji.

Živinski sejmi

Cene živine in kmetijskih pridelkov na sejmju v Kranju, dne 20. marca 1939. Dogon: 60 volov, 29 krav, 6 telet, 13 junic, 1 bik, 26 svinj in 34 prašičev. Prodanih: 45 volov, 12 krav, 6 telet, 10 junic, 1 bik, 12 svinj in 16 prašičev. Cene naslednje: Vali I. vrste 5,50, II. 5, III. 4,75 din; telice I. 5,50, II. 5, III. 4,75; krave I. 5, II. 4,50; III. 3,75; teleta I. 7, II. 6; prašiči speharji 9—10 din, prašiči pršutari 8—9 din za 1 kg žive teže. Mladi puijki 7—88 tednov etari 190 do 260 din za glavo. — Goveje meso I. vrste prednji del 12 din, zadnji del 14 din; goveje meso II. prednji del 10, zadnji del 12 din; svinjina 14—16, elanina suha 22—24, svinjska mast 19, čisti med 22 do 24, neoparjena volna 24—26, oprana volna 34—36, goveje surove kože 8—11, telečje surove kože 13, svinjske surove kože 6—9 din za 1 kg. — Pšenica 190 din, ječmen 200, rž 1858, oves 220, koroza 140, fižol 250—300 krompir 80—125, lucerna 1900, seno 75, alama 45, jabolka I. vrste 800, II. 700, III. 600; suhe češnje od 1000—1200, pšenična moka 270—310 din, koroza moka 225 din, ržena moka 300 din, ajdova moka 400 din in korozi zdrob 275 din za 100 kg.

V zemlji brez zakonov

Film divje romantike in napetih pustolovščin! — Diek

Foran, Patrie's Walthall in tudežni konj »Smoke«.

KINO SLOGA telefon 27-30 — Danes in jutri ob 14:30 — Znižane cene!

Siamski kralj pri slovenskih misijonarkah

Ob obisku siamskega kralja v zavodu slovenskih uršulink v Bangkok. Od leve na desno sede: M. Rafaela Vurnik, kraljica-mati, mladi kralj, kraljev bratec in katoliški škof v Bangkok. V ozadju kraljevo spremstvo

V glavnem mestu Siam Bangkok je uršulinski misijonski zavod, kjer delujeta dve slovenski misijonarki: m. Rafaela Vurnik, predstojnica vseh uršulinskih kitajskih in siamskih misijonov, in m. Ksaverija Pirc, ravnateljica tamkajšnjih uršulinskih šol. Ta uršulinski zavod je koncem decembra preteklega leta obiskal mladi siamski kralj Ananda Mahidola. O tem obisku poroča naša misijonarka m. Ksaverija Pirc sledeče:

Gotovo Vam je znano, da ima Siam prav mladega kralja, 13 letnega Ananda Mahidola. Ko se je leta 1935. prejšnji kralj Pračatipok zaradi revolucionarnih homatijskih odgovorov prestolu, je prešla kraljeva krona na njegovega najbližjega sorodnika, nečaka Anando. Ta je bil tedaj s svojo materjo, bratom in sestro v Švici, kjer je študiral. Tudi potem, ko je postal siamski kralj, je ostal tam še nadaljina tri leta, čeprav bi Siam zelo rad videl in pozdravil svojega mladega vladarja. Na ponovne prošnje je kraljeva mati končno le pristala na to, da s svojim sinom, mladim kraljem, obišče domovino. Mahidol je namreč zelo rahlega zdravja in zato se zanj boje, da ne bi prerano odšel za svojim očetom v grob.

Veličasten sprejem 13 letnega kralja

15. novembra je bil ves Siam pokoncu. Po več tedenskih pripravah je bil Bangkok res čudovito lepo okrašen. Povsod zastave in zastavice, reflektorji in žarnice. Ko je kraljeva ladja pristala na obali Menama in se je prikazala drobna postavica mladega kralja, je med narodom zavladalo toliko navdušenje, da se ne da popisati. Ker je Anando še kot princ dve leti obiskoval našo uršulinsko šolo, je imela ta s štirimi drugimi šolami, ki so v kaki zvezi s kraljevo družino, dragoceno prednost, da sme pozdraviti kralja na dvorišču kraljevega dvora. Seveda k temu niso bile pripuščene vse naše učence (imamo jih skoro 400), ampak samo one, ki so bile rojene istega leta kot kralj, namreč leta 1925. Lepo v špaliro smo ga pričakovali z zastavicami v rokah in ga navdušeno pozdravljali s »čā-jo« klicem, ko so se dvorni avtomobili počasi pomikali mimo nas. Prva kraljeva pot je bila v dvorno pagodo, da se je tam poklonil Budi in zažgal kadilne paličice ter s tem izpovedal, da se med bivanjem v Evropi ni izneveril veri očetov.

Med tem, ko se je kralj mudil v pagodi, so avtomobile zamenjali s dvornimi kočijami, in ko je potem drugič prišel mimo nas, ga je spremljala četa konjenikov na prekrasnih vranjih v slikovitih siamskih narodnih nošah, pri katerih prevladujeta cinobrova rdečina in zlato. Druga kraljeva pot je bila v palačo pradedov, kjer je v zlatih urnah shranjen prah siamskih kraljev. Ko se je poklonil tudi tem, se je umaknil navdušeni množici v palačo Cit-lada, ki je njegova zasebna last.

Bilo je to prav okrog šestih in zahajajoče sonce se je v čudovitem blešku poigravalo po pozlačenih strehah kraljeve pagode, ki se je dvigala pred nami. Silasta slemena so se v elegantnih črtah temno odražala od zlatega neba in metala dolge vijoličaste sence po zelenih preprogah skrbno postrižene travice kraljevega parka. Kako so naše duše molile tu med samimi pagodi in maliki Njega, ki je ustvaril vso to krasoto z a se, a jo duh teme zlorablja sebi v čast. Kdaj, Gospod, kdaj bo zasijala Tvoja luč tem dobrih Siamcem, da bodo spoznali Tvoje edinstveno veličastvo in Ti pokorno in v ljubezni služili kot služijo svojemu zemskemu vladarju?

M. Rafaela Vurnik povabi kralja na obisk v uršulinski zavod

V naslednjih dneh je Siam kar tekmoval v sijajnih prireditvah kralju na čast. Po siamskem pojmovanju je kralj božansko bitje in zato je vsak njegov javni nastop obdan od strogih predpisov in slovesnih obredov. Kljub temu se je naša modra predstojnica m. Rafaela Vurnik odločila, da ga povabi na obisk v naš zavod »Mater Deic, saj je bila to prva šola mladega kralja in stik z njo mora biti le v prid njegovi mladi duši. Čez nekaj dni po povabilu smo prejeli pismo s kraljevim pečatom, v katerem nam je regentski svet naznanil kraljev obisk za 21. december ob 11 dopoldne. To smo se pripravljali! Našo bomo leseno šolo je bilo treba primerno okrasiti, napraviti smo morali nove kulise za naš oder, našudirati smo morale igro in pevske točke, pripraviti darila, itd. itd. V tistih dneh luč ni ugasnila v Mater Dei, saj vsakdo ve, da je dan ob takih prilikah vse prekratek. Pa smo delale z veseljem, saj smo po naročilu naše predstojnice m. Rafaela Vurnik ves trud darovale Bogu kot prošnjo, da razlije nad mladega monarha bogastvo svoje milosti, v moči katere naj najde resnico in ji pripomore do zmage v svojem kraljestvu.

Kralj Ananda pri naših misijonarkah

Kako uro pred napovedanim časom je prišlo nekaj častnikov osebne kraljeve straže skupno s tajno policijo, da pregledajo, če je vse varno in primerno pripravljeno za sprejem kralja. Vse je bilo v najlepšem redu. Povsod preproge, ki smo si jih izposodili iz kitajske katoliške cerkve, povsod palme in zastave, naših 400 gojenk pa v najbolj slavnostnem razpoloženju, ki si ga morete misliti. Nekaj minut po enajstih so pridrseli žolti dvorni avtomobili in ob zvokih siamske narodne himne je mladi kralj stopal s svojim spremstvom po šolskem hodniku do slavnostno okrašene dvorane. Njegov sedež je bil po predpisih na malem odru, da je bil nekoliko vzvišen nad ostalimi. Na njegovi desni sta sedeli mati in sestra, na levi njegov bratec, princ Pumipon, tudi naš nekdanji učenec, in zraven tega prevz. g. škof, ki je prišel k pri-

reditvi, da zastopa katoliški misijon. Med kraljem in kraljevo materjo pa je imela v posebni vrsti svoj prostor m. Rafaela kot predstojnica hiše in torej kraljeva gostiteljica. Tako se je v odmorih mogla pogovarjati z visokimi gosti, ki so kazali za našo šolo veliko zanimanje. Tako dovršeno je igrala svojo vlogo, kot bi bila zrasla na dvoru. — Spored je potekal brezhibno in po prisrčni zahvali je odkorakal kralj s svojim spremstvom med špalirjem naših skavtinj in ob zvokih narodne himne. S seboj pa je vzel ne le naše darove, ki smo mu jih poklonili v spomin, temveč tudi srca vseh naših gojenk.

Kraljev dar uršulinskemu zavodu

13. januarja je kralj zopet zapustil Bangkok in se vrnil v Evropo, da tam nadaljuje svoje študije. Naša šola je bila povabljenka k slovesu v palačo Cit-Lado. A slovo ni bilo tako veselo, kot je bil sprejem, saj bi ga vsi skupaj najraje kar zažrli tu. Toda čez nekaj dni smo že hvalili Boga, da je srečno in pravočasno odšel iz Siam, kajti odkrili so veliko, skrbno pripravljeno zaroto, ki naj bi kralja Anando pahnila s prestola in zopet vpostavila ekskralja Pračatipoka. Kralji imajo danes pač težko stališče.

Naš mladi kralj se je pa tudi izkazal hvaležnega za naš sprejem. Nekaj dni po njegovem odhodu smo prejeli iz kraljeve pisarne nakaznico za 500 pikalov, to je 12.500 din.

Kraljev obisk, na katerega smo se pripravljale s toliko vnemo, že spada v preteklost in je otemnel v obliki novih doživljajev, ki dan za dnevno polnijo dnevnike vseh jezikov kozmopolitskega velenja Bangkoka. Na obzorju prihodnosti pa blesti upanje obiska drugega Kralja, Kralja večnosti. Vladarja narodov vsega sveta... Trdo delo našega vsakdanjega življenja velja pripraviti tega obiska. Z vsemi modernimi sredstvi vzgoje in pouka skušamo pritegniti v naš vpliv kar največje število mladine, tiste mladine, ki bo spoznala tega Kralja in zahrepela po Njegovem obisku.

Prijatelji misijonov, molite, da se čimprej približa dan, ko bo Siam priznal Kralja vesoljstva za svojega kralja.

Pripis predstojnice m. Rafaela Vurnikove

M. Ksaverija piše o kraljevem obisku, kar bo gotovo zanimalo rojake v domovini. Pa če sem po božjem pripuščanju jaz malenkostno sredstvo, da sem kot predstojnica smela povabiti našega kralja k nam na obisk, nam je m. Ksaverija s svojo umetniško dušo in roko prav mnogo pomagala, da je vse tako uspelo. Njen čopč je opremil oder z jonskimi stebri in škrlatnimi zavesami in vse darove, poklonjene kraljevi družini, je okrasila njena

spretna roka: Doprsen portret mladega kralja za Njegovo Veličanstvo, poslikana blazina za njegovo mater, nežna pahlijača in dehteče darilo za njegovo sestro, album s slikami iz otroškega vrta (kamor sta nekoč prihajala kralj in njegov brat) za kraljevega brata, nadvojvodo Pumipona. Res ni bilo malo dela za drago sestro one dni, kajti poleg vsega tega je še vsak izmed navzočih dostojanstvenikov prejel okusno poslikan spored vse slavnosti. Vidite, tako čara m. Ksaverija s svojimi talenti in priča o večni Lepoti tudi pred velikaši tega sveta. Hvala Bogu!

Pomagajmo našim misijonarkam!

In kaj sicer delamo na tem nepreglednem polju, kjer je še tako malo delavcev? Predvsem skušamo in se trudimo, da po znanju in učenih metodah nadkrilimo državne šole, ki z vsemi silami poskušajo doseči višino modernih evropskih šol. Kar zadeva gnotna sredstva, jim to pač ni težko, saj imajo na razpolago državno blagajno, ki skrbi za poslopja, učila in učne moti. V tem oziru smo mi v primeri z njimi prave beračice, a vendar raste število učenk v Gospodovo slavo vedno bolj in bolj, in prostora zanje nam je že zdavnaj začelo primanjkovati. Na vsak način bo treba zidati, pa imamo še zastarele dolgove... Treba bo torej velikodušnih src, mnogo požrtvovalnih mošnjčkov, da z njih pomočjo nabereimo vsoto, ki bo pokrila vsaj najnujnejše potrebe. Prepričana sem, da nam dragi rojaki v Sloveniji pomorejo. Res, ni bogata mila domovina. Funti in dolarji niso njena dediščina, gotovo pa je, da ljubi Gospoda in je pripravljena pomnoževati njegovo slavo s še večjimi žrtvami kot doslej. V tem upanju Vam bom v kratkem razložila svoj načrt.

(Darove za slovenske misijonarki v Siamu sprejema Uredništvo »Kat. misijonov«, Ljubljana, Tabor 12.)

Olga Čehova, Willy Fritsch in Jutta Freybe v napetem letalskem in pustolov. filmu

NEVIHTA

Danes zadnjikrat. Predstave ob 16. 19. in 21. uri. KINO UNION, tel. 22 21

Prvi turški film

Še v teku letošnjega leta se bo nova turška filmska proizvodnja predstavila mednarodnemu občinstvu z novim, velikim filmom, ki bo izdelan skoraj izključno z zgolj turškimi močmi. Film bo predstavljal dobo sultana Selima III. in njegove ljubice Fatime in bo stopil v vrsto velikih filmov, ki so si pridobili svetoven sloves — vsaj tako upa družba, ki ga izdeluje.

Zgodovinski snov je za film obdelal znani turški časninar Fuad Sami. Razen režiserja in tehničnega osebja sodelujejo samo turški igralci. Glavni vlogi Sultana Selima in Fatime igraata Refik Kemal in Feriha Tevfik, oba znana na turškem odru. Statistov sodeluje več tisoč, ki bodo vsi nastopili v oblekah Selimovega časa. V nekem prizoru nastopa n. pr. 500 janičarjev z izvirnim orožjem iz 18. stoletja. Pri filmu sodelujejo tudi turški zgodovinarji in kulturni delavci, ki se bodo potrudili, da mu dajo obeležje sultanovega dvora. Eno dejanje se odigrava na dvoru francoskega kralja Ludvika XVI. v Versaillesu pred francosko revolucijo. Videli bomo diplomatsko odposlanstvo Turčije, ki ga je sultan poslal k francoskemu kralju.

V Turčiji si od tega filma obetajo zelo veliko. Z njim hoče turška filmska proizvodnja, ki se je že dobro razvila, dati do sedaj delala za domače potrebe, svetu pokazati, da je zmožna že tudi velikih del. Za tem podjetjem stoji več finančnikov, ki bodo nosili denarno stran tega dela. Doba Selima III. (1761—1808) je kakor nalašč za velikopotezno filmsko obdelavo. Pod njim je namreč osmanska država utrpela najhujše poraze. Avstrijska vojna pod princem Evgenom je pregnala Turke iz Hrvaške in Slavonije in zavzela tudi Belgrad, najvažnejšo trdnjavo na Donavi. V miru s Porto je morala Turčija odstopiti tudi obrežje Črnega morja do izliva Dnjestra Rusiji, ki si je ustanovila novo trgovinsko središče v Odesi. V teh zunanjih porazih se je Selim trudil državo na znotraj urediti, reformiral je vojsko in upravo in z vsemi silami preganjal korupcijo. V tej državniški borbi ga je navdušeno podpirala njegova izvoljenka Fatima, ženska čudovite odločnosti in poguma. Po pripovedovanju je bila hči katoliških staršev z Ogrskega, ki so jo turški vojniki ugrabili in je bila vzgojena na sultanovem dvoru.

— Pri zaprtju, motnjah v prebavi vzemite jutraj na prazen želodec kozarec naravne »Franz-Josef« grenčice.

Poroka v Kairu. Iranski prestolonaslednik Moha med Reza Sahpur se je poročil s kneginjo Favzio sestro egiptskega kralja Faruka. Na sliki: kralj Faruk (levo) in oba novoporočena, ko prisostvujejo velikim ljudskim slovesnostim.

CISTEK

Bršljanski:

Rimski vtisi

(Konec).

Smo v salonu gospe, ki me je spremljala v grobnico papežev. Rimska noč. Zunaj se piniše in ganejo, okno je odprto, tako je toplo. Ob prvi obletnici D'Annunzijeve smrti so vsi rimski časopisi polni spominov. Kako sodite o D'Annunziju, signora? Pagan, je rekla gospa blesteče oblike, ubog na idejah. Ali ni visela, gospa, v njegovi sobi slika gobavca in ali ni veliki pesnik sam dejal, da malikuje njemu, to pa je slutnja kristjanstva. Menjal je močno ideje, če kdo moli sv. Frančiška, še ni kristjan, veste... Zares da njena hčerka Fulvia, D'Annunzio je panteist, do smrti je ostal. Jurist iz Romunije, ki je mirno poslušal, je vzkipel: D'Annunzio je obnovljen rimski duh... prav je, da ni veroval v Boga. Fulvia ga je ostro pogledala, da je umolknil in koj sklonil črnolaso glavo. Bil je to silno dober fant, ali za njega je pomenilo kristjanstvo dekadenca. Bil je priista cesarja Maksencija... Tudi taki duhovi še žive ali osamljeni so in nihče jih ne posluša, neplodna teorija so. Mama pa se vendar motijo, povzame besedo Fulvia, v eni pesmi je D'Annunzijeve verz kristjanski, po obliki in ideji to je v poeziji »Dobrodošlica cerkev... tam je duh trpljenja, duh »Ubožca asiškega, teizem — kaj fingiran,« Bog tolažnik mrtvih vojakov. Prav ali, fingiran, odgovori kratko gospa. Škoda pa vendar, signora, zelo škoda, da se tako velik umetnik ni povzpelo do katoliških zarij. Bil bi postal ital. Claudel. Več, več, de nemirno gospa, a ni vsakemu dano, no erča je iz bogu-

vdanja, ne iz umetnikov in umetnosti. To so kričanja, zamrmra jurist, ali Roma je v dekadenca. Meni pa se zdi, da je večno univerzalna po Kristusu. Ne debatiram, se strese Romun, kaj je že beli dim v Vatikanu? O ne, ni ga še, ni še novega papeža... pa kaj, ta vas bi motil? »Kot Konstantin« Ali pojte, pojte, saj zgodovina ne pove nazaj, tovariš jurist, ga ironizira Fulvia, da zardi... Bolal me je poraženi jurist. Prisedel je k meni. Vi ste objektivni katolik, a oni so fanatiki, kako se imenuje oni vaš ruski pesnik, katerega balade sem brala. Slovenski, sem pograbil, Askerc je to, avtor stare prave. Vidite, ona balada mi uga-ja, tam je izražena moč, rimljanska ideja. Pogledal sem mu v oči, ki so bile globoko in dobre, prijateljske. Tudi Fulvia je prisledla k nam. Predstirala je že slovnico Trinka in zdaj je hotela, da ji pokažem »Zaročence« v slovenskem prevodu. Prinesel sem ji Pastuškinov prevod. Ne vem, zakaj sem čakal, da ga prav v Rimu preberem.

Prej je ležala knjiga doma na Krasu pri Mariji Devici Bršljanski vsa zaprašena, a v neki zrnski noči sem jo prišel brati. Silno me je prevzel ta očarljiv prevod. Bral sem nemške prevode istega dela, slabe, a tu se mi je zdelo, kot da se prevajalec kosa z avtorjem. Tako lepe umerjene klasične slovenske še nisem bral. Jutri odpotujem, Fulvia, sprejmete te slovenske »Zaročence« za spomin. Berite jih ob italijanskim in v enem letu boste znali slovensko. Hvala, se je nasmehnila, »anche io sono carsolina. Zares, sem se začudil. Da, moja mati je s Krasa, moj papa Rimljan, seve mama ni nikoli znala slovenskega jezika... Tako, Fulvia, naj se sedaj v vas združita oba svetova: romanski in slovanski v eno simfonijo bratstva. Da, in onega ki ste ga imenovali »piccolo Petrarca slovenec«, ste prinesli na to »soarejo«.

Da Prešeren! Evo tu poezije in moj prevod. Kako ste torej preložili. Vrlo srečno, »res domače« iz »sonetov nesreče«... Berite najprvo slovenski! Izvolite, sem vprašal jurista? Razveselili me boste, prosim, to so meni neznanj svetovi... Tiho je bilo v salonu, ko sem bral. Menda se je prvič

tu oglasila ta pesem nesreče in domotožja po domači vasi... To je muzika, zares muzika, me presenetil jurist. Zdaj pa moj prevod, Fulvia, nobenemu ga ne posvečam, ker je slab, a le da razumete.

»O Villa, dolce, caro paese natio ove si trova la casa del padre mio, o se il desiderio del sapere, serpe fallace non m'avesse allontanato dal tuo mondo.

Non saprei come si cambria in veleno tutto ciò che il cuore di dolcezza spera, non avrei perduta la fede di me stesso, non sarei divenuto il trastullo delle mie passioni.

La fanciulla elleta mi potrebbes in dote un cuor fedele e una mattina laboriosa, che non mi potrebbes dare alcuna milionaria... E la mia navicella navigherebbe per acque tranquille... Ti mio vilino accanto, San Marco mi protegerebbe la casa dall'incendio, il gramo dalla grandine...

Kako krasna ideja, se navduši Fulvia, veliko je moralo biti nesoglasje v Prešernu. Nesoglasje je bistvo Slovanov, modruje Romun. Zares ljubijo preveč probleme, mu pritrldim in kaosa ne znajo uglašbiti. Njegov fini romanski obraz je bil kot mramor miren, harmoničen, še Maksencij mu je dajal harmonijo. Se bova srečala kdaj prijatelj, kaj ob križu, ne pred križem, mi je bilo žal zanj. Mogoče... Ali kaj je padlo kristjanom v glavo, da so oprostili sužnje... tako so oni sužnji začeli gospodariti v Rimu, od takrat dekadenca. Videl sem, da je oni, »nujoče« se zelo daleč, zato sem začela debato o Aristotelu in Platonu... Zunaj pa so se srebrili mandeljni cvetovi, beli v rimskem mraku kot kristjanska arca!

Droline novice

Koledar

Četrtek, 23. marca: Jožef Oriol; Peladija, mučenica.
Petek, 24. marca: Gabriel, nadangel; Simon, mučenec.

Novi grobovi

† V Ljubljani je v splošni bolnišnici mirno v Gospodu zaspal gospod Andrej Furlan, elektrotehnik in rezervni častnik. Pogreb bo v petek, dne 24. marca, ob pol 5 popoldne izpred mrtvašnice splošne bolnišnice na pokopališču k Sv. Križu. — Naj v miru počiva!

Osebnosti

== Zlati jubilej redovniških obljub je obhajala 19. t. m. M. Jožefa Terezija Pogačnik v karmeličanskem samostanu na Selu. Pred petindvajsetimi leti je naredila slovesne obljube v samostanu na Dunaju. Dne 12. julija leta 1889. — ob ustanovitvi karmeličanskega samostana na Selu — je prišla v domovino. Več let je bila prednica. Posebno težka in naporna so bila za njenega vodstva leta svetovne vojne, ko je samostanska družina trpela veliko pomanjkanje. Zlatega jubileja M. Jožefe Terezije se hvalažno spominjamo posebno zaradi tega, ker nam karmeličanke s svojimi žrtvami in molitvami izprošijo toliko milosti in blagoslovov. Z velikim zaupanjem hodijo ljubljanci molit v cerkev sv. Jožefa na Selu, posebno pa v prekrasno kapelo sv. Terezije Deteta Jezusa v tej cerkvi, ker vedo, da njih prošnje podpirajo bogoljubne redovnice v tistem samostanu ob svetišču. Jubilarinji M. Jožefi Tereziji pa želimo, da bi dočkala tudi biserni jubilej redovniških obljub!

Po državi

* Elektrifikacija dalmatinskega Zagorja. Električno podjetje v Splitu namerava v sporazumu z občno Imotski izvesti elektrifikacijo imotskega okraja. To bi bila prva etapa velikega načrta elektrifikacije vsega dalmatinskega Zagorja, ki ga namerava izvesti splitsko električno podjetje skupno z občinskimi upravami prizadetih mest in krajev. Ta načrt predvideva elektrifikacijo Imotskega, Livna in Tomislav-grada, zajel pa bi vse dalmatinsko Zagorje in bi se priključil Mostarju. Vsa mesta bi bila z vodom visoke napetosti spojena z električno centralo v Kraljevcu na reki Cetini. Postopoma bi se vod spojil z električno centralo mostarskega premostovnika, obenem pa bi se izkoristile tudi vse vodne sile v Hercegovini, ki bi dajale nad 10.000 konjskih sil. Če se bo uresničil ta načrt, se bodo do temeljev spremeni-

* Sneg zasul vlak med Bilečo in Nikšićem. Iz Sarajeva poročajo: Snežni zameti, ki že več dni divjajo skoraj po vsej Bosni in Hercegovini, so pričeli občutno oteževati promet in to ne samo na cestah, ampak že tudi na železnicah. Vlaki imajo velike zamude. Na progi Bileča-Nikšić je snežni plaz zasul potniški vlak. Proga je zasuta s poldrugi meter visokim snegom. Vlak so odposlali na pomoč posebno lokomotivo za odmetavanje snega. Na več bosanskih cestah je vojni promet povsem ukinjen.

* Prvi tujci v Crikvenici. Čeprav vreme še ni ugodno za pravi začetek pomladanske sezone, so vendar že prišli prvi gostje v Crikvenico in sicer Nemci in Madjari. Odprti so že največji hoteli, med njimi »Miramar«, medtem ko ostale še prirejajo in bodo v najkrajšem času tudi odprti. Za veliko noč so naznanjene ekskurzije turistov iz Švice in Nemčije ter »Putnikova izlet iz Belgrada.

* Starec, ki je na vsak način hotel umreti. V vasi Krapnju pri Šibeniku si je končal življenje 78 letni Andrija Milutin. Splezal je na precej visok zid in se vrغل z glavo navzdol na tla, tako da je bil na mestu mrtve. Milutin je že dvakrat poskusil samomor, pa mu je obkralj spodletelo. Nekoč je ponoči prišel v mrtvašnico, legel v mrtvaško krsto in si prerezal žile na vratu. Od bolečin pa je začel vpiti, nakar so ga župnik in nekateri kmetje rešili.

* Požigalec, ki je v eni noči zažgal tri hiše. V vasi Topolovcu v okolici Siska so v noči od 12. na 13. marec pogorele tri stavbe, in sicer dve zasebni in ena državna. Skupna škoda znaša 250.000 din. Najprej so orožniki aretirali nekega brezposelnega ključavničarskega pomočnika, ki pa je dokazal alibi. Kmalu pa je padel sum na 35 letnega brezposelnega delavca Alojzija Pilksa, ki je svojčas bil v službi na državnem posestvu v Topolovcu. Ko je zvedel, da orožniki sumijo njega, je s podplatov svojih čevljev porval žebelj in jih skril v stanovanju, boječ se, da mu ne bi orožniki dokazali sprčo odtisov, da se je mudil v bližini zažganih hiš. Ravno to pa je bilo zanj usodno. Pri zaslišanju je kmalu priznal vse tri požige. Pravi, da je na državnem posestvu zaradi tega zažgal, ker so ga pred tremi leti odpuštili iz službe. Kmetoma pa je zažgal zaradi tega, ker je z njima živel v sovraštvu.

* Igralec — vodja tatinske družbe. Belgrajska policija je aretirala skupino tatov, ki so na zelo drzen način vlamjali v stanovanja. Šele sedaj so pojasnjene številne tatvine, za katere prej niso vedeli, kdo bi jih zagrešil. Na delu te tatinske družbe je bil Mladen Radulović, igralec iz Mostarja, ki je septembra meseca preteklega leta izvršil 27 vlomov. Na ta način si je prisvojil okrog 80.000 dinarjev. Radulović je začel svojo igralsko kariero pri potujočih gledališčih, pa je bil slabo plačan. Skušal si je na nepošten način izboljšati svoje življenje. Ko je prišel v Belgrad, se je združil z Miodragom Cortanovičem. Radulovičeva dolžnost je bila, da vlamlja v tuja stanovanja. Sprva je bil pri tem poslu nespreten, pa se je kmalu izvežbal. Obiskoval je stanovanja premožnejših ljudi. Ko je prišel do stanovanja, je pozvonil. Če se je kdo oglašil, se je opravičil, da se je zmotil, in šel nadstropje višje. Če se pa po daljšem zvonjenju ni nihče oglašil, je z vitrihom odprl vrata in vdrl v stanovanje ter pokradel, kar mu je prišlo pod roke.

* Družinska žaloigra. V vasi Kondriču blizu Djakova je v boju s svojim zetom Pavlom Matijakovičem izgubil življenje kmet Anton Cvitkovič, star 62 let. Med obema je prišlo pogosto do preprirov, ki so se reševale tudi na sodišču. V sobi, kjer je Cvitkovič obehdoval s svojo ženo, je bil tudi njen zet Matijakovič, ki je bil bolan. Čeprav že več mesecev niso med seboj govorili, so se to pot začeli pomenkovati, kako bi razdelili posest. Matijakovič se je protivil razdelitvi in je spet nastal prepri, ki se je spremenil v pretep. Matijakovič je vzel nož in z njim toliko časa obdeloval svojega tasta, da je ta izdihnil. Nato je zet pobegnil, pa so ga orožniki prišli, ko je hotel odpotovati v Osijek. Ubijalec je star 31 let, vdovec in oče petih otrok.

* Banatski konjski tatovi prijeti. V zapore okrogne sodešča v Kikindi so pripeljali devetnajst cigánov, ki so po raznih krajih Banata v letu 1936 pokradli veliko konj. Te silno zvito izvedene tatvine konj so takrat po Banatu povzročile veliko razburjenje. Ukrajene konje so cigani spravili čez mejo v Rumunijo in jih tam prodali.

Škotska.

»Zavora je odpovedala. Ne morem ustaviti voza«.

»Odlopite vsaj števec!«

Pomlad na Jadranu

Abbazia

ELEGANTNO SPOMLADANSKO LETOVIŠČE
VELIKI VELIKONOČNI TEDEN

Laurana

GOLF

Brioni

Otok sonca — Polo, golf — Kopališče z ogreto morskovo vodo!

Grado, Lignano, Lussinpiccolo - Lussingrande, Portorose, Sistiana: Kopanje od maja do oktobra

Izleti v čudovito

GROTTE DI POSTUMIA (Postojnska jama)

50 km od

TRIESTE

Ljubljana, 23. marca

Gledališče

Drama: Četrtek, 23. marca: »Kaj je resnica?« Red A — Petek, 24. marca ob 3 pop.: »Upniki — na plan!« Dijaška predstava po globoko znanih cenah — Sobota, 25. marca: »Kaj je resnica?« Izven. Znižane cene — Nedelja, 26. marca ob 3 popoldne: »Pikica in Tonček.« Izven. Globoko znizane cene od 14 din navzdol; ob 8 zvečer: »Upniki — na plan!« Izven. Znižane cene.

Opera: Četrtek, 23. marca: »Jesenski manevri.« Red Četrtek — Petek, 24. marca: »Rozy.« Izven. Globoko znizane cene od 24 din navzdol. Sobota, 25. marca ob pol 5 pop.: »Materinska proslava Kršćanskega ženskega društva.« — ob 8 zvečer: »Werther.« Gostovanje Josipa Gostiča. Red B — Nedelja, 26. marca ob 3 pop.: »Pod to goro zeleno.« Izven. Cene od 24 din navzdol. — ob 8 zvečer: »Madame Butterfly.« Gostovanje Rosette Pampanini. Izven. Znižane cene.

Radio Ljubljana

Četrtek, 23. marca: 12 Zbor mestne ženske realne gimnazije in Radijski orkester. Dirigira: D. M. Silanec — 12.45 Poročila — 13 Napovedi — 13.20 Obisk pri Wagnerju (plošče) — 14 Napovedi — 18 Kitara solo, g. Stanko Prek — 18.40 Slovenščina za Slavence (g. dr. R. Kolaric) — 19 Napovedi, poročila — 19.30 Nac. ura: Ob 10-letnici Radija A. D. Belgrad (D. Kalafatović) — 19.50 Violinski koncert, g. Taras Poljanec, pri klavirju g. prof. M. Lipovšek — 20.30 Spominu pok. Zorka Prelovca. Sodelujejo: Slovenski vokalni kvintet, brata Tone in Roman Petrovič, g. Ivo Peruzzi (predavanje) in Radijski orkester — 22 Napovedi, poročila — 22.15 Klavir in harmonija.

Drugi programi

Četrtek, 23. marca: Belgrad-Zagreb: 20 Konc. kralj. garde. — Solija: 18.45 Haydn-Beehoven-Mozart. — Varšava: 19 Ork. konc. — 21 Zbor — 23.05 Poljska gl. — Budimpešta: 20 Igra — 22 Cig. ork. — 23 Oporni ork. — Trst-Milan: 21 Pihal in zbor. — Rim-Bari: 21 Vok. in instrumentalni konc. — Berlin: 20.10 Plesni večer. — Köln: 20.10 Schubertov večer. — Monakovo - Hamburg - Stuttgart: 20.10 Proladni slagerji. — Vratislava-Königsberg: 20.10 Ork. koncert. — Strasbour: 20.15 Vesel koncert.

Prireditve in zabave

Materinska proslava kršćanskega ženskega društva bo na praznik Marijinega Oznanjenja v opernem gledališču točno ob pol 5 popoldne.

Prosvetno društvo Trnovo priredi na praznik Marijinega Oznanjenja ob 8 zvečer s sodelovanjem Marijinega vrta pod vodstvom gđ. Cegnarjeve »Materinsko proslavo« s pestrnim sporedom. Predprodaja vstopnic na praznik od 10 do 12 popoldne.

Javna produkcija ljubljanskega državnega konservatorija bo prihodnji ponedeljek, 27. t. m. ob četrtna 7 v veliki filharmonični dvorani. Nastopili bodo gojenici profesorjev: Marijana Lipovška, Toneta Ravnikar, ravnatelj Betetta, Angele Trostove in Müllerja.

Verdi je zložil svoj Requiem leta 1874, ko je bil po Aidi (1871) na vrhuncu svoje slave. Verdijev Requiem je najmočnejše, največkratnejše delo te vrste. Requiem bo izvajal celotni ansambl Radija v Turinu in umetniške poti v našo državo se udeležijo 160 sodelujočih. Prvi njihov nastop bo v Ljubljani v četrtek, dne 30. t. m. v veliki unioński dvorani pod vodstvom dirigenta Ahila Consola. Predprodaja v knjižarni Glasbene Matice na Kongresnem trgu.

Predavanja

V društvu za prvo filozofijo in sociologijo v Ljubljani bo v petek, dne 24. t. m. točno ob 6 zvečer v juridičnem, seminarski dvorani na univerzi predaval prof. Makleov o temi »Osnovne smeri v kriminalni etnologiji. Vabljeni vsi, ki se zanimajo.

Drevi ob 20 predava pod okriljem Socialno-ekonomskega inštituta v dvorani Zbornice za TOI, Beethovnova 10-I, univ. docent dr. inž. Matija Zumer o Produktivnih silah našega gospodarstva.

Bežigrasko prosvetno društvo ima svoj IX. prosvetni večer v četrtek 23. marca ob 8 zvečer v Mavričevi dvorani (poleg kavarne Majcen) na Tyrševi cesti. Predava urednik g. Ciril Kočevar o temi: »Vemirje kakor ga gledamo«.

Sestanki

FO Šiška ima drevi ob 20.15 redni fantovski sestanek s samostanskimi dvorani. Važno zaradi bližajočih se tekmam!

FO Sv. Peter ima drevi ob 8 svoj redni sestanek s predavanjem kaplana Starca.

Cerkveni vestnik

Članice kongregacije učiteljice pri sv. Jožefu so vljudno vabljene, da se udeležijo pogreba očeta naše prednice, g. Franca Lebarja v četrtek, dne 23. t. m. ob 2 popoldne, Jegličeva cesta 13.

Naše dijaštvo

Duhovne vaje za akademikarke bodo v uršulinskem samostanu v Ljubljani v dneh od 24. do 27. marca. Pričetek 24 t. m. ob 5 popoldne. 25. in 26. marca bo ob 8 sv. maša, govori pa ob 9 in 11 popoldne ter ob 5 popoldne. 27. marca ob 8 zjutraj sklep. — K obilni udeležbi vljudno vabi Zveza katoliških dijakinj.

Lekarne

Nočno službo imajo lekarne: dr. Piccoli, Tyrševa cesta 6, mr. Hočvar, Celovška cesta 62 in mr. Gartus, Moste.

Poizvežvanja

Dolga oseba, ki je v torek ob treh popoldne pomotoma vzel v frančiškanski cerkvi črno damsko ročno torbico z raznimi dokumenti, se naproša, da jo odda v zakristiji proti nagradi.

Anekdota

Vojvoda William Devonshire je bil najboljši zglede flegmatičnega Angleža Nekega večera je sedel zelo kasno v klubu in bral časopise. Poleg njega je bil v klubu samo še neki stari gospod, ki je tudi bral časopise. Ko je po polnoči prišel natakar, je opazil, da je staremu gospodu padel časopis iz rok. Sam pa je slonel na naslanjaju. Natakar je mislil, da je gospod zaspal. Stopil je bližje in hotel pobrati časopis. Ko pa je pogledal starega gospoda, je ves preplašen krilnil: »Moj Bog, ta gospod je mrtvelec!«

»Seveda,« je odgovoril vojvoda. »umrl je že pred pol ure.«

Zelo je zadovoljna.

ker pere svoje perilo samo z milom, ki je prijetno blago napravljeno pa iz odlične snovi — to je samo domače

Jubilej p. Blaža

Šestdesetletnico rojstva je praznoval te dni g. pater Blaž Farčnik elavenske frančiškanske provincije. Pater Blaž je znan po vsej naši domovini kot slikar, ki na poseben otroško pobožen način dojeva in podaja svoj predmet. Bil je na slikarski akademiji v Florenci, kjer ga je presegla svetovna vojna. Bil je interniran v nek frančiškanski samostan v Sardiniji, kjer je poslikal dve cerkvi. To in pa njegov ljubeznivi osebni značaj, ki nikomur ne more storiti nič zalega, je pripomoglo, da je bil še pred koncem vojne od italijanske oblasti osvobojen. Doma je poslikal Bogu v zahvalo zato lepo rotondo-svetišče Matere božje na Novi Štifti pri Ribnici s prizori frančiškanskega rožnega venca, kateri niso pri nas upodobljeni nikjer drugod. Te slike, ki so čudovito nežne po svoji koncepciji in izdelavi, o menda višek vsega, kar je ustvaril. Znan je tudi njegove slike v cerkvi v Šiški, ki se po svojem ornamentalnem učinku zelo podajajo arhitekturi mojstra Plečnika. Pater Blaža oltarnih in drugih slik je veliko po cerkvah v Sloveniji, Dalmaciji in v saviški banovini. Slavljence je vzor redovnik in človek, ki ga je sama dobrota in ljubezen, mož, ki ne pozna ne zle misli ne dela. V imenu vseh njegovih številnih prijateljev in znancev mu kličemo: Živel še mnoga leta!

— V zastarelih primerih zapeke, združenih z zlato žilo in otekoma jeter, je pravi blagoslov naravna »Franz-Josefova« grenka voda, zaužita tudi v malih množinah. »Franz-Josefova« voda milo deluje in zanesljivo otvarja, pa se poleg tega tudi po daljši uporabi skoraj nikdar ne izkaže neučinkovito.

Ogl. reg. S. br. 30474/35

— Ban dravske banovine dr. Marko Natlačen v petek, dne 24. marca, ne bo sprejemal strank, ker bo službeno odsoten.

— Velik požar v Škofji Loki. V noči od ponedeljka na torek je začela goreti domačija posestnika Franceta Kržišnika na robu Škofje Loke, kjer se pričinja Poljanska dolina. Ogenj se je silno hitro razširil in ni bilo mogoče rešiti niti gospodarskih objektov niti stanovanjskega dela poslopja. Goreti je začelo ob 2 zjutraj v drvarnici in na podu. Požar je prva zapazila Ana Volčičeva, sosedka nasproti Kržišnika. Hitro je poklicala svojega moža in oba sta hitela za silo oblečena klicati Kržišnikove, ki so spali v srednjem delu stanovanjske hiše. Bilo je to zadnji hip, ker so bili vsi Kržišnikovi že v smrtni nevarnosti. Prihiteli so gasilci, ki so urno začeli gasiti, vendar pa niso mogli rešiti Kržišnikovega doma, čeprav so napeli vse sile. Hiša je bila izdatno založena s senom, les pa je gorel kakor slama. Ogenj je Kržišniku uničil celo poslopje, veliko gospodarskega orodja, krmo in sploh vse, kar je imel v hiši. Škodo cenijo na 50.000 dinarjev in je deloma krita z zavarovalnino. Požar je bil najbrž podtaknjen.

— V Službenem listu kraljevske banske uprave dravske banovine od 22. t. m. je objavljen »Razglas o preračunu mestne občine ljubljanske za leto 1939-40 s pravilnikom o izvrševanju preračuna itd.«

— Nesreče na deželi. Ivana Nose, delavka iz Štepanje vasi, je na cesti tako nesrečno padla, da si je izpahnila nogo v členku. — Posetnikova hčerka Štefka Klobčič iz Mlinš pri Litiji je padla z voza ter si zlomila levo nogo. — V Dolskem pod Ljubljano je Terezija Kunst pletla na stroj vitre. Med delom pa jo je zgrabil stroj in ji poškodoval vse prste na desni roki. Vse tri ponesrečenke so prepeljali v ljubljansko bolnišnico.

— Avto-izleti v aprilu: od 8. do 10. v Gorico, Trst, Idrijo in Benetke; od 15. do 18. na Milanski

ZARADI STALNO RAZPRODANIH VEČERNIH PREDSTAV

MODNA REVIIJA

DANES ZVEČER OB 21. URI — KER MANEKENI NATO ODIDEJO

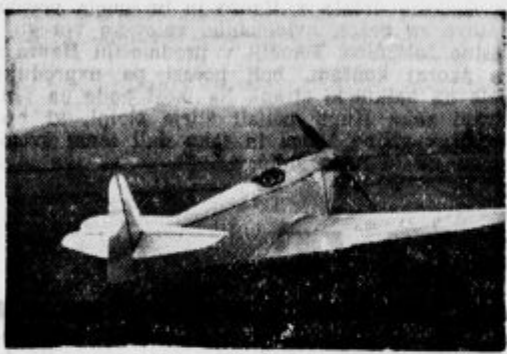
NEPREKLICNO ZADNIJKRATI

Oglejte si ob zadnji priliki odlične modele pomladne in poletne mode 1939

Ljubljana

Letošnji načrti Aerokluba

Prišla je se pomlad. Zopet stopamo v nova letalska sezona. Letalstvo se zadnja leta v velikem svetu krepko razvija in tudi mi moramo hoče — noče vsaj v malem slediti njegovemu silnemu razmahu. Zato je razumljivo, da v času, ko angleške tovarne izdelajo po 400 bojnih avijonov na mesec in ko bo število pilotov v Angliji, kakor poročajo, kmalu doseglo 10.000, tudi naša javnost z razumljivo pozornostjo pričakuje od Aerokluba, organizacije, ki si je za svojo nalogo postavila širjenje letalskega športa med nami, kakšen program nam pripravlja v bodočem letu.

Enosedelno civilno letalo, ki ga je v letošnji zimi zgradil član ljubljanskega Aerokluba g. Lavrič po načrtih univ. prof. dr. inž. Kuhlja

Če so uspehi, ki jih Aeroklub dosega, najbolj vidni v sezonskih poletnih mesecih, ni s tem rešeno, da traja delo Aerokluba tudi kratke čase; uspehe pa pripravlja tiho in požrtvovalno delo članstva, ki mora vse leta pripravljati in skrbeti za material za letenje.

Delo ljubljanskega Aerokluba je zadnja leta najbolj zaslovelo po jadralni šoli, ki je bila že pred leti ustanovljena na Blokah. Lamsko leto so Bloke ob skromnih sredstvih utrdele temelj mlademu letalskemu naraščanju in po svojih uspehih zaslovelo po vseh naših domovini: Po pravici vlada med aktivnimi jadralci že sedaj veliko zanimanje za nove tečaje, ki se bodo začeli na Blokah. V našem središču jadralnega letenja je država postavila lepe udobne stavbe, tako da so ustvarjeni vsi predpogoji za uspešno delo v l. 1939-40.

Novo letalo

Največ skrbi je delala ljubljanskemu Oblastnemu odboru Aerokluba skrb za motorno letalo. Šolanje na dosedanjih šolskih letalih, ki se je začelo še v prvih zimskih mesecih je bilo prekinjeno, ker je Aeroklub moral dati avijon prenoviti. Popravljeni in prenovljeni avijon bo kmalu spet članstvu na razpolago. Obeta pa se nam tudi novo letalo, in sicer enosedelno, tipa SVEP-Minima, ki ga gradi brata Hribarja. Letalo bo julija gotovo. Poleg tega pa misli klub še na nabavo tretjega letala. Enosedelno letalo SVEP-Minima bo omogočilo mladim pilotom, da se bodo izpopolnjevali v dolgih poletih in v umetnem letenju.

Ljubljanski meeting

Neposredno korist od vsega tega bodo imeli predvsem tisti poedinci, ki znajo pilotirati. Pa tudi občinstvu pripravlja Aeroklub v letošnjem letu nova presenečenja, ki obetajo mnogo letalskega užitka, namreč velik letalski meeting v Ljubljani. Ta prireditel bo vsekakor nekaj posebnega, daleč nad povprečno višino dosedanjih tovrstnih prireditev v Ljubljani. Prvič bomo v Ljubljani videli zbrana moderna bojna letala. Videli bomo več vrst modernih bombnikov, ki dosegajo hitrost 450 km na uro, videli bomo moderne lovce domače in tuje konstrukcije (Ika, Hawker), s hitrostjo nad 500 km na uro in poleg tega bo poskrbljeno tudi za prikazovanje edinstvene konstrukcije tipa »Storch«, ki porablja za vzlet in pristank minimalni prostor, komaj 10 m. Lovska letala nam bodo nudila pose-

ben užitek: najtežje akrobacije, ki jih je mogoče izvajati z modernimi letali.

Ljubljanski meeting bo vzbudil mnogo zanimanja tudi drugod, saj namerava ljubljanski oblastni odbor v tistih dneh prirediti prvo krožno letenje po Jugoslaviji, katerega se bodo lahko udeležili letalci oblastnih odborov v vsej državi.

Med zanimivostmi ljubljanskega meetinga moramo omeniti tudi skupinsko skakanje s padali. Borba za naslov državnega prvaka v umetnem letenju (akrobacijah) nam bo pokazala, e kakšno sigurnostjo in drznostjo obvladajo piloti ozračje.

Letalski dnevi

Da bi bili tudi tisti ljudje, ki ne bodo mogli po- hiteti v Ljubljano na meeting, deležni letalskega užitka, bo Aeroklub priredil po vseh večjih mestih na svojem področju letalske dneve. Kakor smo zvedeli, so že začeli s pripravi: v Lescah za okraj Radovljica, v Kranju, v Jaršah za okraj Kamnik, v Litiji, v Brezicah za okraj Krško, v Cerknici, če ne bo nagajala voda, v Novem mestu, Logatcu in Metliki. V kolikor se bo po drugih krajih pokazala krajevna inicijativa, se bo Aeroklub z veseljem od- zval povabilu in priredil podobne prireditve, če se bo le našel primeren prostor.

Letenje za občinstvo

Kakor do sedaj, bo imel tudi v bodoče ljub- ljanski Aeroklub pripravljena letala, ki bodo proti majhni odškodnini za bencin in olje na razpolago občinstvu za polete nad Ljubljano in okolico. Za tiste pa, ki bi se želeli tudi sami navaditi pilotir- nja, se bo priredil tečaj za pilotažo. Vse tiste, ki še niso odslužili vojaškega roka, poziva Aeroklub, da se priklasio v motorno pilotsko šolo v Belgradu, Zagrebu in Ljubljani. Podatke in navodila za pred- ložitve pismenih prošnji, ki jih je treba predložiti ljubljanskemu oblastnemu odboru Aerokluba, so na razpolago v klubovih prostorih v Ljubljani, Gle- dalska ulica 10, vsak dan med uradnimi urami od 10 do 12 in od 15 do 18.

Maribor

Karambol motornega kolesa s tovornim avtomobilom Eden mrtev - drugi hudo ranjen

Maribor, 22. marca. Danes popoldne ob četrti na 5 se je pripetila na križišču Meljske in Krempljeve ulice usodna nesreča, ki je zahtevala mlado življenje. Ob na- vedenem času sta pripeljala po mestu dva težka tovorna avtomobila znamke »Saurer-Diesels«. Na vsakem avtomobilu je bilo za 1000 kg gramoza zaradi obtežbe. Avtomobila sta prispela z Dunaja in sta bila namenjena v Zagreb za tamkajšnjega zastopnika inž. Hieberja.

Danes popoldne sta prišla čez mejo in so ju peljali na mariborsko carinarnico, da ju ocarinijo. Prvi avto je šofiral inž. Robert Klein z Dunaja, drugega pa neki tovarniški šofer. Vozila sta v raz- dalji 40 korakov. Ko je prvi avtomobil prispel do križišča Meljske ceste v Krempljevo ulico, je pri- vozil za njim na motornem kolesu znamke NSU visokošolec ljubljanske univerze Igor Kukovec iz Ljutomer. Za njim je sedel na drugem sedežu ljutomerski trgovec Feliks Čerček. Kukovec je pre- hitel zadnji avto, ko pa se je približal sprednjemu, je ta v tem hipu zavil v Krempljevo ulico proti carinarnici. Tako pa je prišlo do usodnega karam-

1 Trgovine bodo na praznik Marijinega Oznanjenja zaprte. Združenje trgovcev v Ljubljani obvešča občinstvo, da bodo trgovine v soboto, 25. marca, na praznik Marijinega Oznanjenja zaprte.

1 Združenje brivcev vjudno obvešča cenjeno ob- činstvo, da bodo brivsko-frizerski saloni v Ljubljani odprti v petek do 20 zvečer, v soboto na praznik pa od pol 8 do 12 dopoldne. Uprava.

1 Predavanje za rezervne častnike ljubljanske garnizije, ki je bilo naznanjeno za 25. marca, je pre- loženo in bo dne 2. aprila ob 10 dopoldne v vojašnici artiljerijskega polka na Dunajski cesti.

1 Veverice in ptički v Tivoliju so s pomladjo dobili spet najhujšega sovražnika, ker topli dnevi pri- vabijo v park vsak dan polno mladine. Razbrzdani dečki mečejo kamenje na veverice in ptičke, da so neko veverico prav težko ranili. Drugi spet ptiče in veverice streljajo s fračami, da večkrat na stezi naj- deš ubitega ptiča. Poziv staršem, naj bi svoje otroke navajali k usmiljenju do živali, bi bil popolnoma od- več, ker so otroci pač taki, kakršni so starši. Če otroci doma ne dobe prave vzgoje, pa morajo naše šole skrbeti za čim večjo srčno kulturo mladine. Sadijsko in vrtnarsko društvo je že večkrat predlagalo, naj bi na šolah en dan v letu žrtvovali za vzgojo otrok v ljubezni do prirode. Imamo sicer polno izletov in pri- reditev, a za varstvo prirode menda ni dosti smisla. Občinstvo mora torej samo paziti na podvignane otro- čaje, da nam ne preženo ptičkov in ne pobijejo vever- ic po naših nasadih.

1 Sodna dražba ortopedičnih, bandažnih predme- tov, šivalni stroji, pisalni stroji, en stroj za brušenje, železna Wertheim blaga'na, trgovsko opremo, tulni pasovi, noži, škarje, kline, kirurški instrumenti in razno drugo blago danes v četrtek v Prešernovi ul. 5.

1 Živilski trg. Ob sredah je navadno živahen tržni dan in je bil včeraj trg prav dobro založen z vsemi po- trebščinami. Iz Dalmacije se je sedaj uvoz cvetač ne- koliko zmanjšal in takoj so se cene dvignile na 5—6 dinarjev kg. V Ljubljani še nikdar ni bilo toliko tega dobrega pridełka kakor letos in je videti, da so dal- matinski vrtnarji začeli sistematično gojiti zgodnje pri- delke, ki jim več nesejo, kakor drugi poznejši. Endi- vija je še vedno po 4—5 din, dalmatinska glavna salata po 8—10 din. Na Sv. Petra nasipu je bilo več- raj nekaj vzgodbnega semenskega krompirja in tudi drugih vrst. Cene semenekov krompirja so bile od 1 do 1.50 din, drugemu krompirju pa 0.90 do 1 din.

1 Nevaren pustolovec ušel. V policijskih sezna- mih je že dolgo časa zapisan neki 26letni Josip Vi- mer, ki je bil nazadnje zaposlen v Gornjem gradu kot šofer pri avtobusnem podjetju Časl. Ta Vimer je prišel pred časom na pojojni dopust iz kaznišnice v Stari Gradski, kjer je moral odesetiti zaradi raznih zločinov daljšo kazen. Toda v kaznišnici se je dobro obnašal in so ga zato spustili na prosto. Ko je prišel v svo- bodo, je takoj našel službo pri Časlu v Gornjem gradu, toda že 1. februarja je od tam ušel. S seboj je vzel tudi razne važne dokumente, celo gospodarišve, nato pa se je povsod predstavljal za Časla samega, ali pa za kakšnega njegovega uslužbenca. Kradel je na de- bello, obenem pa tudi spretno goljufal. Fant ima pre- drzen nastop. V tem navidez poštenem nedolžnem fantu, ki tako prikupno govori, res ni hude sluti golju- fa in tatu. Toda v nekem ljubljanskem prenočišču je okradel še celo svoje bedne sestanovalec. Še sedaj se spretno skriva pred policijo in goljufa ljudi dalje. Ob- činstvo moramo opozoriti pred nevarnim sleparjem. Glavno njegovo znamenje pa je, da mu manjka kaza- lec na desni roki. Pozor pred nevarnim uzmočim in goljufom!

Prispevajte za osrednji prosvetni »Slovenski dom« v Ljubljani!

Celje

Dr. Alojzij Vorsič, novi celjski župan.
Foto I. Kvas, Celje.

c Podružnica Slomškove družbe v Celju bo imela v nedeljo 26. marca ob 11 dopoldne na drž. okoliški šoli zborovanje, na katerem bo govoril g. prof. dr. Pavel Blaznik o metodi proučevanja kolonizacije na slovenskih tleh.

c Seja celjskega mestnega sveta, na kateri bo prevzel posle župana novimenovali župan, celjski odvetnik g. dr. Alojzij Vorsič, bo najbrž prihodnji torek.

c Gospeino društvo v Celju bo imelo v ne- deljo 26. marca ob štiridesetletnici društva ob 7 zjutraj v opatijski cerkvi sv. mašo, popoldne po večernicah ob 4 pa v opatiji jubilejni občni zbor.

c »Zrtev spovedne molčečnosti«. Salezijanski mladinski dom v Gaberjih priredi na praznik Ma- rijinega Oznanjenja in v nedeljo ob pol 5 popol- dne pretresljivo dramo v 5 dejanjih »Zrtev spo- vedne molčečnosti«.

c Pušnik Beti. V celjski bolnišnici je umrla včeraj 46-letna trgovka in pletilja Pušnik Beti iz Vojnika pri Celju. Svojo trgovino je imela tudi v Celju v Cankarjevi ulici. Naj v miru počiva, svoj- cem naše iskreno sožalje!

c Odsek frizerjev in brivcev v Celju sporoča, da bodo brivnice v petek odprte samo do 8 zve- čer, v soboto pa do 12 dopoldne.

c Načrti za gradnjo nove ceste Gomilsko—Zatelj. Občina Gomilsko je sporazumno z občino Braslavce sklicala komisejo za ogled trase nove ceste Gomilsko—Zatelj. Dosežen je sporazum, da se gradnja nove ceste, ki bo vezala vas Gomilsko z vasio Zatelj, izvrši po trasi, ki je načrtana v ravni črti na terenu. Poleg tega se rekonstruira obstoječa občinska cesta, ki vodi kot podaljšek nove zgrajene ceste do vasi Zatelj, Polče, do Pa- riželj. Ko bo g. ban odobril trasa novo projekti- rane ceste, bodo takoj začeli delati načrte nove ceste in nato takoj graditi.

V petek 22. marca modna revija v Celju

Velika dvorana kino Uniona ob 16.30 pop.
in 20.30 zvečer. Predproaja v kino Unionu

c V policijskem zaporu v Celju se je hotela obešiti neka ciganka Inkulič. Pri dejanju pa jo je zasačil stražnik, ki je pravkar prišel v zapor ter preprečil neprijeten dogodek. Policija, ki je zasli- šala ciganko, kar nič ne verjame, da se je cigan- ka res hotela obešiti, temveč da je le simulirala, da bi na tak način prišla na svobodo.

c V veltrogovini Stermecki v Celju je nekdo smuknil 100 dinarski bankovec in zbežal.

Ptuj

Javna zahvala. Načtopleje se zahvaljujem prima- riju tukašnje bolnišnice g. dr. Aleksandru Kuharju za njegovo požrtvovalnost ob priliki nevarne bolezni moje sestre Flore, ko jo je s svojim velikim znanjem in izredno zdravniško spretnostjo rešil gotove smrti. Tumpe! Alojzij, žel. uradnik, Ptuj.

Borovnica

Neljuba božja poslanka smrt je letos na široko za- mahnila s svojo koso in nam še ne v treh mesecih ugrabila šestnajst življenj. Najprej je posegla med sta- rejše, zdaj pa tudi med mlajše in celo v otroške vrste. Rojstev imamo v istem času le sedem. Če bi šlo v tem pravcu naprej, bo primanjkljaj na koncu leta občuten.

V prosvetnem domu se pridno vežbajo fantje, de- kleta in otroci za nastop, ki bo to soboto, na praznik Marijinega Oznanjenja. Nastop bo pester po vsebini in različnosti vaj, zato so vsi prijatelji mladine iskreno vabljeni. Začetek bo takoj po večernicah ob treh.

neža na nočni poti prišla padavica ter je padel v nezavest. Ker je bil zelo hud mraz, je revež v omedlečevju zmrznil ter je bilo truplo zjutraj, ko so ga našli, čisto trdo.

m Svilene šale, nogavice, damsko in moško perilo v izbiri pri Brečko, Aleksandrova 23.

m 60.000 din skode od požara. Na Breznici je izbruhnil požar pri posetniku Juriju Bergmanu. Uničil je hišo in gospodarsko poslopje ter živež, vso obleko in orodje. Skode je povzročil za 60.000 din, zavarovano pa je bilo za 50.000 din. Ogenj je nastal zaradi slabega dimnika.

m Mlada begunca. 12letni Božo Kavčič z Vojasniškega trga je odšel v ponedeljek skupaj z enako starim Valdirjem Krajgerjem po pravo za zajce. Od tedaj pa je za fantoma zmanjkala vsa- ka sled.

Gledališče

m Četrtek, 23. marca, ob 20: Pygmalion, Red C.

Stari in novi žig memelskega ozemlja. Na prvem žigu je imelo prvenstvo litavsko besedilo, upo- dobljen je tudi litavski junak Vytantas (sv. Jurij). Uprava memelskega ozemlja je vpeljala nov žig, v katerem ima prvenstvo nemško besedilo, v sredi je upodobljen grb mesta Memel (Klaipeda) z jelenjimi rogovi.

m Diakonat bo podelil bogoslovcem prevz. škof dr. Ivan Tomažič v soboto na praznik Ma- rijinega Oznanjenja ob 5.30 v cerkvi sv. Alojzija.

m Veliko zanimanje vlada za vzgojni teden Slomškove družbe. Zato opozarjamo na zanimivo predavanje, ki bo drevi ob 20 v dvorani na Aleksandrovi cesti 6. Predava prior p. V. Učak iz Ljubljane o krščanski karitas. Vstopnine ni. Vsem priporočamo obisk tega aktualnega pred- avanja.

m Slomškova družba, podružnica v Maribo- ru, vabi svoje člane na obvezen sestanek v ne- deljo, dne 26. t. m. ob 9.30 v mali dvorani na Aleksandrovi cesti 6. Predava ban. šol. nadzornik g. F. Bobič.

POHIŠTVO

spalne sobe, kuhinjske opreme, stolce in vse tapetniške izdelke dobavlja solidno in poceni »Obnova« F. Novak, Jurčičeva ulica 6.

m Tiskovna pomota se je vrnila včeraj v poročilo o smrti šolske sestre Marije Agneze Ši- šek. Pokojnica je dosegla starost 80 let, pogreb pa bo danes ob pol 15 (in ne ob 14) iz samostana. m Evharistična ura bo drevi ob pol 8 v cerk- vi sv. Rešnjega Telesa za vse. Vabljeni!

m Smrtna kosa. V bolnišnici je umrl v sta- rosti 73 let delavec Leskovar Ludvik. Na Koroški cesti 56 je pokosila smrt 76letno Matildo Kuralt. Naj počiva v miru!

m Ljudski oder ima drevi ob 8 sestanek na odru.

m SSK Maraton, šahovska sekcija. Danes ob 19 sestanek šahovske sekcije v klubovi sobi, Miklošičeva ulica 2.

m Lepa tujkoprometna pridobitev. Staro- znana gostilna na Volčevetu nad Mariborom, ki je bila nekaj časa zaprta, je dobila novega najem-

KULTURNI OBZORNIK

Miniaturna izdaja Prešerna

Akademski založba v Ljubljani je hotela 90 letnico Prešerna počastiti na poseben način: izdala je njegovo edinstveno zbirko pesmi v miniaturni obliki (10 cm x 7 cm), v jezikovni priredbi Avgusta Pirjevca ter z vinjetami Miroslava Oražma. Že ko je pred nekaj leti izdala Jugoslovanska tiskarna svojega Prešerna, istotako v priredbi dr. Pirjevca in dr. Glonarja, mu je dala priročno obliko, še bolj pa pred leti Aškerc. Toda dočim je Jugoslovanska izdaja pomembna predvsem zaradi tega, ker podaja avtentično besedilo Prešernovo, kakršnega bi — mimogrede povedano — pričakovali tudi od monumentalne Kidričeve izdaje v Tiskovni zadrugi —, pa je doslej Aškerc najbolj priredil Prešernovo besedilo za današnji čas ter ga tudi namenil po svoji zunanji obliki za vsakdanje berilo. Toda Aškercova v usnje vezana ročna izdaja je že davno pošla, zato je Akademski založba prišla na lepo in pomembno misel: vnovič izdati Prešerna v še manjši, miniaturni obliki, tenkem papirju in lepi usnjeni vezavi, tako, da bi ga mogel človek vedno in povsod vzeti s seboj kot vadecem slovenskega človeka. In res je zdaj oblika taka, da more človek nositi vsega Prešerna v zgornjem žepu svojega suknjice ali pa ročni torbici najmanjšega formata. Po besedilu

je knjiga prirejena za naš čas, toda vendar tako, da tipičnih Prešernovih jezikoslovnih lastnosti (akcent, dvojina na -e itd.) ni zabil. Poleg Prešernovih Poezij v zaporednosti, kakor so izšle pred sto leti, je prirejevalec dodal še druge njegove pesmi kot dodatke, toda izpustil pa je nemške in pomembne njegove pesmi, vpoševal pa Prešernove priredbe narodnih pesmi, kakor so Lepa Vida, Od kralja Matjaža, Od Rožina in Verjankota ter prevod Byrona in Körnerja. Seveda se ni mogel ozirati tudi na Prešernova pisma, ki ne spadajo v tako poljudno praktično izdajo Prešerna pesnika, tistega, in takega, kakor naj spremlja slovenskega ljubitelja njegove poezije. Knjiga je lepo opremljena z vinjetami, ki spominjajo na Prešernov čas. Morda moti pri vsem samo nekoliko previsoko segajoč tisk in nekaj malega tudi papir. Zato pa je priredba tudi tako poceni, da si knjižico lahko nabavi vsakdo, kajti v usnje vezana (obsegajoča 256 strani) velja samo 20 dinarjev. Izdajatelj je hotel dati tako poceni izdajo pač zato, da bi si vsak kupil Prešerna ter da bi ga lahko nosil vedno pri sebi. Knjižica je primerna tudi za darila, kajti v bistvu je kljub gornjim pomislekom naravnost bibliofilsko izdana.

Koncert Glasbene Matice v Celju

V ponedeljek je ljubljanska Glasbena Matica priredila vokalni koncert svojega mešanega zbora v veliki dvorani »Celjske doma«. I. del programa je bil posvečen 60 letnici skladatelja Antona Lajevca, ki ga je zbor pokazal v 6 mešanih zborih in 3 samospevih. Zbor: Bolest je kovač, Kroparji in Zeleni Jurij so lažji, ne preširoko pisani in imajo bolj poudarjeno melodično plat; zbor jih je radi tega absolviral z lahkoto in za poslušalce bolj sprejemljivo. Tega o ostalih pesmih, zlasti Večerni in Lanu, ne moremo trdit. Za zborom je nastopila gđ. Polajnarjeva, ki je zapela 3 samospeve istega skladatelja. Najbolj je vžgala pesem (Kaj bi le gledal), ker je kratka in jasna, dočim se pri Begunji pri zibel in Vetr veje poslušalci vsled prevelike razpredenosti niso mogli zadržati. Pevka ima visino in nižno dobro izdelano, dočim srednjim tonom manjka sigurnosti in jasnosti. Mogoče je temu precej kriva dvorana, ki sedaj ni več namenjena koncertom, temveč prirejena za kino (obloga), za pevske nastope pa pokvarjena, kajti isti občutek medlosti smo imeli poslušalci pri zboru. Klavirsko spremljavo je z vsoto dovršenosti in pravilnim pojmovanjem podrejenosti spremljave oskrbel g. prof. Marjan Lipovšek.

V drugem delu programa je zbor odpel Foersterjevo Ljubico, za katero lahko trdimo, da je skladatelj najljubši zbor in ga je tudi publika tople sprejela. Adamič je bil zastopan s priredbo slovaške narodne: Zabučale gore. Ta pesem — kakorkoli je že obdelana — ostane še vedno priredba. Zato je poslušalcu malo nerodno, če bere v uvodnih besedah k programu, da je zbor želel pokazati tri najznačilnejše predstavnike etarske dobe, dobe Novih Akordov in moderne, pa nam Adamič kot predstavnika pokaže z harmonizacijo. Saj je prav doba Novih Akordov značilna po tem, da se je tedaj ustvarjalo iz samega sebe, seganje po narodnem blagu pa je nastopilo pozneje. Adamič je naš glasbeni literaturi toliko prinesel, da zasluži več pozornosti in upoštevanja, saj ima vendar na stotine lastnih skladb. Kot tretja pesem je sledila Koporčeva Ukrajinka. Skladatelj spada med naše najmoderneje — je pa toliko pred njimi, da zna v skladbah najti ravnotežje med melodično linijo in sredstvi, ki jih najmodernejši uporabljajo. Na ta način zadovolji vse, doseže pa, da pesem napravi tudi na povprečnega poslušalca ugoden vtis.

Na koncertu smo imeli priliko slišati 3 samospeve celjske skladateljice g. Mirce Sancinove: Trenotek, Mene ni pozla kosa in Pomlad je pri-

šla. Pesmi so razgibane, vse preprežene z motivi in domisleki in moramo avtorici čestitati k delu in uspehu. Opaža se pa pri pesmih, da je avtorica pianistka in da vsled tega preveč pozornosti posveča klavirju, četudi ima ta podrejen pomen. Zaradi tega trpi solistični part, ki pri samospevih ne bi smel stopiti v ozadje, vsaj dosledno ne. Vse tri samospeve je zapela gđ. Polajnarjeva ob spremljevanje gospe avtorice. Sledila je Schwabova Zdrava Marija z lepim in toplim sopranskim solom gđ. Zupanove. Za zaključek je zbor zapel Tomčeve Svatske, Slavenskega Voda izvira in Mokranjevo 10. rukovet, vse tri kot priredbe in obdelave narodnih motivov Bele Krajine, Prekmurja in naših južnih krajev. Tomčeve Svatske bi lahko imele malo efektivnejši konec, sedanjí je preveč prazen. Ne bilo bi napačno, če bi se zadnji del pesmi (ti boš mene...) vsaj v repetitiji spremenil v pošten glasen stavek in zmanjšal tempo, ker tako konec čisto zmedli.

Zbor je nastopil s skoraj sto pevci in je svojo nalogo rešil dosti zadovoljivo. Manjka mu glasovne izenačenosti med ženskim in moškim zborom. Za tako številni ženski zbor manjka pri moškem zboru vsaj 20 basov. Tenorji so preostri za uravnoteženost zbora, basov, zlasti nizkih je pa odločno premalo in kličejo po nujni izpopolnitvi. Ta pomankljivost se je pokazala pri vseh pesmih, kjer je basov part malo nižji ali pa se basi deli. Maršikatera pesem bi čisto drugače izvenela, če bi bila zasedba zbora izenačena. Od pesmi je bila najbolj učinkovito podana Adamičeva: Zabučale gore. Vzrok je v tem, da je zbor uporabil več dinamičnih možnosti kot pri drugih. Pri nekaterih pesmih sploh ni prišel preko p in m, nekaj pesmi pa dosledno odpel v p p, daštravno ima in mora imeti vsaka pesem neke svoj višek. Zato so pesmi izvenele medlo in niso na poslušalce napravile vtisa, kot bi ga morale. Mislim, da je to vsa moč, ki jo pevci premorejo. Nasprotno temu pa je zbor pri obeh pesmih s solom. (Zeleni Jurij in Zdrava Marija) šel predalet stran od teh p, ki bi bili tukaj povsem utemeljeni, in tako solistino potisnil v ozadje. Tako postopanje napram solistu kot nosilec melodijske linije. Dovoljujem pa si opozoriti vse prizadete, da to poročilo ni pisano v namenu, da bi zbor negiral vrline, ki jih ima in za katere je treba leta in leta delati; imeti moramo na vidiku, da je zbor reprezentativen, da bo mogoče kmalu zopet ponesel našo pesem drugam in da mora biti v interesu zbora in javnosti, da bo zato na temu primerni višini.

in je zdaj star že 78 let, je prekinil svojo turnejo po Zedinjenih državah, ker je zbolel. Paderewski putuje s vojnim lastnim vlakom, v katerem živi, ter ga v krajih, kjer koncertira, da prepeljati na straniški tir, kjer sprejema svoje goste. V zadnjem času se je veliko govorilo, da se bo povrnil na Poljsko, katero je zapustil iz političnih razlogov kot nasprotnik režima pokojnega Pilsudskega.

Novi češki kancional (pesmarica). Založba »Velehrad« v Olomucu je izdal ta novi češki kancional z naslovom »Božja po« (Božji cesar) na 220 straneh ter obsega 279 pesmi z notami za ljudska petje. Pesmi, ki se pojo po čeških cerkvah že stoletja, so izbrane iz vseh starejših čeških pesmaric ter dopolnjene z novimi in tako podane v modernih oblikah današnjemu češkemu ljudstvu. Poleg pesmi ima ta lepi molitvenik, na katerega opozarjamo naše ljudske založbe k posnemanju, tudi molitve za vse cerkveno leto. Molitvenik, tako značilen za sedanje češke razmere, se dobi že od 16 kron dalje do 50.

Nagrade ameriške Akademije za filmsko umetnost. Pri filmskih oglaših velikokrat beremo, da je to in ono, zlasti ameriško delo, dobilo tam ali tam prvo nagrado. Včasih je to res, včasih je samo reklama. Uradnih in priznanih ustanov, ki bi dajale za dobre filme kakoveljave nagrade, je v Ameriki zelo malo. Najvažnejša in po umetniški resnosti najbolj upoštevana je Akademija za filmsko umetnost, ki daje vsako leto nagrade za najboljšo umetniško in tehnično stvaritve na področju ameriškega filma. Uradno glasilo te ustanove »Motion Pictures Herald« prinaša v eni zadnjih števil razdelitev letošnjih nagrad te filmske akademije. Razdanih je bilo vsega 26 nagrad. Posamezne velike filmske družbe so dobile od teh nagrad: Warner Bros 9, Metro-Goldwyn 6, Columbia 2, Paramount 2, Fox 2, R. K. O. 2 itd. Zanimivo je dejstvo, da je tretjino vseh nagrad dobila Warnerjeva družba, ki si je utrdila umetniški sloves v svetovnem filmu z deli kakor »Sen kresne noči«, »Pasteur«, »Vest človeštvu«, »Juarez« in »Maksimilijan« itd. Njen predsednik Harry M. Warner je dobil še posebno plaketo v priznanje za državljanske zasluge, ki si jih je pridobil s svojimi pacifističnimi in umetniškimi filmi. — Nagrada za najboljšo igralko v letu 1938, je dobila Bette Davis za svoji kreaciji v »Demonški ženski« in »Usodi žene«. Irving Thalberg je dobil nagrado kot producent, ki je izdelal v letu 1938, največ filmov trajne umetniške vrednosti. Igralka Fay Painter je dobila prvo nagrado za najboljšo postransko vlogo lani. Ralph Dawson je bil nagradjen za najboljšo filmsko montažo. E. W. Korngold je dobil prvo nagrado za najboljšo spretno glasbo v lanskem filmskem letu. Režiser Hollingshead je bil odlikovan za najboljši kratki film v letu 1938. Byron Haskin je dobil nagrado za tehnično najdovršenejši film.

Pogorišče velikega hotela »Queen« v Halifaxu

V državi Nova Scotia (Kanada) v mestu Halifaxu je pogorel velik hotel »Queen«. Ob tem požaru se je smrtno ponesrečilo 35 ljudi. Slika kaže gasilca, ki po pogorišču išče trupla pogrešanih ljudi.

Največji most na svetu

je bil doslej most čez Hudson v Ameriki. V Aziji pa se mu že gradi tekmeč, ki bo zasenčil njegovo slavo.

Med Kalkuto v prednji Indiji in predmestjem Haura — vmes je široka reka Hugli — je bil pred 60 leti zgrajen pontonski most, sicer samo začasno, pa se je ta »začasnost« raztegnila le na celih 60 let! Modernemu prometu ta most ne zadostuje več in angleško indijska vlada se je od-

ločila na njegovem mestu zgraditi trajen most, ki bo največji na svetu. Most bo stal 1.750.000 šterlingov (365.750.000 din). Bo to široka cesta, ki bo iz Kalkute držala v Hauru in bo imela posebne pasove za pešce, automobile, volovsko vprego in cestno železnico. Temelji v predmestju Haura so že skoraj končani, bolj počasi pa napredujejo dela na kalkutski strani. Na most bodo na vsaki strani reke Hugli peljali štiri stolpi, ki bodo segali v višino 100 m in tako dali temu svetovnemu mestu novo sliko.

ŠPORT

Smuški tek na 30 km

Zvezno prvenstvo v vztrajnostnem teku na 30 km bo dne 26. t. m. na Pokljuki v izvedbi Smučarskega kluba Ljubljana. Start ob 8. uri pred Sporthotelom. Cilj istotam. Prvi štirje prejmejo spominsko darilo. Prijave do 24. marca opoldne na tehničnega referenta kluba gosp. Zupana Bogdana, Ljubljana, Finančna direkcija. Poznejše prijave vodstvu tekme v Sporthotelu na Pokljuki najpozneje do 25. t. m. za prevoz prtljage tekmovalcev bo dne 25. t. m. na postaji Bled-jezero pri vlaku, ki odhaja z Jesenice ob 13.17, pripravljen voz.

V. pokalni turnir v table-tenisu za prvenstvo Ljubljane

SK »Korotan« priredi V. pokalni table-tenis turnir pod pokroviteljstvom predsednika mesta Ljubljane g. dr. Jure Adlešiča v soboto in nedeljo dne 25. in 26. marca t. l. v dvorani Korotana na Rakovniku. Turnir se prične v soboto ob 16 in se nadaljuje v nedeljo ob 8 zjutraj. Tekmujejo moštva, juniorji in senjorji (single). Prijavitelj se je najkasneje do 24. marca na naslov: SK »Korotan«, Rakovnik-Ljubljana. Razpis in druga podrobna določila je dobiti pri omenjenem klubu.

Po športnem svetu

Naša waterpolo reprezentanca in tekme za Horthyjev pokal

Jugoslavija je prav do zadnjega upala, da bo pozvanih šest najboljših evropskih waterpolo ekip h tekmovalcu za Horthyjev pokal. Toda prireditelj je odločil, da bo namesto Nemčije (ki je odklonila sodelovanje zaradi odpovedi nogometne tekme Nemčija—Nizozemska) sodelovala Aglija.

Cunningham je premagal Lasha

Pred 16.000 gledalci je v New Yorku premagal Glenn Cunningham v teku na dve milj (3218 m) Danaleza Lasha. Cunningham je potreboval za omenjeno progo 9:11,8 min.

Meje za lahkootlete na olimpijskih igrah I. 1940

Mednarodna lahkootletska zveza je že sedaj odredila mere za kvalifikacijo tekmovalcev na olimpijskih igrah leta 1940. IAAF je zelo povečala meje, ki so veljale za igre I. 1936. Da bi mogli tekmovalci sodelovati na popoldanskih tekmah, mora tekmovalci dopoldanskih predtekmovalanj doseči vsaj te mere:

	Helsinki 1940	Berlin 1936
Skok v višino	1,87 m	1,85 m
Skok v daljavo	7,20 m	7,15 m
Skok s palico	3,90 m	3,80 m
Troskok	14,50 m	14,— m
Met diska	45,— m	44,— m
Met kopja	65,— m	60,— m
Met kladiva	49,— m	46,— m

Za metanje krogla niso predvidene nobene mere, ker bodo predtekmovalja istočasno v treh krogih. V ostale tekme bo pripuščenih najmanj 12 tekmovalcev pri popoldanskih finalnih borbah, četudi ne bi vsi dosegli določene mere. Če jih več doseže predpisane mere, pridejo vsi v popoldansko finalno tekmovalje. Če bo na primer v metu kopja doseglo samo devet tekmovalcev predpisano mero 65 m, tedaj bo prišla v finale naslednja trojica po doseženih rezultatih, četudi se vrgla kopje manj kot 65 m.

Da skok v višino in skok s palico ne bi trajala predolgo (kot je bil na primer v Berlinu primer), je mednar. lahkootletska zveza že sedaj odredila mere, na katere se bo postavila lestvica pri olimpijskih igrah leta 1940. In sicer je za skok v višino začetna višina 170 cm, potem pa sledi 180, 190, 195, 198, 201, 204 cm itd. Za palico pa je začetna višina: 360 cm, potem pa sledi: 380, 395, 410, 420, 430 cm itd.

Madžarski rokoborci premagali Poljake

V Katovicah so se spoprijeli madžarski in poljski rokoborci še v drugem meddržavnem dvoboju v grško-rimski rokoborbi in so z velikim naskokom zmagali Madžari z rezultatom 6:1.

Atletika

S prvim aprilom bo začel izhajati nov lahkootletski list »Atletika«, ki ga bo izdajala Jugoslovanska lahkootletska zveza. List bo prinašal strokovne in informativne članke iz lahke atletike. Izhajal bo enkrat na mesec in bo stala posamezna številka 2 din. Letno stane 18 din, polletno 9 din, do konca leta 1939, pa 15 din. Naročnino je poslati na naslov: Jugoslovanska lahkootletska zveza, Zagreb, Svačićev trg 8 ali na ček. račun št. 38.716 z oznacbo »Za Atletiko«.

Rokoborba

SSK »Maraton« v Mariboru priredi v soboto 25. marca 1939 ob 20 v dvorani Zadruga gospodarske banke na »Aleksandrovi cesti« 6. tekmovalje za prvenstvo državske hanovine v rokoborbi. Tekmovalje se bo vršilo po pravilih JTAZ. Vsak klub, ki želi sodelovati na tekmovalju, mora biti član JTAZ ter mora biti vsak njegov atlet verificiran in mora predložiti verifikacijsko prijavnico. — Startarina za vsakega atleta znaša 30 din in se plača pred začetkom tekmovalja. — Klubi lahko nastopijo v vseh kategorijah z največ tremi člani v vsaki kategoriji. Tehtanje se bo vršilo eno uro pred pričetkom tekmovalja v zgoraj omenjenih dvorani.

Tovarniški vestnik KID

št. 6 z dne 15. marca je posvečen v glavnem smuškim tekmam jesenskih kovinarjev v Kranjski gori. Nad 1300 udeležencev je bilo zraven in nad 500 tekmovalcev se je udeležilo teh tekem. Prinaša točen pregled rezultatov tekem in številne slike s samega tekmovalja.

Razpis

Smuški klub Ljubljana razpisuje za svoje tekmovalce za časa šolskih velikonočnih počitnic tečaj v alpski kombinaciji na Lipaneh pod vodstvom Volter Kristla. Po možnosti se sprejme tudi par neorganiziranih tekmovalcev, ki so že deloma izvežebani v smuku in slalomu. Podrobne informacije na sestankih tekmovalcev ob četrtkih ob 19 v damski sobi kavarne Emona, ali pisмено pri klubu.

Snežne razmere

Poročilo Tujkoprometnih zvez v Ljubljani in Mariboru, SPD in JZSZ 22. marca 1939

Rateče-Planica 870 m: —4, sončno, osonje 15 cm snega, sren, prisojno osrejen.
Planica-Stalna 930 m: —3, sončno, 20 cm snega, sren.
Planica-Tamar 1108 m: —3, sončno, 40 cm snega, osonje pršilo, prisojno osrejen.
Peč-Petelinjek 1140 m: —3, sončno, 40 cm snega, osonje pršilo, prisojno osrejen.
Pokljuka 1300 m: —6, sončno, 5 cm pršila, 45 podlage.
Dom na Korni 1320 m: —9, sončno, 5 cm pršila, 145 cm podlage.
Dom na Voglu 1540 m: —7, sončno, 140 cm snega, pršilo.
Sedmer jezero 1683 m: —13, sončno, 5 cm pršila, 200 cm podlage.
Staničeva koča pod Triglavom: 2332 m: —10, sončno, 15 cm pršila, 250 cm podlage.
Dom na Krcavcu 1700 m: —8, sončno, 50 cm snega, osonje pršilo, os. osrejen.
Senjorjev dom 1322 m: —10, delno oblačno, 50 cm pršila, 30 cm podlage.
Koča pod Kopo 1377 m: —10, sončno, 55 cm snega, osren.

Vesti športnih zvez, klubov in društev

Smuški klub Ljubljana. Sestanek tekmovalcev je drevi ob 19 v kavarni Emona.

Planinci — smučarji imajo v soboto in nedeljo dva prosta dneva na razpolago, da morejo izrabiti sedanje sončno vreme v planinah za spomladansko smuko. Odločiti se je treba za primeru. Smučarje ter izbrati: Konna ima najprostranejšo smuško tereno ter najlepše smuške izlete v svoji okolici, snega je 150 cm. Enako je v dolini Triglavskih jezer, ki ima 200 cm snega; izborna je smuka s sedla Hribarice, koča je redno oskrbovana. Nad Triglavskim ledenikom, ki ima dovolj snega za krepak razmah, je oskrbovana Staničeva koča, kamor se najlažje pride skozi dolino Krmo; ogleda se predhodno pri gorskem vodniku Lahu Gregorju v Moštrani, da dobite ključ od koče v Zgor. Krni, ki vam nudijo zasilno zavetišče, ako ga potrebujete. Na Crni Prsti nad Bohinjem bo za ta dva praznika oskrbovana Orožnova koča, ki ima v svoji okolici lepa smučišča. Na Vračju je še nad pol metra snega. Erjavčeva koča je oskrbovana; lep je prehod preko Slemenca v Tamar. Kamniške planine so visoko zasnežene ter je na Kravcu še 70 cm na Veliki planini pa 40 cm snega, ki je sicer na prisojnih straneh osrejen. Kdor želi sicer napraviti prijeten izlet, naj pohteli k »Zlatorogu« ob Bohinjskem jezeru ali k vzhodni Kamniški planini, v Dom v Kamniški Bistrici. Podrobne informacije o snežnih pilikah, o spomladanskih smuških turah in vse ostale podatke o planinstvu dobiti v pisarni SPD, Ljubljana. — Aleksandrova cesta 4-I.

Za Mladarjeve planinske spise traja čas prednaročbe do 1. aprila t. l. Do tega termina veljajo cene v subskripciji, ki so izdatno nižje od kasnejših cen v knjižarstvu. Za naročnike prve knjige je nujno, da imajo tudi drugi in tretji zvezek. Višina naklade se bo ravnala po številu prednaročnikov. Podpisati namudoma naročilo v pisarni SPD, Ljubljana. — Aleksandrova cesta 4-I., odnosno pošljite tja naročnino.

Poljska akademija znanosti in umetnosti

Centralni tajnik Poljske akademije znanosti in umetnosti v Krakovu prof. dr. Stanislaw Kutrzeba je izdal knjigo pod naslovom »Poljska Akademija Umeječnosti 1872-1938«. Prof. Kutrzeba podaja zgodovino te največje poljske znanstvene ustanove, ki je sicer nastala l. 1872., toda katere početki so mnogo starejši. Že l. 1815. je obstajalo društvo z naslovom »Znanstveno društvo, v zvezi z Jagielonsko univerzo«. To Znanstveno društvo se je pozneje spremenilo v Akademijo znanosti in umetnosti, ter se je vedno smatralo za vsepoljsko kulturno institucijo in so jo od vsega začetka sestavljali najboljši in največji poljski učenjaki. Prva seja Akademije je bila l. 1872. ob 400 letnici rojstva Kopernika. Po osvobođenju l. 1919. je Pilsudski znova odobril ta naslov ter so bili potrjeni vsi oddelki: zgodovinsko-filozofski, matematično-prirodoslovni ter medicinski, ki razpadajo na polno komisij itd. Ko govori o delovanju Akademije, podčrtava pisatelj, da je ta akademija imela že od vsega početka večji značaj kakor pa podobne institucije drugod. Priče delavnosti Akademije so informacijska poročila, periodične izdaje »Ročnika P. A. U.«, mesečna izvestja sej in razprave ter cela vrsta monumentalnih del iz vseh področij. S svojo delavnostjo zajema Akademija vsa polja kulturnega ustvarjanja, zlasti pa zgodovino, književnost, jezik in etnografijo, pa tudi probleme, ki niso važni samo s stališča poljske znanosti, temveč splošno svetovne, kakor se kaže v rezultatih matematikov in fizikov itd. Važno vlogo ima Akademija tudi v organiziranju poljske znanosti ter v vzdrževanju vezi med svetovno vedo. Za člane Akademije in tudi za znanstvenike, ki hočejo črpati iz nje, ima Akademija veliko knjižnico na razpolago ter mnogo rokopisov. Prav tako ima svoje znanstvene podružnice v Parizu in Rimu ter vzdržuje Arheološki in Fiziografični muzej ter zbirko bakrogravir. Vse te zavode opisuje avtor v posebnih poglavjih. In Akademija se še vedno razširja ter izpopolnjuje. Posebno dolgo se zadržuje pisatelj pri opisu izdanih knjig, pri razdelitvi nagrad, stipendij, kar je mogla storiti le s pomočjo države ter poljskih mecenov, ki so vedno radi prihiteli na pomoč taki vsepoljski instituciji. Vse delo Poljske akademije znanosti in umetnosti v teh štiridesetih letih je v tej knjigi oprto na gradivo in številke ter tako daje natančen pregled ter največje poljske znanstvene ustanove, katere redni in izredni člani so tudi Slovenci (Voj. Mole, Murko, Ramovš itd.).

Ignacij Paderewski, znani poljski pianist in svetovni mojster, bivši predsednik poljske vlade,

Po Londonu plapolajo zastave v pozdrav kmečkemu sinu iz Francije Lebrun - sedem let predsednik Francije

Kadar gre g. Lebrun v zgodnjih popoldanskih urah po okraju Faubourg St. Honoré na sprehod, ga vedno spremljata dva detektiva, ki hodita za njim v primerni razdalji. V vseh sedmih letih, odkar je predsednik republike, se še ni zgodilo, da bi bil nanj uprizarjen kakršenkoli napad. Več predsednikov pred njim je bilo že nasilno odpravljenih s sveta. Lebrunu se kaj takega ne zgodi, ker si je s svojim ravnanjem znal okrog sebe splesti tako ozažje miroljubnosti in domačnosti, da nikomur ne pride na misel, da bi nad njim kaj takega poskušal — nasilje, to ni za

pa ga je imenoval za vrhovnega komisarja novih pokrajin, ki si jih je Francija pridobila na svoji vzhodni meji. Versajski mir pa se mu ni zdel dosti varen, da ne daje dovolj jamstev za trdnost francoske meje, med njim in »tigrim« Clemencaujem je prišlo do nesporazumljenj in moža sta se ločila.

L. 1926. je Poincaré poklical svojega prijatelja in rojaka in ga postavil na čelo organizaciji za rešitev franka in pet let pozneje je bil 60 letni Lebrun, ki si je s svojo ljubeznivostjo, pa tudi po jasnih pogledih pri vseh strankah in pri to-

Elizejska palača v Parizu, kjer so prostori predsednika francoske republike.

Lebruna! Detektiva ga spremljata, ker so pač tudi detektivi potrebni sprehoda.

Ta prostodušnost, ki diha v okolici predsednika Lebruna, je vsekakor lepo znamenje. Na eni strani kaže njegovo absolutno miroljubnost, po drugi pa tudi, da v najhujše politične boje ne posega odločno. Nikdar se še ni vmešal v kako borbo med strankami, nikdar še ni do velikih tokov časa javno zavzel stališča, ne za ne proti. Čeprav je po vseh preteklosti nagnjen bolj na desno, se ni prav nič obotavljal poveriti sestavo vlade socialistu, ko so tako zahtevala pravila politične igre. In z Leonom Blumom se je razumel tako dobro, da ga je po govorih v kabinetu večkrat pridržal pri sebi tudi po pol ure, da sta se v vsej domačnosti in nemotenosti pogovorila o najnovejših knjigah, umetnosti in dogodkih v gledališču.

Pri vsem tem pa Albert Lebrun ne izvira iz krogov izobražencev. Doma je iz Lotaringije, iz kmečke hiše in še danes ob vsaki priliki more pokazati, da se na kmetovanje bolj razume kot pa tisti, ki kmečko življenje poznajo samo iz knjig in predavanj. Rodil se je l. 1871., ki je bilo leto francoskega poraza in je v mladosti slišal govoriti samo o takratnih dogodkih. Ti spomini na vojno med Francijo in Nemčijo so še iz njegove mladosti močno vplivali na oblikovanje njegovega političnega nazora. Ko je odlično končal politehnično šolo in višjo rudarsko šolo, je z 29 letom, v začetku našega stoletja, stopil prvič v parlament. Kmalu se je seznanil s svojim rojakom Raymondom Poincarejem, s katerim je pozneje še večkrat sodeloval. Med vojno je bil Lebrun v Caillauxevi vladi minister, Clemenceau

varijši pridobil veliko priljubljenost, izvoljen za predsednika senata. Ko je l. 1932. takratni predsednik republike Paul Doumergue padel kot žrtev atentata, je na njegovo mesto v Elizeju stopil Albert Lebrun, ki je bil izvoljen brez kakršnekoli opozicije.

Takrat je bil za širšo javnost še skoraj popolnoma neznana osebnost. V sedmih letih njegovega predsednikovanja pa so ga karikaturisti in duhoviti šaljevalci med Parižani tako razglasili, da je bil malokdo pred njim tako na splošno znan in domač kot Lebrun, kvečjemu še njegov prednik »ata Doumergue«. Razvpili so ga predvsem kot moškega, ki večkrat joka. V resnici ga domoljubje in gorečnost za Francijo v kakih nevarnih trenutkih ali ob posebno težkih notranjih krizah tako prevzame, da mu privro solze iz oči. Torci francoskega javnega mnenja pa si to globino domovinske ljubezni olajšajo s šalo, kakor se s šalo lotijo največje stiske, ob kateri bi marsikak drugi narod izgubil živce. Največ pa je k Lebrunovi veljavi pripomogel lanskoletni obisk angleškega kralja in pot njegovega javnega delovanja se ne bi mogla lepše zaključiti kot s sijajnim sprejemom, ki ga je bil deležen v Londonu, ko je s svojo soprogo angleški kraljevski dvojici vrnil lanskoletni obisk.

Letos 5. aprila bodo spet volili predsednika republike. Slišijo se glasovi z vseh strani, ki izražajo željo, da bi bil Lebrun izvoljen še za nadaljnjo dobo. Končna odločitev bi bila odvisna prav za prav samo od njega. On sam s svojimi 68 leti pa se čuti že utrjenega in čeprav je videti mnogo mlajši, ga je v zadnjih sedmih letih vendarle tako izčrpalo, da bi najbrž le nerad še

ostal v Elizeju. Sedem let odpirati razstave, poslušati marseje, večer za večerom mučiti želedece na uradnih banketih, dan za dnem sprejemati in imeti nagovore na tuje diplomate in tako govoriti domačim zastopnikom, da bo vsem prav, pri vsem tem pa vedno biti kakor na odru, vsak korak je njegov »nastop«, ki ga vse vidi in vse željno čaka, da bi ga začelo razlagati — Lebrun kar upravičeno smatra, da je vse to v teh letih preveč. V tem mnenju ga podpira tudi njegova žena, ki se v Elizeju nikdar ni počutila bog ve kako dobro. Bolj domačo se počuti med svojimi šestimi vnuki v stanovanju svojih hčera, kot pa v elizejskih dvorinah, kjer so stene tako prepelne vseh dob zgodovine.

Iz Toplic na Dolenjskem

Zdravilišče Toplice na Dolenjskem, ki leži v prijetni dolini, četrte ure oddaljeno južnovzhodno od reke Krke, je okrog in okrog zavarovano pred vetrovi z lepimi igličastimi in listnatimi gozdovi. Že dolgo let stremi za tem, da bi se izvršila regulacija potoka Sušice, ki teče skozi zdravilišče. Potok ima značaj hudournika. V poletni dobi se struga posuši in od tod tudi ime Sušica. Vendar v kotlinah ostaja mokrota in okrog nje raste neke vrste mahu podobna tančica, tako zvani krak, ki povzroča v vročini svojstven duh, v njem se pa goji razna golazen: kakor komarji, ki postajajo kopaliskim gostom nadležni. Poleg tega kvari zunanje lice zdravilišča, kar močno škoduje tujskemu prometu.

Po naklonjenosti kr. banske uprave se je stvar toliko premaknila iz mrtve točke, da je bil dne 16. t. m. komisijski ogled in razprava na kraju samem za regulacijo potoka Sušice. Upamo, da bo načrt postal dejstvo.

Vprašanje elektrike je ugodno rešeno in je upati, da bo kmalu zagorela. Po občini je deloma pobran prispevek od interesentov, katerega je treba plačati pred graditvijo elektrike. Ko bo elektrika zasvetila, bo zdravilišče Toplice znamenovalo lep napredek. Vsem, ki na tem delajo, da se Toplice zboljšajo, smo dolžni izreči zahvalo. Iz verodostojnega vira smo doznali, da bo avtobusno podjetje Vehovec iz Žužemberka otvorilo letošnji spomlad avtobusno progo Ljubljana — Žužemberk — Toplice — Novo mesto ter obratno. S tem bo dobila Krška dolina, predvsem pa Toplice, ugodno zvezo med Ljubljano in Novim mestom.

Zdravilišče Toplice je ponovno vzela v zakup gđ. Anica Sitar in je upravičeno pričakovati, da bo vso svojo strokovno sposobnost porabila v prilog in zadovoljstvo kopaliskih gostov. Kopaliska uprava se pridno pripravlja za pomladansko sezono, čistijo parke in urejujejo pota.

Lastnica kopališča, Ljubljanska Kmetijska posojilnica, tudi doprinese svoj delež k pripravi za prihodnjo sezono. Pretekle dni je poslala iz Ljubljane več pleskarjev, ki na kopaliskem posloju opravljajo pleskarska dela.

Kopališče in restavracija sta odprti, tako da se posameznik poljubno koplje, v restavraciji pa za nizko ceno in dobro okrepča; je torej prilika, da bližajoče se velikonočne praznike lahko tu poceni preživimo.

Kranj

IV. akademski večer bo drevi ob 8 v Ljudskem domu. O vprašanju »Narod ali plemo?« bo razmotiral g. Ciril Murnik iz Kranja. K zanimivemu predavanju vladno vabljeno.

Jesenice

Kino Krekovega prosvetnega društva predvaja v dvojnem sporedu I. film »Carjevi svečniki«, II. film »Vragi neba« v petek 24. marca, v soboto 25. in v ponedeljek 27. marca ob 8 zvečer. V nedeljo, 26. marca s a m o ob pol 3 popoldne.

Dva problema:

prhut izpadanje las

Ena rešitev:

Silvikrin

Lotion Silvikrin. Za delotvorno vsakdanje negovanje las; polepšava lase, prepreči izpadanje las ter ohrani kožo glave zdravo in brez prhuta. To je edina voda za lase, ki vsebuje prirodno hrano za lase Neo-Silvikrin.

Neo-Silvikrin. Ta koncentrirana naravna hrana za lase uporablja se proti trdovratnemu prhutu, v resnih slučajih izpadanja las, pri oslabilih lasnih koreninah, pri obolelih mestih in kadar preti plešavost.

Shampoo Silvikrin. Blago sredstvo za pranje las, za snaženje in zaščito lasišča in las. Njegova obilna pena vsebuje naravno hrano za lase Neo-Silvikrin in deluje kot balzam na tkivo lasišča.

Dobi se v vseh strokovnih trgovinah. V-406-K

Zgradite slovenski katoliški prosvetni centralo »Slovenski dom«!

Globoko potrti naznanjamo tužno vest, da nam je umrl sin, brat, stric in svak, gospod

Anton Osterc

bivši mag. uradnik in korektor

Pogreb dragega bo v petek ob pol treh popoldne iz splošne bolnišnice na pokopališče k Sv. Križu. V Ljubljani, dne 22. marca 1939.

Zalujoča mati in ostalo sorodstvo.

Obiščite

BEOGRAJSKI VELESEJEM

1.—8. aprila 1939 veliki mednarodni salon avtomobilov in motociklov z razstavo cest in turizma.

15.—24. aprila 1939 veliki mednarodni splošni vzorčni velesejem.

Okoli 1000 razstavljalcev iz naše države in zamejstva. — Najhitrejša orientacija v izbiri blaga. — Razširjenje poslovnih zvez. — 50% popusta na železnicah in ladjah. —

Obvestila: Beogradski sajam, pošt. pret. 538, Beograd. Telefon št. 28-526 in 28-802.

Skrivnost amerikanskega jezera

VIII.

Ko so ti gospodje naslednji večer nekoliko pred deseto uro prišli v Victory-House, so se zelo bali.

Kako žalosten kaj! Ta hodnik obdan s cipresami je bil prava mrtvašnica! Pravo kraljestvo smrti!

Edina služkinja miss Mercurosove je Mr. Brucea prvega odvedla v malo čakalnico, ki je bila v pritličju vile. Bil je ves iz sebe. Vzdihoval je, da bi mu skoro srce počilo. Ob najmanjšem šumu je poskočil in neprestano šklepetal z zobmi.

Po nekaj trenutkih je vtaknil desnico v žep velikega črnega površnika in zaradi varnosti prijel za petelina pri samokresu, ki ga je iz previdnosti vzel s seboj.

Komaj se je nekoliko osrčil, ko so se odprla vrata: Neighbouru je dovolil vstopiti.

»Smešna zgodba, a ne, sodnik, mu je rekel časnikar. »Kaj mislite o tem?«

»Jaz... ne vem,« je šepetal sodnik. »Sprašujem se, če je Farrington prav storil, da je zasnoval ta... ta poiskus...«

Časnikar je poskočil.

»Kaj! Farrington je to stvar organiziral...« Nato je zažvižgal.

»Oh! Sedaj razumem vse! Farrington... prokleti Farrington! Dolgo časa do premišljanja! Mislim, da bomo Monara čisto zbegali.«

»Jaz... prav tako mislim... Povejte mi, Neighbour... ali imate kaj novic od vaše zaročenke?«

»Ne,« je suho odgovoril časnikar. »Niti najmanjšega sledu ni, kam je ta lopov, Devil Path, odneel svojo žrtev.«

»Vi... zd se, da niste preveč nemirni, Neighbour?«

Časnikar je skomizgnil z rameni.

»Čemu mi bo nemirnost? Cesto si mislim, da sem optimist, ker ne gledam rad vseh izidov pod zagrinalom katastrof. O! poznam Emilijo. Zaročen sem z njo. Ta mladenka si bo znala pomagati in prevariti Devila Patha, tako olikano kakor bo je mogla!«

Toda vrata so se znova odprla in časnikar je utihnil.

Vstopil je Farrington z bankirjem Marshom. Finančnik ni bil nikoli posebno pogumen, a nocoj je bil še posebno plah. Neumno je gledal, ustnice so mu trepetale od groze in vse telo je bilo vznemirjeno od strahu.

»Končano je,« je rekel Neighbour. »Ne bom se mogel dolgo več ustavljati. Zblaznel bom, če bo še naprej šlo tako. Moram odpotovati.«

»Kdo vas zadržuje?« je suhoparno pripomnil Farrington. »Mislim, da vas nihče tu ne zadržuje.« »Da, da. Prav imate. Moram odpotovati. Danes popoldne sem šel v Cookovo pisarno. Jaz... šel bom v Evropo. Naročil sem kabino na imenitni francoski ladji »Normandie«... Jutri zjutraj bom zapustil Chicago z brzovlakom...«

»Mogoče je to najboljša, kar ste mogli storiti,« je rekel načelnik policije... »Zavidam vam. Srečo imate, da morete tako pluti v Evropo...«

Ali bo prišel Monar? Je vprašal sodnik vrhovnega načelnika.

»Seveda,« je odgovoril Farrington. »Toda mislim, da je sklenil, da bo poskrbel za varnost. Ni hotel priti. Stutil je, da bo ta seja goljufiva... Jaeno, da sem šel, da ga prepričam...«

»Govorite o neki varnosti?« ga je vprašal Neighbour.

»Da. Mislim, da bo policajem ukazal čuvati hišo.«

»Kdaj bo tega konec,« je vzdihnil bankir.

»Kaj čakamo tu?«

»Dobro voljo miss Mercurosove, brez dvoma,« je dejal Neighbour.

Nadzornik Monar je prišel nekaj trenutkov kasneje.

»Ali boste obkolili hišo?« ga je vprašal načelnik policije.

»Da, je odgovoril Monar. »Še več, dal sem zapreti služkinjo miss Mercurosove.«

»Aretirana je, toda...«

»Hotel sem si le zagotoviti, da ne bo igrala vloge prikazni. Prepričan sem, da je ta poskus trapa. Zato sem poskrbel za varnost. Sicer se pa ne bojte, prišel bom k miss Mercuroso. Jaso, rekla mi je, da nimam prav, ker ne verjamem v njeno mogočnost.«

»Ali ve, da ste aretirali njeno služkinjo?«

»Da. Smehljala se je. Zdi se, da jo to nič ne ovira. Toliko bolje za...«

Toda nadzornik je prenehal. Predirljiv krič je pretrgal molk v hiši. Krič? Neke vrste pretresljivo rjovenje.

Dolgo časa je pet mogočnikov molčalo. Vsi so bili prestrašeni. Sopihali so.

»Krik, ki nima nič človeškega na sebi,« je zašepetal Neighbour. »Trebalo se je nekaj nadejati! Ali bo takoj?«

»Kaj pa je to?« je zastokal bankir Marsh.

»Začel,« se je zadržal glavni nadzornik. »Gotovalo nas hoče zbegati.«

Skoro takoj so se odprla vrata in miss Mercuroso je vstopila. Bila je čisto črna oblečena. Pajčolan ji je zakrival obličje.

»Blagovolite iti z menoj, gospodje?« jih je vprašala.

Brez besede so ji sledili.

Njena delavna soba, ki bi jo bolj imenovali z bolj klasičnim imenom laboratorij, je bila pod hišo v podzemlju. Bila je obširna pravokotna soba, dolga dvajset metrov, široka deset. Strop in stene so bile obdane z jeklenimi ploščami, ki so bile med seboj zvarjene.

Za edinimi vrati je bilo pet stolov pritrjenih na steno. V sredi je bila kotanja iz zelenega porcelana, ki je razširjala zelo prijetno svetlobo.

Miss Mercuroso je dala povabljenim znamenje, naj sedejo.

»Preden začnem svoje opravilo,« je nato rekla in se obrnila bolj vidno k nadzorniku. »Ali hočete iti z menoj okrog po sobi? Vem, da ste prepričani, da je moje delo samo spretna uprizaritev. Ko boste ugotovili, da so stene iz steklenih plošč in da tudi v parketu, niti v jeklenem stropu ni nobene razpoke, boste morda bolj verjeli, kar boste kmalu videli.«

Nadzornik ni odgovoril. Počasi je korakal okrog po sobi. Od časa do časa je potrkal po jekleni steni. Ko je prišel do vrat, je zmajal z rameni.

»Vidite,« je povzela ženska smehljaje se. »Ta soba ima samo eno odprtino: ta vrata. In rahlo jih zaklenete, če vam je prav.«

»Zadovoljim se, da se naslonim na nje,« je odgovoril Monar.

»V redu. Dalje vam bom pokazala, da se ne poslužujem nikakih pripomočkov. Ta soba je čisto prazna. Pet stolov, ta kotanja za svetlobo: to je vse.«

»Dobro je,« je godrnjal nadzornik. »Začnite svoje opravilo. Pohitimo, da brž končamo,« je še dodal in zaničljivo pokazal na Mr. Marsha.

»Dobro vidite, da temu imenitniku grozi živčna bolezen.«

Počasi se je miss Mercuroso oddaljila proti drugemu koncu sobe. Korakala je s sklonjeno glavico, oči je imela zapirane v tla, roke prekrizane na prsih. Ko je prišla na drugi konec sobe, je silno zakričala.

»Uprizoritev!« je dejal Monar.

Sedaj se je ženska obrnila, padla na tla, stegnila roke pred se in enolično nalahno prepevala v nepoznanem jeziku.

Skoraj takoj je v kotanji ugasnila luč.

»Razumljivo,« je godrnjal Monar. »Ženske ne ljubijo svetlobe!«

METAL-BOX 45

Z VDELANO RUMENICO
IN 2 BRILJANTNIMA ISKALCEMA
ZELO OSTRI POSNETKI
IDEALNA KAMERA ZA ZAČETNIKA

Uporabljajte AGFA-ISOCHROM film

din 75.-

DOBIVA SE V VSEH FOTOTRGOVINAH

IZBIRA NI TEŽKA

kadar je treba določiti časopis v katerem naj oglašuje trgovec ali obrtnik. Vsakdo bo pri tem upošteval list, potem ko terega bo prišel sagotovo v stik s najširšimi kupnomočnimi sloji prebivalstva. In to je naš dnevnik »SLOVENEČ«, ki ga bere — posebno ob nedeljah — s malo izjemami vsaka slovenska hiša. En poskus Vas o uspehu prepriča.

Otroški kotiček.

2

Konči Ahačič:

Nosan in Zalika

(PREDGOVOR)

Osebe se predstavijo:

Poslušajte, otroci, kaj se je neke noči dogodilo igračkam, ki jih deklica TACI ni

pospravila. Pošalila se je z njimi LUNA. Domišljavi punčki ZALIKI je razbila nos, da bi drugič Taci bolj pazila na njo, in pajaca NOSANA je spremenila v kraljeviča KRASANA.

da bi drugič Taci bolj pazila na njo, in pajaca NOSANA je spremenila v kraljeviča KRASANA.

KOMPLETNO SPALNICO

dobro ohranjeno, 15 kosov, prodaja za 2800 din Franc Fink, mizar, Toplice. — Ogleda se pri Francu Prime, Smihel, Novo mesto.

TAMBURICE
vseh vrst, najmodnejše, izdeluje ročna delavnica tamburice
M. Dobranič
Topolovac - Sisak
Pišite takoj po brezplačni cenik št. 52

Naročajte »Slovenca«!

Razdelili bomo med naše nove in stare naročnike

300 bogatih nagrad

Ne zamudite! Še danes naročite »Slovenca«!

Zrebanje bo pred komisijo naročnikov in javnim notarjem

29. aprila 1939

V neizmerni žalosti naznanjamo, da je danes, v starosti 69 let, ob pol 5 zjutraj, po kratki bolezni, umrl naš ljubljeni mož, oče, stari oče, brat, tast, gospod

Matija Gerčar

uradnik TPD v pokoju in posestnik

Pogreb predragga pokojnika bo v petek, dne 24. marca ob 4 pop. iz hiše žalosti, Loke 53 (Barbara), na tukajšnje pokopališče.

Sv. maša zadušnica se bo darovala v ponedeljek, dne 27. marca ob pol 7 zjutraj v farni cerkvi v Trbovljah.

Trbovlje, dne 22. marca 1939.

Žalujoči ostali

MALI OGLASI

V malih oglaših velja vsaka beseda 1 din; žentovanijski oglaš 2 din. Debelo tiskane naslovne besede se računajo dvojno. Najmanjši znesek za mali oglaš 15 din. — Mali oglaš se plačuje tako pri naročilu. — Pri oglaših reklamnega značaja se računa enokolonjska, 3 mm visoka petlinna vrstica po 3 din. — Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službodob

Krojaškega pomočnika sprejme takoj Petrovič Avgust, Slomškova ul. 12, Ljubljana. (b)

Dekle

katera je že služila v dobri kmečki hiši, vešča vsega gospodinjstva in otrok, se sprejme. Trgovina Martine, Tyrševa 17

Krojaški pomočnik

prvovrsten v damskem delu, se takoj sprejme pri Goričar, Sv. Petra c. št. 29. (b)

Risarija

spodobnega tudi fotografiranja in retuširanja, z dobrim umetniškim okusom, sprejememo za sestavljanje pohištvenih katalogov. Ponudbe v upr. »Slov.« pod št. 4231. (b)

Zasluzek

Vsakdo,

moški ali ženska, v službi ali brezposeln, lahko zasluži tedensko 250 din. Za pojasnila poslati 5 din v znamkah, sicer ne odgovorim. Lindič, Ljubljana 245-c. (z)

Objave

Preklic

Podpisana Tabor Ivanka, žena mestnega služitelja, preključem tem potem svojo ovadbo in obdolžitve, iznečene napram troš. pazniku Zalarju Antonu, kot povsem neresnične in se mu zahvaljujem, da je odstopil od tožbe. — Ljubljana, dne 22. marca 1939. Tabor Ivanka. (o)

Čitajte »Slovenca«!

Obrt

Slikarstvo — pleskarstvo V. Zvegeč, Cojzova c. 1. Novi vzorci Cene vsem dostopne. (t)

Naznanilo

Sporočam cenj. odjemalcem, da sem preselil dipl. krojaško delavnico za civilne in vojaške obleke v Gosposko ul. 16, poleg križevniške cerkve. — Se priporočam za nadaljnjo naklonenost. — Modno krojaštvo Malle, Ljubljana. — Sprejemam krojaške vajence. (o)

Glasba

Nov klavir

(Stutz-Fügel) Förster - poceni naprodaj. Strossmayerjeva št. 28-I, levo, Maribor. (s)

Denar

Hranilne knjižice 3% obveznice in druge vrednostne papirje kupuje in plača najbolje

BANČNO-KOM. ZAVOD Maribor, Aleksandrova 40

Okraj Dravograd! Mežiška dolina!

Nove hranilne vloge vsak čas takoj izplačljive — sprejema in obrestuje do 5% ter daje kratkoročna posojila

Hranilnica in posojilnica pri D. M. na Jezeru v Prevaljah

Posestva

Hiše

trgovske in stanovanjske ter stavbene parcele ozir. posestva — nudi v ugoden nakup Pristavec Franjo, realitetna pisarna v Ljubljani, Erjavčeva c. 4a

Leseno enodružin. hišico za letoviščarje, na gorenjski strani ljubljanske okolice, z večjim vrtom, prodam. Ponudbe poslati v upravo »Slovenca« pod »Weekend« 4400. (p)

Kunaver Ludvik

gradbeno-strokovno na. obraženi posredovalec — Cesta 29. oktobra št. 6, telefon 37-33, ima naprodaj večje število parcel, komplesov, posestov, gozdov, trgovskih in stanovanjskih hiš in vil. — Po oblaščen graditelju in sodni cenilec za naravne brezplačno na razpolago.

Stanovanja

ISČEJO:

Stanovanje

tri- ali štirisobno, z vsem komfortom, in pritliklinali, po možnosti v vili blizu centra, išče mirna družina z junijem. Plača za celo leto naprej. Ponudbe v upravo »Slov.« pod »Sončno« št. 4479.

Prodamo

Cepjeno trsje

sadno drevje, divjake — nudi Zihner Franjo, Zamušani, Sv. Marjeta, Moškancji. Zahtevajte cenik!

Pisalni stroj

»Smith & Bros«, skoraj nov, poceni prodam zaradi odpotovanja. Na ogled »Pri Makedoncu«, Kolo-dvorska ulica. (t)

Najboljša kolesa

izbira velika, cene nizke, na ugodna odplačila. — Remec Oskar, Ljubljana, Dolenjska cesta 5. (t)

Semena

prava erfurtska, uradno preizkušena dobite v trgovini pri

M. Widmayer

Ljubljana, Cankarjevo nabrežje št. 3 Podružnica: Tyrševa 51 Stojnica: Nabrežje 20. septembra.

Šivalni stroji
po najugodnejših cenah, tudi na ugodne mesečne obroke v trgovini

Splošna trg. družba z o. z. Št. Vid nad Ljubljano Rabilene stroje vzamem v račun.

GOSPODJE! Halo! Halo!

Ali ste si že ogledali krasno izbiro razstavljenega blaga za moške obleke in površnike v novih velikih izložbah tvrde

F. I. Goričar
Ljubljana, Sv. Petra cesta 29

Lepi in moderni deseni, dobre kvalitete in — kar je važno — tako nizke cene v izložbah Vam jamčijo, da se odločite za nakup Vaše nove obleke pri nas! Ogledajte si torej našo zalogo tudi v trgovini!

Dober semenski oves prodaja mlin Rosenberg. Jezdarska ul., Maribor.

Po nizki ceni prodam več močnih vrat, okna, heraklitne plošče, stekleno verando itd. Golešč, Aleksandrova c. 44, Maribor. (t)

»Presto« kolesa

večletna tovarniška garancija. — Na ugodne obroke. — Na zalogi tudi kolesa drugih znamk. Rabilena kolesa vzamemo v račun.

Nova trgovina
Tyrševa cesta 36 (Nasproti Gopodarske zveze).

KUPUJTE PRI NAŠIH INSERENTIH!

Za vsako družino oblačila — najboljša in najcenejša — Presker, Sv. Petra c. 14, Ljubljana

Pisalne mize veliko Wertheim blagajno, omaro za led, pločevinasto kopalno banjo in razne druge predmete prodaja ABC, Ljubljana, Medvedova 8, poleg kolo-dvora šiška. (t)

Svetovno znane nemške znamke

»Brenabor«

dvokolesa petkrat kromirana in odporno emailirana, z nezlomljivim okvirjem, dobite po ugodnih obročnih odplačilih pri tvrdki

Kleindienst & Posch Maribor, Aleksandrova 44

Namočeno polenovko dobite pri Buzzolini, Linč garjeva ulica, za škofljo

Kupimo

Vsakovrstno **zlato kupuje** po najvišjih cenah CERNE, juvelir, Ljubljana Wolfova ulica št. 3

Diesel ali plinski motor

kupimo. — Ponudbe na Električno centralo Torža

V globoki žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je umrl v 67. letu starosti naš iskreno ljubljeni soprog, oče, brat in stric, gospod

Avgust Karlinger

gostilničar, posestnik, bivši načelnik Gostilničarske zadruge

danes, dne 22. marca, ob 5 zjutraj, po dolgi mučni bolezni, previden s sv. zakramenti za umirajoče.

Pogreb dragega pokojnika bo v petek, dne 24. marca ob pol 10 iz hiše žalosti v Ivančni gorici pri Stični na farno pokopališče v Stično.

Stična, dne 22. marca 1939.

Marija, soproga: Gustelj in Rudolf, sinova: Mimi in Vera, hčerki: bratje in sestra ter ostalo sorodstvo.

Umrli nam je v 92. letu svoje starosti, naša dobra teta, gospodična

Uršula Turk

trgovka in posestnica

K večnemu počitku jo spremimo v petek, dne 24. marca 1939, ob štirih popoldne, iz mrliške veže Zavetišča sv. Jožefa (Vidovdanska cesta št. 9) na pokopališče k Sv. Križu

V Ljubljani, dne 22. marca 1939

Viktorija Koban in ostalo sorodstvo

Kakšna bo slovaška samostojnost

Tuka in Durčanski v Berlinu, kjer bo padla odločitev

Bratislava, 22. marca. TG. Oblika odnošajev slovaške države do Nemčije, ki je, kakor znano, prevzela zaščito nad Slovaško, še ni znana. Pred nekaj dnevi, ko se je nahajala nemški kancler na Dunaju na svojem povratku iz Prage,

sta bila predsednik slovaške vlade dr. Tiso in zunanji minister Durčanski poklicana na Dunaj, kjer pa nista bila sprejeta od Hitlerja ampak sta bila pripuščena samo k Ribbentropu, ki jima je predložil osnutek pravilnika za zaščito nad slovaško državo. Slovaški ministri so bili nasvetovani, naj ta osnutek sprejmeta in naj ga sama v imenu Slovaške predloži nemški vladi. Slovaška državnikarja sta se več ur razgovarjala, toda končno sta se odločila, da se vrne nazaj v Bratislavo na posvet z ostalimi člani vlade. Takoj po povratku je bila sklicana tajna seja vlade, ki je zelo dolgo trajala in na kateri so verjetno proučevali načrt o samostojnosti slovaške države v okviru nemške zaščite.

Po vladni seji se je razneslo po Bratislavi, da sta se odpravila na pot v Berlin podpredsednik vlade prof. Tuka in zunanji minister Durčanski, da tamkaj nadaljujeta razgovore. Zelo verjetno je, da sta nemški predlog osvojila in da ga bosta sedaj kot izvirajočega od slovaške vlade predložila Nemčiji, ki ga bo sprejela. Nato bo zaščitni pravilnik objavljen in se bo slovaška država temu primerno notranje in zunanje uredila.

Hlinkina garda je zaprla v Bratislavi bivšega ministra Teplanskega, ki je bil po ostavki vlade imenovan za ministrskega predsednika. Teplanski je bil višji častnik v Hlinkovi gardi.

Bratislava, 22. marca. AA. Stefani. Novi slovaški denar se bo imenoval »Orel«. Imel bo isto vrednost kakor nemška marka na Češkem in Moravskem. Sedanji denar na Slovaškem bodo žigosali, nato ga bodo pa zamenjali za »Orel«. Podloga novega slovaškega denarja ne bo zlato, temveč bo imel isto kritej kakor Nemčija.

Ministra prof. Tuka in Durčanski sta v Berlinu že celih 24 ur in doslej še nista bila sprejeta od kompetentnih nemških državnikov, temveč se razgovarjata s podrejenimi činitelji nemške vlade.

V Pragi

Praga, 22. marca. AA. Stefani. Dr. Hacha je poslal predsedniku vlade Beranu pismo, v katerem ga obvešča o razpustu skupščine in senata. Istočasno je Hacha povabil na sejo okoli 100 čeških politikov, s katerimi se bo pogajal o ustanovitvi nove koncentracijske stranke.

Skrivnost 11 letal...

London, 22. marca. »Daily Express« odkriva tajnostni prihod 11 aeroplanov, ki so en dan pred nemško zasedbo prileteli v London iz Prage. V aeroplanu sta bila dva inženirja škodovih tovarn v Plznu, ki sta prinesla s seboj risbo novega tipa strojnice, ki sta ga ona iznašla.

1000 letal pobegnilo

London, 22. marca. b. »Daily Express« je dobil obvestilo od svojega sodruinika iz Srednje Evrope, da je nad 1000 češkoslovaških pilotov odklonilo izročitev letal Nemčiji. Večina teh pilotov je z letali pobegnilo v sovjetsko Rusijo, na Poljsko in v Romunijo.

Kaj je dobila Nemčija s Češko, Moravsko in Slovaško

»Frankfurter Zeitung« z dne 21. marca objavlja zelo poučen članek o naravnih bogastvih Češke in Moravske, ki sta prišli pod Nemčijo v obliki protektorata, ter Slovaške, nad katero je Nemčija tudi prevzela zaščitne pravice. Iz članka ponatiskujemo najbolj važne podatke.

Češka in Moravska

Češka in moravska dežela, ki se sedaj imenujeta »protektorat« in sta popolnoma priključeni Nemčiji, merita 49.360 km². Prebivalcev šteje 6.773.000, med njimi 234.000 Nemcev. Na en kvadratni kilometer pride 137 prebivalcev (v Nemčiji samo 135). Prestolnica Praga šteje skoraj en milijon prebivalcev, Brno jih ima 275.000, Moravska Ostrava 140.000, Plzen 120.000. Češka dežela sama meri 32.441 km² in ima

4.770.000 prebivalcev. Je torej še enkrat tako velika kakor Moravska. Po veroizpovedi so katoličani v veliki večini. Po poklicih je na Češkem 38% prebivalstva zaposlenega v industriji, 27% v poljedelstvu, na Moravskem pa 38% v industriji in 30% v poljedelstvu. Razmerje je torej podobno razmerju v stari Nemčiji.

Češka in Moravska, kjer ležijo najbolj rodovitna žitna polja na obeh bregovih Labe in na desnem bregu Morave, sta vsako leto pridelali 3.380.000 ton raznih vrst žita. Visok in gospodarsko pomemben je pridelek hmelja. Goveje živine je na Češkem in Moravskem skupno 4.300.000 (od tega 1.200.000 krav), svinj nad dva milijona, koz nad en milijon, ovac en milijon.

Gozdov je na Češkem in Moravskem 4 milij. 800.000 ha, od katerih so tri četrtine smrečnati gozdovi.

Industrija se je na Češkem in Moravskem naselila okrog naravnih bogastev. Železarska industrija na primer se je razvila okrog premogovnih in železnih rudnikov pri Kladnem, Beounki in Plznu. Isto velja za Moravsko, kjer so

premogovniki v tješinskem okraju omogočili veliko železarsko industrijo v Moravski Ostravi. — Živežna industrija pa se je razvila okrog velikih naselij in v posebno rodovitnih pokrajinah (okolica Prage, Olomuca, Plzna), kjer je cvetela posebno industrija piva in sladkorne pese. Prednja industrija v Brnu, Ihlavi in Nachodu se oslanja na zgodovinska izročila. Modernega izvora je železarska industrija, ki jo je v Zlinu ustanovil Bata.

Češka in Moravska sta bogati na naravnih zakladih. Tako so na Češkem pridelali 2 milijona 300.000 ton črnega premoga, 745.000 železne rude, 109.000 ton svinčene rude, 43.000 ton manganske rude, 520.000 ton koalin za porcelansko industrijo, na Moravskem pa celo 5.300.000 ton črnega premoga, 380.000 ton ružjavega premoga, 1.340.000 kubičnih metrov zemeljskih plinov. Železarska industrija je na Češkem in Moravskem proizvajala letno 1.150.000 ton surovega železa.

Slovaška

Slovaška država, ki pod zaščito Nemčije in bo njena ustava, ki bo določila obseg odvisnosti od Nemčije, te dni objavlja, obsega 38.456 km² površine, kjer prebiva 2.580.000 ljudi, od katerih jih je 150.000 Nemcev. Po veroizpovedi so 72% katoliške vere.

V gospodarskem ozirju je slovaško ozemlje, ki bo odslej na razpolago Nemčiji, po-

glavito poljedelskega in gozdarstvenega značaja. Več kot polovica prebivalstva — 57% — se peča z delom na polju in po gozdovih in samo 30% jih je zaposlenih v industriji. Največje bogastvo slovaške države so njeni gozdovi. Slovaški gozdovi, po načrtih, ki so bili še od praške vlade izdelani leta 1936, z lahkoto, ne da bi trpeli kakšne škode, dajo vsako leto 460.000 kubičnih metrov lesa. Lesna industrija je potemtakem dobro razvita. Zage, oglarstvo, tovarne za celulozo, tovarne za papir dajejo značaj tej industriji. Žita pridelajo na Slovaškem 1.200.000 ton. Goveje živine so leta 1938 na Slovaškem našli skoraj en milijon, od tega 460.000 krav. Svinj je v vsej državi bilo 529.000 glav.

Naravna bogastva so izredno dragocena. Toda vse slovaško podzemlje še ni znano in našteto preiskano. Na Handlovi, kjer so bogati železni in premogovni rudniki, se je razvila precejšnja rudarska in topilniška industrija. Ružjavega premoga zmora Slovaška vsako leto 730.000 ton, železne rude 770.000 ton, manganske rude 63.000 ton, svinčene rude 60.000 ton, zlate rude 40.000 ton, antimonske rude 5000 ton. Tudi petrolej izvira na Slovaškem in ga pridobivajo letno 13.000 ton, zemeljskih plinov pa 118.000 kubičnih metrov.

Slovaška je zelo bogata na raznih mineralnih vodah, okrog katerih so se razvila svetovno znana zdravilišča.

Praske med Romuni in Madžari

Nemško-romunska pogodba podpisana — Nemčija bo pritisnila na Madžare da pošlejo vojake z romunske meje domov

Bukarešta, 22. marca. b. V diplomatskih krogih romunske prestolice se širijo poročila, da je že prišlo do manjših vojaških spopadov med romunskimi in madžarskimi četami na meji Transilvanije. Ponoven vpoklic nekaterih letnikov pod orožje spravljajo v zvezi z omenjenimi poročili, čeprav uradno trdijo, da so bili rezervisti vpoklicani le za izenačenje vojne sile in zaradi sličnih ukrepov v sosednih državah.

Budimpešta, 22. marca. t. Madžarska vlada odločno zanika vest Reuterja, češ da je madžarsko prebivalstvo v romunskih mestih Marmarosziget, Arad in Temešvar manifestiralo za to, da bi se ti kraji zedinili z Madžarsko. Madžarsko uradno sporočilo pravi, da so te vesti od gotove strani nalašč izmišljene, da bi se zastrupili korrektni odnošaji, ki vladajo med Romunijo in Madžarsko v delikatnem trenutku mednarodnega položaja.

Bukarešta, 22. marca. TG. Nemško-romunska trgovinska pogajanja, o katerih se je reklo, da so popolnoma zastala in da se je predstavnik Nemčije Wohltat moral vrniti v Berlin, da poroča svoji vladi o neuspehih in dahi od nje nova navodila, so z uspehom zaključena. Nemško-romunski trgovinski dogovor je bil nocoj podpisan. Podrobnosti še niso znane. Tako romunska kakor nemška delegacija sta izjavili, da je pogodba zadovoljiva za obe strani.

Romunska vlada je danes tudi naprosila nemško vlado, naj v zvezi z uspešnim zaključkom trgovinskih pogajanj pritisne na madžarsko vlado, da bo odpovedala mobilizacijo. Nemška vlada se je menda stavila na razpolago za takšno posredovanje pri Madžarih. V Bukarešti so namreč prepričani, da je Madžarska mobilizirala skoraj vso vojsko, medtem ko je Romunija vpoklicala samo nekaj letnikov. Zato mora sedaj Madžarska napraviti prvi korak, da odpokliče mobilizirance domov. Romunija bi potem sledila madžarskemu zgledu.

V Bukarešti napovedujejo že za jutri nemški korak pri madžarski vladi v gornjem smislu. Ministrski predsednik Calinescu je sklical častnike ter jim sporočil, da so trgovinska pogajanja z Nemčijo uspešno končana. Glede mobilizacije je dejal, da je Romunija vpoklicala samo nekaj rezervistov, ki pa se nikjer niso približali madžarski meji. Romunija je pripravljena poslati vpoklicance domov v desetih do 14 dneh, kakor hitro se bo pričela, da je mednarodna napetost, ki je zadnje dni močno pritiskala na Romunijo, odnehala.

Bolgarija kliče rezerviste

Sofija, 22. marca. b. Prvič po svetovni vojni je Bolgarija pozvala za tri tedne pod zastavo gotove kategorije rezervnih častnikov, zlasti mlajših letnikov. Uradni krogi trdijo, da gre za to, da se mlajši častniki seznanijo z novimi taktičnimi problemi, da pa ti dogodki in vpoklici nimajo prav nobene zveze s sedanjim mednarodnim položajem.

Predlog Sovjetske Rusije:

Konferenca šestih držav v Bukarešti

Izredno oster odpor Italije

London, 22. marca. TG. Na merodajnih mestih potrjujejo vest, da je sovjetski veleposlanik Majski predložil angleški vladi, naj v zvezi z zadnjimi dogodki v Srednji Evropi skliče konferenco deveterih držav, in sicer: Anglije, Francije, sovjetske Rusije, Romunije, Poljske, Turčije, Grčije, Bolgarije in Jugoslavije. Namen te konference naj bi bil, da sklenejo trdno medsebojno zvezo, da bodo druga drugo podpirale, ako bi bila ena izmed njih ogrožena od totalitarnih držav (Nemčija in Italija). Angleška vlada je sovjetskemu poslaniku odgovorila, da sovjetski zamisel ni nenaklonjena in da bi bilo najbolj pametno, če bi se konferenca zbrala v Bukarešti.

V političnih krogih pa se je takoj ta vest v toliko popravila, da bi Bolgarija, Grčija in Jugoslavija na konferenco ne bile povabljene, marveč da bi se zbrale samo ostale šestere države na tej konferenci.

V dopoldanskih urah je prišlo iz Varšave obvestilo, da se Poljska takšne konference zaradi znanih načel svoje zunanje politike in zaradi svojega posebnega zemljepisnega položaja ne bi mogla udeležiti.

V večernih urah so razglasili, da sovjetski predlog ne gre tako daleč, da bi ustvaril vojaško zvezo med zgoraj navedenimi šestimi državami, marveč, da gre le za skupno izjavo v smislu skupnega odpora proti napadalcu.

Nadalje se je izvedelo, da namerava sovjetska Rusija svoje sodelovanje v Evropi obljubiti samo pod pogojem, ako se angleška in francoska obveznost raztegneta tudi na Daljni vzhod in na druga življenjska območja sovjetske države.

O kakšnem poskusu, da se Anglija zveže s sovjetsko Rusijo, sedaj še ne more biti govora.

V Rimu prerokujejo hud pritisk na Balkan z dveh strani

Rim, 22. marca. Italijanska diplomacija sodi o namerah Velike Britanije, da bo v najkrajšem času izšla nekaka angleško-francosko-sovjetska deklaracija, ki bo obsodila politiko Nemčije in Italije, naslikala nemško nevarnost v Evropi in pozvala Poljsko, Belgijo, Romunijo, Jugoslavijo, Grčijo, Bolgarijo in Turčijo, da se pridružijo zapadnim veleilam z namenom odpora proti nemškemu razmahu.

Mnenje italijanske diplomacije je, da se Poljska, kakor tudi Romunija in ostale jugovzhodne države protivijo ideji političnega sodelovanja z ruskimi Sovjeti in da je Anglija o tem že obveščena, zato je bolj verjetno, da bo Anglija začela v dogovoru z Ameriko gospodarski boj proti Nemčiji, ki ogroža ogromne gospodarske koristi Velike Britanije na Balkanu. Obenem bosta Anglija in Francija pritirali do viška svojo bojno pripravljenost, da zastrašita Nemčijo.

Balkanske države — tako sodijo v Rimu — bodo te in prihodnje dni morale vzdržati hud pritisk z dveh strani: iz Londona na eni in iz Berlina in Rima na drugi strani.

Sklep Italije

»Fronta proti totalitarnim državam ne prinaša miru, ampak vojno...«

Rim, 22. marca. AA. Stefani. Snovi se je pod predsedništvom Mussolinija sestel veliki fašistični svet. Pred začetkom seje je Mussolini prečital resolucijo o hvalečnosti velikega fašističnega sveta napadalnim oddelkom in njihovim žrtvam v teku 20 let delovanja fašistične stranke. V resoluciji se pozdravljajo fašistični tovariši, ki se bodo udeležili velikega zborovanja v Rimu, da ponovno pred vsem svetom potrdijo fašistično načelo, ki se glasi: »Verovati, pokorovati se in boriti se.« Mussolini je nato govoril o dogodkih

minulih dni ter podrobno poročal o mednarodnem političnem položaju. Po razpravi je veliki fašistični svet sprejel sledečo resolucijo:

Veliki fašistični svet izjavlja spričo nevarnega ustvarjanja skupne fronte demokracije in boljševizma, naperjene proti avtoritativnim državam, da ta fronta ne prinaša miru, temveč vojno, da je ono, kar se je dogodilo v Srednji Evropi, imelo svoj prvi povod v versajski pogodbi in da potrjuje udanost politiki osi Rim — Berlin.

Casopise razlaga resolucijo, sprejeto na seji velikega fašističnega sveta ter pravi, da te izjave pojasnjujejo pred svetovnim javnim mnenjem in zgodovino tri glavne točke:

1. da nevarnost ustanovitve enotne fronte demokracijskih držav, skupno z boljševizmom proti totalitarnim državam pomeni, da demokracijske države pripravljajo vojno;

2. da so sedanji dogodki neizbežna posledica vseh napak, ki jih vsebuje versajška mirovna pogodba in da so odveč vsake trditve od strani demokracijskih držav, ki v 20 letih niso storile ničesar, da bi te napake popravile;

3. da Italija ponovno potrjuje na jasnem način svojo popolno privrženost politiki osi z Berlinom.

Šepajoči katoliki

Glasilo narodnosocialističnih bojnih oddelkov »Das schwarze Korps« se je nedavno kruto norčevalo iz tako zvanih šepajočih katoličanov. Prav je imelo. Sodobni pogani hočejo biti pogani do cela. Boga ne priznavajo in iz tega izvajajo vse posledice. Zato tudi ne priznavajo deset-božjih zapovedi in pravijo, da je vse dobro in prav, kar služi njihovim namenom. Oni imajo lastne zakone, ki so si jih sami dali. Ni jim mar greh, da le služi njihovemu nazoru in pojmovanju javnega življenja.

Šepajoči katoličani pa, kakor jim pravijo v Nemčiji, Boga izpovedujejo z ustmi, pa z obiskovanjem svete daritve ter močjo tudi z izpolnjevanjem drugih cerkvenih zapovedi, ga pa s svojimi deli tajijo. Zgledov za to je na pretek.

V osrednjem glasilu marjanskih kongregacij v Rimu beremo o materi, ki ni imela nič proti temu, da je njena hčerka sprejela mesto, ki bi ga nikakor ne smela sprejeti zaradi neposredne nevarnosti za svojo poštenost. »Tam zaslužijo veliko denarja« — tako se je izgovarjala. Dala pa je brati sveto mašo z namenom, da bi Bog njenega otroka obvaroval vsega hudega. Šepajoči katolicizem — vzklika list — ki doprinaša dar Luciferju in obenem prosi Boga, da bi preprečil naravne posledice takega ravnanja.

Šepajoči katoličani so tudi tisti, ki imajo doma v svoji spalni sobi vedno pred očmi razpelo, na katerem je božji Sin umrl, da bi se ljudje med seboj ljubili in odpustili ter si med seboj pomagali — sami pa ne pozabijo nobene krivice, ampak jo še sami drugim prizadevajo, ne da bi jim vest kaj očitala, ter niti ne mislijo na to, da bi sami voljno prenašali svoj križ ter se za druge žrtvovali z dobrimi deli in pravičnim ravnanjem.

In kaj naj rečemo o tistih katoličanih, ki so pobožni in verni v družini ali pa v božjem hramu ter tam, kjer jih svet ne vidi, dočim se v javnosti klanjajo brezbožnim naukom in sili ter poizkušajo vse močje kompromise z nasprotniki evangelija v zatajevanju krščanstva, z dvoumnim obnašanjem ali celo z odkritim izdajstvom. Potem pa močje skušajo zaradi tega potolažiti Boga in svojo vest s kakšnimi pobožnimi vzdihli in molitvami ali s čem drugim...

Ali delajo novi pogani tudi tako? Ne — oni se ne klanjajo krščanstvu, ki so ga zavrgli, ampak ga dosledno pobijajo in z njim ne sklepajo nobenih kompromisov ter se tudi katoličanom osebno ne dobrikajo. Pač pa imajo gotovo tiho spoštovanje do doslednih katoličanov, ki ostanejo Kristusu zvesti tudi v najhujšem preganjanju ter ne pustijo svojega krščanstva izpačiti z lažnimi kompromisi ne v besedah ne v dejanjih. Šepajoči katoliki so pa tisti, ki jim veljajo besede skrivnega razodetja: »Poznam tvoja dela, da nisi ne mrzel ne gorak. O da bi bil mrzel ali gorak! Tako pa, ker si mlačen in ne gorak ne mrzel, te hočem pljuniti iz svojih ust.« Bog, ki sovraži polovičarstvo, se poslužuje celih pogánov, da uniči šepajoči katolicizem. V tem je globoki smisel sedanjega dogajanja na svetu v boju med vero in nevero.

Zunanji minister grof Ciano na uradnem obisku pri papežu Piju XII.

Največkratnejši v celnem vseh časov!!Grandiozna epopeja krščanstva o življenju, trpljenju in smrti **Zvečarja****Kino Sloga tel. 27-30**

Predstave danes ob 16., 19. in 21. uri!

Kralj kraljev

Film, ki si ga mora ogledati vsak kulturni človek!

Nad 40.000 sodelujočih! Najdražji in najmonumentalniji film vseh časov! — Največje delo režiserja **Cecil B. de Milleja**. — Pri izdelavi tega filma je sodelovala newyorška filharmonija!**Nabavite vstopnice v predprodaji!****Plenarna seja zbornice TOI**

Ljubljana, 22. marca.

Danes dopoldne je bila prva plenarna seja Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v letošnjem letu. Sejo je vodil zbornični predsednik g. Ivan Jelačin in se je udeležilo seje veliko število zborničnih svetnikov. Prisostvoval pa je tudi v imenu banske uprave načelnik g. dr. Fran Ratelj.

Predsedstvena naznanila

Na seji so bila podana najprej predsedstvena naznanila. Iz teh je posneti, da je ban dr. Natlačen odobril preračun zbornice za 1939, nato tudi izpembe zborničnega taksnega pristojbenika.

Naš gospodarski položaj

Iz obsežnega poslovnega poročila posnemamo, da je pričakovati po vključitvi Českoslovaške v nemški gospodarski sistem znatnih izprememb in posledic tudi pri nas. Slovenija je bila gospodarsko vedno vezana z velikimi vezmi na česko gospodarstvo. Pred vojno je bila gospodarska barba Čehov in Slovencev vzajemna. Pretežen del industrijske iniciative je prišel tudi še po vojni iz Českoslovaške. V naši zunanji trgovini je imela Češka veliko vlogo, pa tudi v tujem prometu nam je dajala posebno v Slovenijo znaten dotok tujcev; na polju narodnogospodarskega obrambnega dela so bili Čehi naš vzor.

Uredba o hranilnicah

Uredba o občinskih hranilnicah, ki je bila lani izdana, pomeni za naše razmere znatne ovire v bodočem delu teh zavodov. Ti zavodi so bili izredne važnosti za naše gospodarstvo ter so bili tudi dober kreditni vir za vse naše gospodarstvo. Hranilnice se imajo zdaj v letu dni prilagoditi zakonitim predpisom, vendar pa je potrebno, da se zakoniti predpisi v marsičem revidirajo, ker bo drugače obojni in delo občinskih hranilnic izredno težavno. Tako je pomisliti, da znašajo rezerve hranilnic samo 38,3 milij. din in bi po uredbi morale sprejeti samo 38,3 milij. din, danes pa jih imajo dejansko 958,6 milij. din.

Tudi uredba o invalidski je prinesla gospodarstvu nove težave. Invalidski sklad po novi uredbi pomeni novo obremenitev gospodarstva in daje uredbo brez ozira na predpise obrtnega zakona zaščitenim osebam predpravice, katerih obseg in učinkovitost se ne daje oceniti v naprej.

Naš devizni položaj

Iz številk o naši zunanji trgovini se vidi, da je enostranska odvisnost od gospodarske in finančne politike klirinskih držav zelo nevarna stvar. Primamljiv referencialni sistem držav s prohibitivno zaščito domače kmetijske proizvodnje je pritegnil naše skoraj ves izvoz naših važnih proizvodov, s tem povzročil dvig cen v tuzemstvu (cene so prešle svetovno pariteto) in nam je tako onemogočen vsak izvoz v države s svobodnim deviznim prometom. Ako želimo, da se naš izvoz v devizne države zopet razmahne, je predvsem potrebno, da ministrstvo financ odstopi od svoje zahteve po odkupu deviz po nižjem tečaju. Naša na kapitalu revna država je postala zahvaljujoč klirngom upnik inozemstva v blagovnem prometu. Naprava klirng nas sili k nakupom v državah, ki niso konkurenčne in kjer nam samo blago ne konvenira. Uvozna kontrola je bila ponovno prav znatno razširjena, tako da smo vedno bolj prisiljeni kupovati v klirinskih državah. Nemožnost nabave surovin iz prekooceanskih držav predstavlja resno nevarnost za velik del naše industrije.

V notranji trgovini je sicer promet narasel za okoli 10%, povečale pa so se javne dajatve, oziroma se bodo še povečale. V naši industriji pa so se pojavile številne težave. Dobili smo nadalje lani železniško zvezo St. Janž—Sevnica, na progi Zidani most—Zagreb pa so izvršena znatna dela za drugi tir. Mnogo se je Zbornica trudila za izboljšanje poštne, brzojavne in telefonske razmere. Zlasti se je zavzemala za povečanje radija za telefonske loko-rzgovore na deželi od sedanjih 6 na 15 km. V teku so predpriprave za zgradbo telefonske zveze Ljubljana—Kranj. Povišali je tudi treba število osebja.

Davčne dajatve

Povečanje drž. preračuna bi imelo za posledico uvedbo pavšalne dajatve, ki se bo plačevala od globalnega zneska vseh neposrednih drž. davščin. Višina te pavšalne dajatve se giblje med 15 do 35%. Učinek nove davščine se ceni letno na 450 milij. din, od katerih bo 150 milij. din porabljen za kritje obrestovanj in doplačila 4 milij. din za notranjega posojila. Povišuje se nadalje železniške tarife, kar bo posebno prizadelo konkurenčno sposobnost slovenske industrije.

V trgovinskem registru se je število novih vpisov zmanjšalo, povečalo pa število izbrisov od 1937 na 1938. Število poravnanih se je lani zmanjšalo od 55 na 41, konkurzov pa od 44 na 24.

Slovenija je lani plačala na direktnih državnih davkih 315,4 milij. din (1937 305,0 milij. din). Od tega je bilo plačanega davka na poslovni promet 132,5 (127,9) milij. din, uslužbenškega davka 48,1 (45,1) in ostalih neposrednih davkov 138,5 (133,3) milij. din. Pri slednjih davkih so se davčni zaostanki povišali od 420 na 470 milij. din.

Tudi predpis socialnih dajatev se je lani znatno zvišal. Predpisani prispevki pri UOZD so lani znašali 99,86 milij., zaostanki na koncu leta pa 26,4 milij. din ali 26,42% predpisa. Pri bolniški blagajni Trg. boln. in podp. društva je znašal ves predpis prispevkov 9,9 milij. din.

Delo zborničnega urada

Med trgovskimi zadevami je omeniti uredbo o zapiranju in odpiranju trgovinskih in obrtnih obratovalnic, po kateri se je delovni čas zmanjšal za 1 uro. Banska uprava bo kmalu izdelala načrt popolnoma nove uredbe. Narodna banka je znižala skonto za odkup klirinskih nakaznic za male žage in izvoznike od 2 na 1%. Zbornica je predložila svoje mnenje glede načrta uredbe o prodaji zaščitnih sredstev proti strupenim plinom. Nadalje je predlagala, da naj se založnikom iz-

Zbornično predsedstvo je nakazalo tudi nekaterim uradnikom višje draginjeke doklade. Za porabo zborničnega sveta za regulacijske svrhe bo Zbornica zahtevala odškodnino od mestne občine. Zbornično predsedstvo je imenovalo razne gg. v zastope kot n. pr. v posvetovalni odbor za organiziranje in pospeševanje avtobusnega prometa, reklamacijski odbor za pridobitno v Novem mestu, za častne sodnike na področju apelacijskega sodišča v Ljubljani, prisednike za obrtno sodišče v Ljubljani, za ravnanje in nadzorstvo Osr. urada za zavarovanje delavcev v Zagrebu.

Namesto umrlega zborničnega svetnika g. Verzija Geze je bil poklican v Zbornico njegov namestnik g. Ludvik Vukan iz Dolnje Lendave.

virnih domačih del ali prevodov dovoli iskati naročila tudi pri zasebnikih. Dala je izjavo glede uredbe o ureditvi prostorov na živinskih sejnih. Posebno se je zanimala za boj proti krošnjarstvu in izvedla nešteto akeij. Banska uprava kakor tudi poveljstvo orožništva so izdali tozadevne okrožnice, da se naj izvaja najstrožja kontrola nad krošnjariji. Statistika izkazuje, da je v naši banovini 169 dovoljenj za krošnjarstvo z manu-fakturo, 400 pa z drugim blagom. Število krošnjarjev se je od decembra 1937 do februarja 1939 znižalo za 175. V teh številkah pa niso všeti krošnjari iz drugih banovin. Zbornica proučuje načrt zakona o hmelju. Tudi se je zbornica zavzemala za strožjo kontrolo nad tujimi trgovskimi potniki.

Glede uredbe o klasifikaciji gostinskih obratov in maksimiranju cen smatra zbornica, da so prestrogi pogoji za klasifikacijo. Tudi se je zbornica zavzemala za sanacijo hotelirstva. Cene v hotelih in gostilnah naj se maksimirajo v isti višini kot lani. Banska uprava je na pobudo zbornice izdala stroga navodila, da je strogo pre-

Avtonomija obrtnega odseka

O tej točki dnevnega reda je poročal zopet predsednik g. Ivan Jelačin. Ugotovil je, da je medodsekovski odbor v sporazumu s trgovskim, industrijskim in gostinskim odsekom izdelal načrt za sporazum glede avtonomije obrtnega odseka. Po sporazumu na osnovi čl. 24. zborničnih pravil zagotovljena obrtnemu odseku popolna avtonomija. Nadalje naj se Zavod za pospeševanje obrti izloči iz sestava zbornice in naj postane samostojna pravna oseba, katero bo zbornica subvencionirala. Pravne podlage za to, kakor tudi za sporazum sploh mora pa odobriti zbornični plenum. Končno naj zbornično predsedstvo v sporazumu s posameznimi odseki ugotovi, katere funkcije naj bi se dale od sedanjih predsedstvenih funkcij predsedniku obrtnega odseka. Ta sporazum je odobril večina trgovskega odseka včeraj s pripombo, da je to zadnja njegova beseda. Gostinski odsek je to tudi soglasno sprejel in želel preciziranja agend, ki naj se prepuste predsedniku odsekov. V obrtnem odseku pa je izjavilo 10 članov željo za popolno avtonomijo obrtnega odseka, dočim jih je 8 bilo za sporazum.

Nato je odgovoril podpredsednik zbornice in predsednik obrtnega odseka naslednje:

Izjava g. Ogrina

Včeraj smo na odsekovi seji glede avtonomije obrtnega odseka izglasovali sledeče: Sklenilo se je, da v tako važni zadevi morajo vsi svetniki podati svoje mnenje. Navzočnih je bilo 17 članov, 3 pa so bili zadržani, oziroma bolni. Od teh dveh odsotnih, t. j. g. Kavka in g. Zadavec, sta že podala svoja mnenja, za tretjega, t. j. g. Midoflerja, pa se je sklenilo, da naj v roku 3 dni poda svoje mnenje. Stal je pri pisnem predlogu, da se da obrtnemu odseku popolna avtonomija, in sicer do 1. junija t. l., ako pa ne, pa se odločimo za samostojno zbornico. Za ta predlog je glasovalo 10 svetnikov, ter so ta predlog tudi podpisali. Med njimi je bil tudi predsednik Ogrin in, ker je po zborničnem statutu predvideno, da kamor glasuje pri enakih glasovih predsednik, je smatran predlog za sprejel. Od ostalih članov je izjavil gosp. Zadavec tako, da se glasovanja abstinira (njegova izjava je podal g. Urban). Za nek sporazum, da ostane tako, kot je od sedaj, pa je glasovalo 8 svetnikov. Ker je tako prej omenjeni predlog dobil večino, zahtevam, da se to respektira ter da se nadaljujejo pogajanja v smislu predloga. Ako pa zbornica to odkloni, pa v smislu predloga smatram, da se zbornica ne mara pogajati z obrtnim odsekom, in prosim, da se kot končni sklep v smislu tega predloga odda banu kot nadzorni oblasti.

Razprava o avtonomiji in glasovanje

Po govoru, o čemur izjavi g. Ogrina, se je razvila daljša debata, v kateri so govorili gg. zbornični svetniki Rebek, Jelačin, Litrop, Iglič, Simenc, Berlič, Čuč, Senčar, Ambrožič, Zadavec, Vidmar in Fazarinc. V debati so razpravljali govorniki o delegirani posameznih članov zborničnega sveta na skupščine obveznih združenj, o prodaji zborničnih hranilnih knjižic in nakupu nepremičnin. Gg. Ogrin in Simenc sta se ponovno zavzemala za navidezno avtonomijo obrtnega odseka, dočim je pri drugih govornikih prevladovala misel, naj se čimprej sklene predlagani sporazum.

Po končani, deloma prav živahni debati, v kateri so večkrat posegali za medključitvi tudi drugi zbornični svetniki, je dal predsednik g. Ivan Jelačin na glasovanje predlog medodsekovega odbora o sporazumu z dodatki obeh odsekov, ki smatrajo, da naj bo s tem položen trajen kamen za sodelovanje vseh odsekov v zbornici. Predlog za sporazum o avtonomiji obrtnega odseka je bil sprejet s 43 glasovi proti 4 obrtniškim glasovom.

sojati krajevno potrebo ne samo po ustanovitvi bifejev, ampak tudi ostalih gostinskih obratov. Vso pozornost zahteva banska uprava pri ureditvi prostorov za gostinske obrate, da bodo lepo in okusno urejeni in v vsakem oziru ustrezali predpisom stavbnega zakona. Za pospeševanje tujkega prometa je povišana postavka v banovinskem preračunu na 920.000 din.

Računski zaključek za 1938

Iz poročila predsednika g. Ivana Jelačina o zbornični finančni v preteklem letu posnemamo, da so znašali dohodki 2.801.108 din, izdatki pa 2.771.442 din, tako da je znašal presežek 29.665 dinarjev. Izvajanje preračuna je bilo zelo oteženo v drugi polovici leta. Donos doklade je zastal za preračunom, pač pa so zato dale več kot je bilo preračunano takse. Po odsekih so znašali izdatki (v oklepajih preračunske vsote): industrijski 180.098 (190.000), trgovski 290.971 (292.000), obrtni 580.141 (480.174) in gostinski 115.000 (115.000) din. Zbornično čisto premoženje se je povečalo za 47.165 na 2.717.743 din. Nato je podal še poročilo o posameznih skladih, od katerih je največji obroč Zavoda za pospeševanje obrti. Nato je prečital g. Zadavec v imenu nadzorstva poročilo o reviziji poslovanja zbornice, katerega je našel v redu in predlagal razrešnico. Edino pri Zavodu za pospeševanje obrti je ugotovil, da so bile nekatere preračunske postavke zaradi izrednih potreb prekoračene.

Predsednik obrtnega odseka g. Ivan Ogrin je pojasnil, da je prišlo do povečanja izdatkov zaradi potreb za berlinsko obrtno razstavo, za kar pa je preskrbel lani tudi znatno podporo iz Belgrada, ki je znašala 65.000 din. Po kratki debati o izdatkih Zavoda za pospeševanje obrti je zbornični plenum soglasno sprejel računski zaključek zbornice in vseh skladov ter Zavoda za pospeševanje obrti za 1938.

Nato je bila sprejeta izprememba v zborničnem pristojbeniku, po katerem se zaračunava za dajanje naslovov 25 par, za zbornične člane pa po 20 par za vsak naslov.

Samostojni predlogi

Sledili so številni predlogi zborničnih članov, med katerimi omenjamo naslednje:

G. Rojnik Ivan opozarja na težavne razmere v poštnem, brzojavnem in telefonskem prometu ter se zavzema za čimprejše popravilo nedostatkov.

G. Pinter Ferdo opozarja, da so z uveljavljanjem uredbe o narodnem sanitetskem skladu nastala za gospodarstvo nova bremena. Zlasti bo občutna doklada na neposredne davke, ker ni nikjer nobenega določila, da se s tem ukinejo dosežane zdravstvene dajatve. Zato je potrebno, da se ugotovi, da bodo dosežane zdravstvene dajatve odpravljene zaradi uvedbe novih doklad.

G. Majcen Ciril opozarja, da določa novi narodni sanitetski sklad tudi nove obremenitve za gostinske obrate v uvedbo taks na bivanje tujcev v hotelih. Pri tem opozarja na preobremenjenost hotelov z davščinami in na potrebe sanacije hotelirstva. Zato predlaga, naj se tozadevne določbe o narodnem sanitetskem skladu revidirajo, ker je že itak uredba o pospeševanju turizma predvidevala takšne takse.

G. Senčar Milko smatra, da je davčna obremenitev že sedaj visoka in da se naj izvedba izvajanja določil o obrambnem skladu odloži. Skliče naj se konferenca zbornice, ki naj se zlasti zavzame za izpremembe skale doklade, ki naj bo regresivna.

G. Pinter Ferdo opozarja na slabo stanje ceste Maribor—Slovenska Bistrica—Celje ter apelira na Zbornico, naj se zavzame za takojšnji začetek del na tej cesti. — Ker je na mariborskih poštah premalo osebja, naj se število osebja poveča, da bo lahko zmagovalo velik promet. Končno se zavzema za ustanovitev podružnice Poštnice hranilnice v Mariboru. Na področju bivše mariborske oblasti je sedaj že nad 2000 čerkovnih računov z velikim prometom, ki bi se še bolj povečal v korist podružnice Poštnice hranilnice.

G. Ambrožič govori o glasovih, da se bo Bata z obrati preselil k nam iz Češkega. Opozarja že sedaj na to. Nadalje govori o zvezi z ukinitvijo banovinske trošarine na čevlje in povišanjem skupnega davka na poslovni promet, da je obremenitev za naše čevljarje narasla že na 11,2%, kar je pretežko breme.

G. Albin Smrkolj smatra, da je sedanj način prevažanja žita, koruze in mlevskih izdelkov z nakaznicami (uputnicami) škodljiv in da je treba preskrbo siromskega prebivalstva s temi predmeti postaviti na solidnejšo podlago. Po njegovem mnenju je najboljšje, če se tarifa za prevoz živil v pasivne kraje sploh stalno in splošno poci, sistem nakaznic naj se končno likvidira. V pasivnih krajih naj se izvajajo javna dela. Pošiljanje brezplačne hrane v pasivne kraje naj se omeji samo na primer elementarnih nezdov in končno naj se trgovanje z žitom in mlevskimi proizvodi v bodoče prepusti samo legalni trgovini.

G. Josip Cukala je obširno govoril o predlogu novega zakona o hmelju, ki odpravlja zasebno iniciativo v trgovini in uvaža zopet nove dajatve za nov sklad, 1% od vrednosti prodanega hmelja. Osnutek je v današnji obliki nesprejemljiv in smatra, da bi bilo potrebno izvajanje zakona odgoditi in zaslusiti za mnenje predvsem ljubljansko in novosadsko zbornico, ki imata včlanjeno vso trgovino z hmeljem. Tozadevno naj se tudi čimprej skliče konferenca obeh zbornic, da sestavi primerne predloge pred uveljavljanjem novega zakonskega osnutka. Novi hmeljski zakon naj odreja samo provenienčne in možnost omejitve nasadov.

G. Iglič Frane se zavzema za to, da bi dobili učenci obrtnih nadaljevalnih šol na koncu vsakega leta četrtinsko vožnjo, da bi lahko potovali

malo po državi in tako praktično izpolnili svoj pouk v šoli.
Ko je bil dnevni red izčrpan je bila ob triletni na eno popoldne seja zaključena

Kreditni zavod za trg. in industrijo

V tork, dne 21. t. m. je bil občni zbor delničarjev Kreditnega zavoda za trgovino in industrijo v Ljubljani, ki je odobril računski zaključek zavoda za lansko leto, o katerem smo že poročali.

Občnemu zboru je bilo na razpoga s prenosom 2,8 (2,9) milij. din in znaša dividenda, kakor že od leta 1933 dalje, zopet 10%. Z letošnjo dotacijo so dosegli eklati zavoda že 20,4 milij. din, k temu je prišle še eklat za pokritje dvomilijih terjatve v znesku 2,36 milij. din. Glavnica znaša 12,5 milij. din, tako da lastna sredstva zavoda presegajo 35,23 milij. din.

V upravni svet zavoda je bil izvoljen g. Josip Bahovec, v nadzorstvo pa g. inž. Jože Sodja.

Tolmačenje uredbe o zaščiti denarnih zavodov in njih upnikov. Minister trgovine in industrije je izdal naslednje tolmačenje odst. 1 čl. 19 uredbe o zaščiti denarnih zavodov in njih upnikov: Znižanje obrestne mere, odrejeno denarnim zavodom v odlokih o odobritvi odloga plačil se nanaša izključno na stare hranilne vloge in vloge v tek. računih, ne pa tudi na ostala posojila zavoda.

Konkurz je uveden o imovini reg. tvrdke Klementič Berta & Co., Moiko, moda in konfekcija v Ljubljani, Selenburgava 6; prvi zbor upnikov 7 aprila, terjatve je prijaviti do 22. aprila, ugotovitveni narok 28. aprila.

Borze

Dne 22. marca 1939.

Denar**Angleški funt 238 oz. 258****Nemški čeki 13.80**

V zasebnem kliringu je ostal angleški funt neizpremenjen na 236,10—239,90.

Tudi nemški čeki so ostali neizpremenjeni na 13,70—13,90. — Nadalje so beležili v Zagrebu za konec marca 13,80 denar, za sredo aprila pa 13,85 denar.

Grški boni so beležili v Zagrebu 30,65—31,35, v Belgradu 31,50 blago.

Devizni promet je znašal v Zagrebu 3.092.636 dinarjev, v Belgradu 5.275.000 din. V efektih je bilo v Belgradu prometa 2.012.000 din.

Ljubljana — Tečaj je primom.

Amsterdam 100 frankov	2341,00	2379,00
Berlin 100 mark	1773,62	1791,38
Bruselj 100 belg	742,25	754,25
Curih 100 frankov	995,00	1005,00
London 1 funt	206,70	209,90
Newyork 100 dolarjev	4395,50	4455,50
Pariz 100 frankov	116,60	118,60
Trst 100 lir	232,45	235,55

Curih, Belgrad 10, Pariz 11.777, London 20,83, Newyork 444,875, Bruselj 74,885, Milan 23,40, Amsterdam 236, Berlin 178, Stockholm 107,25, Oslo 104,65, Kopenhagen 93, Varšava 540, Varšava 83,50, Budimpešta 87,25, Atene 390, Carigrad 360, Bukarešta 337, Helsingfors 9,185, Buenos Aires 102,875.

Vrednostni papirji**Vojna škoda:****v Ljubljani 465—467****v Zagrebu 460—464****v Belgradu 467—468**

Ljubljana. Drž. papirji: 7% investicijsko posojilo 99,75—100,75, agrariji 60—62, vojna škoda promptna 465—467, begl. obveznice 90—91, dalmatinski agrariji 89,75—90,25, 8% Bler. pos. 98,25—101,25, 7% Bler. pos. 92—94, 7% pos. Drž. hipotekarne banke 99,75—100,75, 7% stab. pos. 98—99. — Delnice: Nar. banka 7,550—7,600, Trboveljska 185—195.

Zagreb. Drž. papirji: 7% investicijsko posojilo 100,50 denar, agrariji 63 blago, vojna škoda promptna 460—464 (463, 460), begl. obveznice 89,75—90 (90,50), dalm. agrariji 88,50—89,50 (88,50), 4% ev. agrariji 62,50 denar, 8% Blerovo posojilo 98 blago, 7% Blerovo posojilo 91—91,50 (93, 91,50), 7% posojila Drž. hip. banke 99 denar. — Delnice: Nar. banka 7,650—7,750 (7,700), Priv. agr. banka 228 denar, Trboveljska 185—200, Gutmann 35 denar, Oej. sladk. tov. 85 den., Jad. plova 350 denar.

Belgrad. Drž. papirji: vojna škoda pr. 467—468 (467,75, 465,50), begl. obveznice 89,75—90,25 (89,75, 89,50), dalm. agrariji 89,50—90,25 (89,25), 4% ev. agrariji 62 denar, 8% Blerovo posojilo 98,75—99,75 (98,50), 7% Blerovo posojilo 91,75—92,25 (91,50). — Delnice: Narodna banka (7,500).

Žitni trg

Novi Sad. Vse neizpremenjeno. Tendence neizpremenjena. Promet srednji.

Živinski sejmi

Cene živine in kmetijskih pridelkov na sejmju v Kranju, dne 20. marca 1939. Dogod: 60 volov, 29 krav, 6 telet, 13 junic, 1 bik, 26 svinj in 34 prašičev. Prodanih: 45 volov, 12 krav, 6 telet, 10 junic 1 bik, 12 svinj in 16 prašičev. Cene naslednje: Voli I. vrste 5,50, II. 5, III. 4,75 din; telice I. 5,50, II. 5, III. 4,75; krave I. 5, II. 4,50, III. 3,75; teleta I. 7, II. 6; prašiči špeharji 9—10 din, prašiči pršutarji 8—9 din za 1 kg žive teže. Mladi pujski 7—8 tednov stari 190 do 260 din za glavo. — Goveje meso I. vrste prednji del 12 din, zadnji del 14 din. Goveje meso II. prednji del 10, zadnji del 12 din; svinjina 14—16, elanina suha 22—24, svinjska mast 19, čisti med 22 do 24, neoparna volna 24—26, oprana volna 34—36, goveje surove kože 8—11, telečje surove kože 13, svinjske surove kože 6—9 din za 1 kg. — Pšenica 190 din, ječmen 200, rž 1858, oves 220 koruza 140, fižol 250—300 krompir 80—125, lucerna 1900, seno 75, slama 45, jabolka I. vrste 800, II. 700, III. 600; suhe češnje od 1000—1200, pšenična moka 270—310 din, koruzna moka 225 din, ržena moka 300 din, ajdova moka 400 din in koruzni zdrob 275 din za 100 kg.

V zemlji brez zakonov

Film divje romantike in napetih pustolovščin! — Diek

Foran, Patricie's Walthall in čudežni konj Smokec.

KINO SLOGA telefon 27-31 — Danes in jutri ob 14:20 — Znižane cene!